

Spiegel van de Cultuur

Spiegel van de Cultuur

I

Algemeen

Inhoud

8	Spiegel van de Cultuur
26	Samenvattingen van de sector inleidingen
38	Overzicht van aanvragende instellingen
66	Verantwoording
77	Bijlage 1 Adviesaanvraag
91	Bijlage 2 Ondersteunende instellingen
105	Bijlage 3 Brief Six collectie
110	Bijlage 4 Muziekcentrum van de Omroep
114	Bijlage 5 Reglement Raad voor Cultuur
118	Bijlage 6 Samenstelling Raad voor Cultuur en commissies
124	Bijlage 7 Persoonlijke betrokkenheid van Raads- en commissieleden

Spiegel van de Cultuur

Spiegel van de Cultuur

*Aan de staatssecretaris van Cultuur en Media, mevrouw
mr. M.C. van der Laan*

Den Haag, 19 april 2004

Cultuur is een essentieel element in elke samenleving. Cultuur bindt, troost, ontspant, inspireert en stemt tot nadenken. Cultuur geeft betekenis aan feiten en gebeurtenissen en dat is in onze ingrijpend veranderende samenleving meer dan ooit van belang. Tegenstellingen worden duidelijker en beïnvloeden gevoelens van verwarring en onzekerheid, maar inspireren eveneens. De aandacht komt steeds meer te liggen op economie, concurrentie en op materiële zaken, terwijl de noodzaak van een debat over cohesie, waarden en tradities steeds sterker wordt gevoeld. Globalisering biedt grenzeloze mogelijkheden, maar wordt evenzeer als bedreigend ervaren. Met deze verandering van context doen zich nieuwe ontwikkelingen in de kunsten voor en in de publieke belangstelling daarvoor.

Nederland verandert in hoog tempo. De samenstelling van de bevolking verandert snel en de technologie neemt een steeds belangrijker plaats in. Het aanbod op het gebied van vrijetijdsbesteding is explosief gegroeid en er moet moeite worden gedaan om de aandacht van het publiek te trekken. Medialisering, diversiteit en globalisering gaan niet aan de cultuur voorbij. Culturele instellingen worden er door beïnvloed en veranderen mee. Talloze cross-overs doen de grenzen tussen de traditionele disciplines vervagen en *high* en *low culture* zijn geen strikt gescheiden werelden meer. Opvallend is dat de media, en dan vooral de schrijvende media, steeds meer aandacht aan kunst en

cultuur besteden. De omvang van de kunstpagina's is groter geworden en ook de *Metro* en de *Spits* ruimen er plaats voor in. Het is interessant te zien waaraan deze gratis kranten aandacht besteden: een brede mix van gesubsidieerde en ongesubsidieerde, traditionele en jongerencultuur. Het vormt een afspiegeling van toekomstige ontwikkelingen. Velen zijn geneigd bij 'cultuur' in eerste instantie te denken aan de kunsten, maar cultuur is, in de zin van de Wet op het Specifiek Cultuurbeleid, een breed begrip. Het terrein dat de Raad voor Cultuur in het kader van die wet bestrijkt varieert van kunsten tot media, van erfgoed tot bibliotheken. Iedereen heeft met cultuur te maken, of het nu voorstellingen zijn op een podium of elementen in de openbare ruimte. Cultuur is kortom een spiegel van de samenleving.

De cultuur in Nederland is vitaal en levendig. In totaal hebben 833 instellingen een aanvraag voor rijkssubsidie in het kader van de Cultuurnota ingediend. Daarnaast weten veel instellingen en kunstenaars ook zonder overheids subsidie of via projectensubsidie hun weg te vinden. Zonder overdrijving kan geconstateerd worden dat er sprake is van een rijk cultureel landschap waar we trots op kunnen zijn.

De kunst is dit op niveau te houden. Juist wanneer allerlei voorzieningen minder worden neemt het belang van immateriële aspecten toe. Het wegvallen van culturele voorzieningen leidt tot vershraling; wat eenmaal weg is komt niet gemakkelijk meer terug. In tijden van bezuinigingen moeten daarom serieuze afwegingen worden gemaakt. Een percentuele bezuiniging op het cultuurbudget levert in het licht van de totale rijksbegroting weinig op, maar de

gevolgen kunnen groot zijn. Hetzelfde geldt voor het wegsaneren van kleine subsidiebedragen die als hefboom veel teweeg brengen. Zo heeft een succesvol schrijver als Thomas Rosenboom zijn eerste stappen op de weg van het schrijverschap kunnen zetten met een subsidie van het Fonds voor de Letteren. Het bloeiende zogenaamde 'commerciële' theateraanbod bestaat bij de gratie van de gesubsidieerde podia en van de regisseurs en acteurs die vaak binnen het gesubsidieerde theater hun kunstenaarschap hebben kunnen ontwikkelen.

Kunst en cultuur horen weliswaar niet gebruikt te worden als instrumenten voor het bereiken van politieke doelstellingen, maar de gunstige neveneffecten moeten niet onderschat worden. Cultuur is een bindende factor, kan integratie bevorderen, heeft toeristische waarde. Een cultureel klimaat verhoogt de aantrekkelijkheid van een stad of regio als vestigingsplaats voor bedrijven. Creativiteit is onmisbaar voor innovatie, de kwaliteit van de openbare ruimte en het publiek domein in het algemeen.

Bij de huidige bezuinigingen op de rijksbegroting lijkt de cultuur relatief gezien gespaard gebleven, maar daarbij moet wel worden bedacht dat door maatregelen van andere departementen en andere overheden de korting op de beschikbare middelen groter is dan op het eerste gezicht lijkt.

De ontwikkelingen op het gebied van de arbeids- en sociale zekerheidswetgeving hebben - met name voor de podiumkunsten - grote financiële consequenties. De Raad heeft hierop al gewezen, in zijn brief van 16 september 2003. Ook het terugdringen van het aantal ID-banen wordt - met name bij musea - gevoeld. Daarnaast bezuinigen gemeenten en provincies fors op

de uitgaven voor cultuur. In veel steden zijn de laatste jaren prestigieuze podia en museale nieuwbouw verrezen die in de meeste gevallen een hogere exploitatielast met zich meebrengen. Dat er op deze wijze veel minder geld voor programmering overblijft laat zich raden. Bovendien moeten deze instellingen zich meer richten op het vergaren van inkomsten uit commerciële activiteiten. Dat alles heeft gevolgen voor afname van producties en daarmee op het culturele klimaat in de steden. En dan is er nog het besluit om het pakket stimuleringsmaatregelen voor de filmsector te beëindigen. Voor de filmsector betekent dat een dramatische teruggang van beschikbare gelden wat desastreus is voor de juist opgebouwde infrastructuur. De cumulatie van al deze factoren betekent een forse aanslag op de middelen voor cultuur. Daarbij komt nog dat een flink deel van dat budget door de dichtheid van de regelgeving besteed moet worden aan andere activiteiten dan cultuurproductie of de directe ondersteuning daarvan.

Tot het einde van de 19e eeuw was de ontwikkeling van kunst voornamelijk een zaak van het particulier initiatief. De gegoede burgerij stond garant voor de financiering en vormde tevens het publiek. De gefortuneerde schenker liet zijn naam tot lang na zijn dood voortleven in de naam van een museum. Pas in 1906 kreeg het Koninklijk Concertgebouw Orkest als eerste muziekinstelling overheidssubsidie van de gemeente Amsterdam. De opvatting dat cultuur voor iedereen toegankelijk zou moeten zijn won steeds meer terrein en na de Tweede Wereldoorlog is de overheid - terecht - naast vele andere voorzieningen ook de subsidiëring van cultuur tot zijn taak gaan rekenen. Sinds 1983 is de zorg voor de culturele

ontplooiing van de burgers in het hoofdstuk over de grondrechten in de Grondwet opgenomen.^[1] In de loop van de tijd is deze overheidstaak wel erg vanzelfsprekend geworden. Veel instellingen reageren actief en dynamisch op veranderende omstandigheden, maar andere lijken in zichzelf gekeerd. Langdurige overheidssubsidie kan dan leiden tot gemakzucht, een te grote afhankelijkheid en tot de gedachte rechten te kunnen ontleen aan het verleden zonder inspanningen te hoeven plegen voor de toekomst. Er zijn instellingen die een beleidsplan hebben ingediend dat geen recht doet aan hun staat van dienst. Aan deze instellingen is verzocht een nieuw plan in te dienen dat na twee jaar geëvalueerd zal worden.

Anderzijds is, wellicht doordat de overheid de subsidiëring zo voortvarend ter hand nam, geen gemeenschappelijk verantwoordelijkheidsgevoel van overheid en particulieren ontstaan. Waarom zou een particulier geld steken in cultuur? Daar wordt toch belasting voor betaald?

Met de ontwikkeling van meer economisch en marktgericht denken groeit het besef van het belang van cultureel ondernemerschap en het verwerven van eigen inkomsten. Een goede ontwikkeling, die echter niet altijd even gemakkelijk is te realiseren. De eis tot het verwerven van voldoende publieksinkomsten is terecht en daaraan kan in de meeste gevallen ook ruimschoots worden voldaan. Het verwerven van andere inkomsten is problematischer. Niet alle culturele instellingen zijn voor sponsoren even aantrekkelijk en in economisch slechtere tijden moet bovendien geconstateerd worden dat selectiever met sponsoring wordt omgegaan. Culturele instellingen verliezen het dan vaak van de sport of van andere,

dichter bij de aard van het bedrijf staande activiteiten. Bovendien is de traditionele wijze van sponsoring enigszins achterhaald. Bedrijven willen méér terug zien dan alleen naamsbekendheid, men zoekt ook naar aspecten als inspiratie en creativiteit. Daar liggen dus kansen voor de cultuur.

Niet alleen bedrijven zijn potentiële donoren, ook burgers die iets te geven hebben zouden cultuur als doel moeten willen kiezen. Niet ter vervanging van overheidsmiddelen, maar aanvullend daarop. Het is echter al te gemakkelijk om te denken dat, nu de overheid burgers aanspreekt op hun maatschappelijke verantwoordelijkheid, een *culture of giving* vanzelf ontstaat. Dat gebeurt alleen wanneer burgers en bedrijven het culturele klimaat van de samenleving ook werkelijk tot hun verantwoordelijkheid rekenen. Zo ver zijn we nog niet en bij de meeste culturele instellingen heerst al evenmin een cultuur van ontvangen.

Toch lijken nogal wat vermogende particulieren in beginsel bereid in financieel opzicht bij te dragen aan de cultuur. Belangrijke belemmeringen in dat verband zijn het ontbreken van natuurlijke bruggen tussen gevers en instellingen en van stimulerende maatregelen van de overheid om een *culture of giving* te bevorderen, bijvoorbeeld in de fiscale sfeer. Voor veel instellingen wegen de kosten en de inspanning die het verwerven van eigen inkomsten met zich meebrengt niet op tegen de opbrengsten. In sommige gevallen heeft de (lokale) overheid bovendien de neiging te korten op de subsidie naarmate men meer sponsorgelden of andere inkomsten weet binnen te halen. Instellingen kiezen dan vaak liever voor overheidssubsidie omdat dat meer zekerheid biedt.

In het algemeen wordt van culturele instellingen verwacht dat zij alle beschikbare middelen steeds besteden en geen reserves vormen. Langzaamaan wint echter de overtuiging terrein dat vorming van reserves ook bij gesubsidieerde instellingen nut heeft. Dit betekent dat de subsidiërende overheid er inmiddels ook flexibeler mee om kan gaan. Er zijn echter geen vaste regels voor, en het beleid kan zo weer veranderen. Instellingen zien zich dan ook niet aangemoedigd om de aandacht structureel op het verwerven van eigen fondsen te richten. In de praktijk worden daarom steunstichtingen opgericht naast en onafhankelijk van de gesubsidieerde instelling. Daar is niets op tegen, behalve dat het soms - juist door de reactie van subsidiënten - leidt tot minder transparantie in de financiële huishouding. De in de VS gangbare praktijk van de vorming van *endowments*, waarbij de instelling (mede-) bestaat van de opbrengsten van een voor die instelling ingericht fonds, is in Nederland nog relatief onbekend. Toch zou een dergelijke vorm van financiering de totale hoeveelheid van de beschikbare middelen voor de cultuur behoorlijk kunnen vergroten. De Raad voor Cultuur beveelt daarom dringend aan de mogelijkheden voor de facilitering van deze ontwikkelingen te onderzoeken. Verandering van regelgeving en fiscale faciliteiten kunnen dan als belangrijke hefboom werken, waardoor uiteindelijk veel meer middelen voor cultuur beschikbaar komen.

De Cultuurnota

Veranderingen in kunst en cultuur hangen samen met maatschappelijke veranderingen. Deze houden geen gelijke tred met het vierjaarlijkse ritme van het cultuurnotasysteem. Enerzijds zijn er snel opkomende

fenomenen, anderzijds is er sprake van een intrinsieke verandering van veel langere adem. De verschuivingen die we nu zien doen zich voor in de culturele diversiteit, het wegvallen van de verschillen tussen *low* en *high culture* en de ontwikkeling van de eCultuur. Er is weliswaar nog geen sprake van spectaculaire vernieuwingen, maar de eerste stappen zijn duidelijk zichtbaar.

Het cultuurnotasysteem is gebaseerd op het principe dat iedere vier jaar een integrale afweging wordt gemaakt, waarbij alles in beginsel ter discussie staat. Uiteraard is een zekere relativering op zijn plaats; er zijn instellingen die moeilijk uit het culturele landschap zijn weg te denken. Toch betekent een eenmaal toegekende subsidie niet het automatische recht op subsidie voor de volgende periode. Dat beëindiging of vermindering van subsidie soms louterend kan werken, bewijst het nieuwe elan van instellingen als Toneelgroep De Appel, Orkater en Het Nationale Ballet.

Criteria

In 2003 verscheen het Vooradvies van de Raad. Daarin wordt benadrukt dat de intrinsieke kracht en het innovatieve vermogen van kunst en cultuur zélf, meer dan voorheen, het blikveld van de overheid moeten bepalen. Vanuit hun autonome ontwikkeling moeten kunst en culturele instellingen in staat worden geacht positie te kiezen ten opzichte van de voortdurend veranderende maatschappelijke context. De Raad pleitte voor grote terughoudendheid van de rijksoverheid bij het formuleren van nieuw beleid of het ontwikkelen van structuren van bovenaf. Het is opmerkelijk dat juist vanuit het veld nu een roep klinkt om een politiek beleidskader, een systeem

waarbinnen beoordelingen moeten plaatsvinden. Er wordt gevraagd om coördinatie tussen rijk en regio's, tussen de Raad voor Cultuur en de fondsen, tussen overheids- en private fondsen. Getracht wordt 'artistieke kwaliteit' uiteen te rafelen in criteria, opdat de verschillende elementen getoetst kunnen worden zodat er uiteindelijk 'objectief' geconcludeerd kan worden welke instellingen voor subsidiëring in aanmerking komen en welke niet.

Dit is bureaucratische planeconomie, waarmee intrinsieke kwaliteit wordt ontkend en waarmee de kunst wordt ontleed tot nietszeggende elementen. De interessante ontwikkelingen in kunst en cultuur zijn natuurlijk en komen uit het veld zelf. Kunst gedijt in vrijheid en beleidskaders van de overheid zullen, zo is uit diverse onderzoeken gebleken, daarop veel minder invloed hebben. Met beleid wordt geen cultuur gemaakt; beleid kan wel stimuleren en prikkelen, maar dat is iets anders dan sturen en in kaders vatten. De Raad constateert met vreugde dat ook de staatssecretaris het primaat voor de ontwikkelingen weer legt bij de makers.

Het Vooradvies ging vergezeld van analyses die de Raad maakte van de onderscheiden sectoren in het culturele veld. Deze bevatten een beschrijving van de *state of the art* en van de ontwikkelingen die zich voordoen. Bovendien is per sector een aantal aanbevelingen opgenomen. Deze sectoranalyses zijn in zekere zin een afspiegeling van wat er in het culturele veld leeft en vormen de achtergrond waartegen de Raad de aanvragen heeft beoordeeld.

Wat er ook voor verwachtingen zijn gewekt, en welke keuzes er ook op grond van politiek-bestuurlijke criteria zouden kunnen worden gemaakt, de Raad voor

Cultuur hecht eraan te benadrukken dat hij zijn afwegingen ten behoeve van het Cultuurnota-advies vanuit zijn eigen verantwoordelijkheid heeft gemaakt. Dat wil zeggen dat hij een integraal 'pakket' aanbiedt. Bij de beoordeling is in de eerste plaats naar het kwaliteitscriterium gekeken: komt een instelling op grond van een kwalitatieve beoordeling van het beleidsplan - in samenhang met de functie in het bestel - in aanmerking voor *structurele* subsidie in het kader van de Cultuurnota? Onder de instellingen die ten aanzien van dat criterium negatief zijn beoordeeld, zijn er overigens vele die naar het oordeel van de Raad wel degelijk in aanmerking zouden kunnen komen voor projectsubsidies of voor subsidiëring door regionale of lokale overheden. Het kwaliteitsoordeel betreft immers niet alleen een oordeel over de artistiek-inhoudelijke kwaliteit op zich, maar beantwoordt tevens de vraag of het gaat om activiteiten van nationaal belang en van voldoende structurele aard om een vierjarige rijkssubsidie te rechtvaardigen.

In de Cultuurnota 2001-2004 was het Actieplan Cultuurbereik een belangrijk instrument om de culturele diversiteit te bevorderen en nieuw publiek aan te trekken. Dat beleid wordt voortgezet, zij het niet in aparte geldstromen. De staatssecretaris wil culturele diversiteit hoog op de agenda houden. In dat opzicht vindt zij de Raad voor Cultuur aan haar zijde. De Raad heeft als uitgangspunt gekozen dat interculturele initiatieven en projecten in voldoende herkenbare mate en op een beloftevolle wijze in de Cultuurnota 2005-2008 vertegenwoordigd zullen zijn. De Raad heeft bij de beoordeling wel dezelfde, scherpe, criteria aangelegd als bij andere instellingen.

Voor de advisering ten behoeve van de cultuurnotaperiode 2005-2008 is door de staatssecretaris een budget van ongeveer 392,5 miljoen euro, teruggerekend naar de situatie van 2002, aangegeven. Dit betekent een vermindering van 3,5% ten opzichte van de vorige periode. De Raad heeft dit budget als uitgangspunt genomen. Exacte bedragen zijn moeilijk te bepalen, doordat de cijfers opgegeven door het ministerie van OCW en door de instellingen zelf niet altijd overeenstemmen. De advisering door de Raad moet dan ook als een indicatie (zij het met een redelijke mate van nauwkeurigheid) beschouwd worden. De extra kosten die zijn gemoeid met ontwikkelingen in de wetgeving sinds 2002[2] zijn door de Raad - in overleg met het departement van OCW - buiten beschouwing gelaten. De wijze waarop de instellingen hiermee in hun begrotingen zijn omgegaan toont grote verschillen en ook de Raad is niet in staat om per instelling te bepalen welk percentage van de begroting met deze ontwikkelingen gemoeid is. Bij de uiteindelijke subsidiebeschikkingen van en resultaatafspraken met de staatssecretaris zal hiermee uiteraard wel rekening gehouden moeten worden. Opgemerkt dient nog te worden dat nogal wat instellingen die nu nog uit andere bronnen worden bekostigd, voor de periode 2005-2008 naar de Cultuurnota zijn verwezen, zonder dat hun huidige budget aan de cultuurnotagelden is toegevoegd. In dat kader gewekte verwachtingen kunnen dikwijls niet gehonoreerd worden, vaak omdat naar het oordeel van de Raad de activiteiten van die instellingen niet overeenstemmen met de doelstellingen van de Cultuurnota.

Advisering

Niet alle aanvragen die de eerste kwaliteitstoets hadden doorstaan konden gehonoreerd worden. Integendeel, de Raad heeft prioriteiten moeten stellen, wat niet altijd gemakkelijk was. Na de kwaliteitstoets is in de eerste plaats bekeken welke instellingen naar het oordeel van de Raad *in elk geval* voor subsidie in aanmerking komen. Daarbij bleek dat de grenzen van de geschetste budgettaire ruimte al werden overschreden. Bij de nadere afwegingen moesten soms fundamentele, soms pijnlijke, keuzes gemaakt worden met als gevolg dat een aantal instellingen weliswaar voldoet aan het kwaliteitscriterium, maar in het advies - bij ongewijzigd budget - geen middelen toegewezen krijgt, omdat andere instellingen naar het oordeel van de Raad een hogere prioriteit hebben.

Naar de mening van de Raad komen 85 instellingen van de 430 die thans in het systeem zijn opgenomen niet meer in aanmerking voor subsidiëring[3]. Tegelijkertijd is er, ondanks een geringer beschikbaar budget, ten aanzien van 71 nieuwe aanvragen positief geadviseerd.

Een enkele keer is het noodzakelijk gebleken de kaasschaaf te hanteren. Dat geldt bijvoorbeeld voor rijksgesubsidieerde musea, symfonieorkesten en opera-instellingen. In deze gevallen wil de Raad niet vooruitlopen op nog te voeren besteldiscussies. Binnen de sector musea is het, zonder extra budget, vrijwel onmogelijk nieuwe activiteiten te honoreren. Toch heeft de Raad ervoor gekozen dat in een aantal gevallen wél te doen (onder andere bij Nationaal Glasmuseum Leerdam en Keramiekmuseum Het Princessehof). Omdat echter de keuze om een voormalig rijksmuseum voortaan geen subsidie meer te geven pas na vier jaar geëffectueerd kan worden,

heeft de Raad moeten besluiten om na vertaling van zijn inhoudelijk oordeel te adviseren tot het aanbrengen van een generieke korting van 2,5 % op de gehele museale sector.

Ook ten aanzien van de orkesten en de opera heeft de Raad, na uitvoerige afweging, gekozen voor een generieke korting. In de muzieksector is sprake van verheugend veel nieuwe initiatieven die aansluiten bij maatschappelijke ontwikkelingen en bij de publieke belangstelling. Om die reden moeten interessante initiatieven op het gebied van jazz- en wereldmuziek gehonoreerd worden, meent de Raad. Dit brengt onvermijdelijk een verschuiving in de sector met zich mee, die - vanwege de korting op het budget - ten koste gaat van traditionele activiteiten. Ook in deze sector is vervolgens geconcludeerd dat het niet verantwoord is (wederom) te tornen aan het bestel zonder een nadere discussie te voeren over de ontwikkelingen in de muziek en de plaats van de orkesten en opera-instellingen daarin. In plaats van te adviseren om een instelling niet langer te subsidiëren is daarom noodgedwongen gekozen te adviseren tot een generieke korting van 4,3% op de orkesten en de opera-instellingen.

Prioriteiten

De integrale afweging heeft geresulteerd in een advies waarin zowel grote als kleine instellingen een plaats hebben en waarin ruimte is voor zowel traditie als vernieuwing, voor gerenommeerde instellingen en veelbelovende initiatieven. Zo zijn er op het gebied van de culturele diversiteit nieuwe initiatieven opgenomen. De Raad constateert dat dit onderwerp bij slechts weinig fondsen en sectorinstituten een prominente plaats in het beleidsplan krijgt toebedeeld,

terwijl juist van deze instellingen mag worden verwacht dat zij op dat gebied een stimulerende rol spelen. De twee grote letterenfondsen - Fonds voor de Letteren en het Nederlands Literair Productie- en Vertalingenfonds - en het Fonds voor Amateurkunst en Podiumkunsten vormen daarop goede uitzonderingen. De Raad pleit ervoor met de fondsen afspraken te maken over culturele diversiteit. Ook initiatieven op het gebied van eCultuur zijn in een aantal gevallen gehonoreerd. Dit geldt met name voor instellingen die digitale innovatie als hun centrale activiteit beschouwen.

De Raad zou graag méér initiatieven willen belonen die innoverend zijn op het gebied van de beeldcultuur, medialisering en digitalisering. Er zijn enkele aanvragen die naar het oordeel van de Raad de hoogste prioriteit zouden moeten krijgen voor het geval er aanvullend budget beschikbaar zou komen.

Het gaat in de eerste plaats om de filmsector. Met ingang van 1999 is een pakket 'structuurversterking filmsector' in het leven geroepen, beter bekend als 'de stimuleringsmaatregelen'. Het pakket bestond uit een vijftal onderdelen, waarvan de 'cv-regeling' er één was. Sinds de invoering is het percentage bioscoopbezoekers voor een Nederlandse film gestegen van minder dan 5% naar bijna 14%. De met deze maatregelen gemoeide gelden hadden een hefboomfunctie en genereerden veel activiteiten. Het wegvallen van de stimuleringsregelingen is dan ook desastreus voor de sector en dreigt de in de afgelopen jaren opgebouwde resultaten in kwalitatief en kwantitatief opzicht teniet te doen. Ook omdat film een belangrijke rol speelt in het veranderend cultuur- en medialandschap acht de Raad extra steun vanuit de Cultuurnota aan de productie van Nederlandse films

zeer gewenst. Niet zoals wordt gesuggereerd in de adviesaanvraag van de staatssecretaris door een deel van het stimuleringspakket - te weten de Publieksfilmregeling van het Nederlands Fonds voor de Film - via de Cultuurnota te financieren, maar wel door het Nederlands Fonds voor de Film in staat te stellen de artistieke kwaliteit van de artistieke film te verbeteren. Naast de 700.000 euro die de Raad al voor de versterking van het Nederlands Fonds voor de Film heeft afgezonderd is voor de verdere ontwikkeling van de (artistieke) kwaliteitsfilm nog een bedrag van circa 2,5 miljoen euro noodzakelijk.

Daarnaast adviseert de Raad, gedwongen door de budgettaire beperkingen, tot een bescheiden korting op de subsidie voor de Vereniging van Openbare Bibliotheken (VOB) als ondersteunende instelling. De Raad doet dit echter met tegenzin omdat de VOB de enige landelijke koepelorganisatie voor de bibliotheeksector is en bovendien op rijksniveau verantwoordelijk voor de uitvoering en bewaking van de vier landelijke besteltaken. De VOB levert een belangrijke bijdrage aan het huidige proces van bibliotheekvernieuwing. Een proces dat in 2001 is ingezet om de dienstverlening van de openbare bibliotheken aan te passen aan de steeds hogere eisen die de gebruikers aan de bibliotheken stellen, aan de opkomst van digitale media en het bedienen van speciale doelgroepen als het onderwijs, jongeren, allochtonen en blinden en slechtzienden. Hiermee wordt ook voor de toekomst het functioneren van de openbare bibliotheek als onafhankelijke toegangspoort tot informatie voor iedereen, gewaarborgd. De Raad adviseert dan ook om, indien er nog aanvullende middelen beschikbaar komen, daarvan een deel aan de VOB toe te kennen.

Hetzelfde geldt voor de Premisla Stichting voor Nederlandse Vormgeving. Het wereldwijde succes van de Nederlandse vormgeving is mede te danken geweest aan jarenlang bewust opdrachtgeverschap van overheid en bedrijfsleven. Goed beleid kan deze traditie in ere helpen herstellen en de sector in de gelegenheid stellen zich verder te ontwikkelen. De Raad heeft er al meermalen op gewezen dat het al enige tijd aan een dergelijk beleid ontbreekt. De in 2002 opgerichte Premisla Stichting voor Nederlandse Vormgeving heeft, na de opheffing van het slecht functionerende Vormgevingsinstituut, de rol van spil en aanjager gekregen. De stichting is bezig met het opbouwen van een constructieve uitvoeringspraktijk en heeft een ambitieus en veelomvattend beleidsplan ingediend. Het is belangrijk dat zij kan beschikken over voldoende kritische massa en middelen om haar voornemens te kunnen uitvoeren. De Raad doet al voorstellen voor een herschikking van middelen op het gebied van de beeldende kunst en vormgeving, maar een deel van de benodigde middelen ontbreekt dan nog. Daarbij merkt de Raad op dat er bij het ministerie van OCW de afgelopen jaren middelen zijn weggevoerd die in principe waren bestemd voor nieuw vormgevingsbeleid.

Regionale infrastructuur

Van het totale budget dat de overheid aan cultuur besteedt, neemt het rijk ongeveer eenderde voor zijn rekening. De rijkssubsidie is bedoeld voor instellingen met een (inter)nationaal belang en uitstraling. Een zekere spreiding van instellingen en activiteiten is een voorwaarde om te kunnen spreken van een nationale culturele infrastructuur. Deze wordt niet alleen bepaald door de aanwezigheid van culturele

instellingen (zowel door het rijk als door de andere overheden gesubsidieerd), maar ook door activiteiten van instellingen die elders zijn gevestigd. De meeste instellingen op het gebied van de podiumkunsten reizen door het land, cultuurfondsen subsidiëren projecten in alle regio's. Grote, unieke instituten als het Nationaal Archief en de Koninklijke Bibliotheek hebben een landelijke uitstraling.

Het culturele klimaat in een regio is mede afhankelijk van het afnamebeleid (en de financiële mogelijkheden) van de podia en van de publieke belangstelling voor cultuuruitingen. Dit laatste aspect zal ongetwijfeld ook weer invloed hebben op de programmering van de podia. Het nieuwe Fonds voor Podiumprogrammering en Marketing zal hierbij een rol moeten spelen. Tot nu toe is deze nog niet helemaal uit de verf gekomen.

Mocht deze situatie in de nabije toekomst niet veranderen, dan kan overwogen worden de gelden uit dit fonds te decentraliseren. Het eventueel stellen van prioriteiten op grond van bestuurlijke overwegingen behoort niet tot de taak van de Raad, maar tot de verantwoordelijkheid van de staatssecretaris.

Waar het klimaat gunstig is en de bodem vruchtbaar, ontstaan als vanzelf initiatieven die kunnen uitgroeien tot instellingen van nationaal belang. Kunstenaars zullen zich graag vestigen in een stad of een regio met een inspirerend klimaat. Bibliotheken, theaters en kunstenaarsinitiatieven moeten op voldoende (financiële) aandacht van de lokale overheid kunnen rekenen. Uit de cijfers blijkt dat verreweg de meeste cultuurnota-aanvragen afkomstig zijn uit de grote steden en het westen van het land. Het percentage gehonoreerde aanvragen is navenant; hierbij zij nog eens gezegd dat de advisering over subsidiëring niet geschiedt op basis van 'rechtvaardigheid' maar op basis

van kwaliteit. Het spreekt niet vanzelf dat een instelling in de Randstand meer landelijke uitstraling heeft dan een instelling in de regio, maar omgekeerd wordt ook niet eerder geadviseerd een aanvraag te honoreren *omdat* de instelling zich in de regio bevindt. In dit verband moet opgemerkt worden dat het bedrag dat de vier grote steden aan cultuur uitgegeven ook beduidend hoger is dan elders in het land.[4]

Toch heeft de Raad wel gekeken naar 'witte vlekken' en zo is voor de dans een bedrag van 500.000 euro gereserveerd om een sterke kwaliteitsimpuls aan de drie zuidelijke provincies te kunnen geven. Daarbij wordt gestreefd naar een nieuwe invulling van het profiel van een regionale dansvoorziening. De beperkte culturele infrastructuur in de provincie Zeeland heeft bij de beoordeling van de aanvraag van het Zeeland Nazomer Festival een belangrijke rol gespeeld. Van twee instellingen in de regio Arnhem/Nijmegen, een productiehuis en een jeugdtheatergezelschap, is vier jaar geleden naar aanleiding van het advies van de Raad de subsidie gestopt. De Raad is verheugd te kunnen melden dat de beleidsplannen van 'de opvolgers' van deze instellingen, Theaterwerkplaats Generale Oost en Theatergroep Kwatta, positief worden beoordeeld. Vergeleken bij de huidige situatie is er sprake van een lichte verschuiving naar gebieden buiten de Randstad. Een vertekend beeld in de cijfers wordt veroorzaakt door de vestigingsplaats van de grote cultuurfondsen (met een gezamenlijk budget van ongeveer zeventig miljoen euro), enkele grote instellingen als Het Rijksmuseum (en een aantal andere gespecialiseerde musea), De Nederlandse Opera en de ondersteunende instellingen die landelijk werkzaam zijn.

De Raad heeft kennisgenomen van de cultuurprofielen

van de landsdelen en de drie grote steden. Deze gaven weinig houvast bij de afwegingen vanwege hun hoge abstractieniveau en de grote aandacht voor veelal nationale beleidsmatige thema's. De Raad is daardoor niet in staat om uit de profielen wensen en beloftes van de regio's te destilleren die van invloed zouden kunnen zijn op de cultuurnota-advisering. In reactie op het pleidooi van enkele landsdelen om regionale cultuurfondsen in te richten heeft de Raad in zijn Vooradvies aan de staatssecretaris geadviseerd deze optie nader te onderzoeken. Dit onderzoek heeft niet plaatsgevonden. Wel vraagt de staatssecretaris in haar adviesaanvraag van 18 december 2003 de Raad een advies over de mogelijke rol van eventueel op te richten regionale fondsen bij de realisering van een evenwichtig regionaal cultuurbeleid. De Raad kan zich voorstellen dat de landsdelen zelf dergelijke fondsen inrichten, maar is geen voorstander van overheveling van cultuurnotagelden. Het nationale cultuurbudget is juist bedoeld voor een nationale culturele infrastructuur met bijbehorende kwaliteitseisen. Bij de decentralisatie van rijks gelden aan het einde van de jaren tachtig zijn afspraken gemaakt over de verdeling van verantwoordelijkheden. Deze verdeling dient naar de mening van de Raad in stand te blijven. Een verdere decentralisatie levert slechts versnippering van geld en kwaliteit op.

Ondersteunende instellingen

In zijn regeerakkoord kondigt het huidige kabinet aan werk te maken van 'vermindering van bureaucratie en regelzucht'. De praktijk blijkt echter weerbarstig. Instellingen die een subsidie in het kader van de Cultuurnota willen aanvragen moeten aan nogal wat formele vereisten voldoen. Als zij eenmaal in het

systeem zijn opgenomen, moeten zij frequent gedetailleerd verantwoording afleggen. Aan de zorgvuldigheid van de advisering door de Raad voor Cultuur worden terecht hoge eisen gesteld. Deze rechtsbescherming is weliswaar een groot goed, maar heeft tevens 'bureaucratische' gevolgen. De eisen en de roep om minder bureaucratie leveren in wezen een paradox op. Zo wees de Mondriaan Stichting er al herhaaldelijk op dat vereenvoudiging van regelgeving automatisch een zwaardere bureaucratie genereert om gelijkblijvende transparantie en rechtvaardigheid te garanderen.

De discussie over de plaats en de functie van 'ondersteunende instellingen' wordt naar de mening van de Raad ten onrechte tegen de achtergrond van het streven naar minder bureaucratie gevoerd. Het voornemen van de staatssecretaris om een groter deel van de bezuinigingen bij de ondersteunende dan bij de cultuurproducerende instellingen te zoeken, lijkt op het eerste gezicht een logische, maar is bij nadere beschouwing voor discussie vatbaar, zoals al is aangegeven in de brief van 19 februari jongstleden (zij bijlage). De functies van de instellingen die als 'ondersteunende instellingen' worden gekwalificeerd zijn zo divers dat het niet mogelijk is daar algemene uitspraken over te doen. In sommige sectoren spelen zij een overheersende rol of zijn ze essentieel voor het culturele aspect in de sector, in andere zijn ze vrijwel afwezig. Het zou, zo meent de Raad, onjuist zijn op deze instellingen *per definitie* meer te korten dan op andere. Dat neemt niet weg dat de Raad bij zijn advisering met nadruk heeft gekeken naar de functie, de toegevoegde waarde en de doelmatigheid in de uitvoering. Kwaliteit blijft echter, net als bij alle andere instellingen, het eerste beoordelingscriterium, zij het

dat het hier gaat om een ander kwaliteitsbegrip dan bij de cultuurproducerende instellingen. Aarzeling heeft de Raad wel gehad bij de advisering over instellingen die belangenbehartiging tot wezenlijk onderdeel van hun takenpakket rekenen. Uiteindelijk is besloten alleen positief te adviseren in die gevallen waarin algemene culturele belangen in het geding zijn, zoals informatievoorziening en scholing.

Fondsen

Ten aanzien van de cultuurfondsen ging de staatssecretaris in haar adviesaanvraag uit van een korting van 2,1% op het totale budget. Gezien de positie van de fondsen in het culturele veld zou de Raad daar het liefst helemaal niet op korten. Juist het tegengaan van de versnippering kan een groter beroep op de fondsen betekenen. Budgettaire redenen dwingen echter wel tot korten. De Raad adviseert om niet hetzelfde kortingspercentage voor alle fondsen toe te passen, aangezien er grote verschillen zijn in de manier waarop de fondsen werken. In een aantal gevallen adviseert de Raad negatief over subsidiëring van een kleine, voornamelijk van subsidie levende, culturele instelling omdat een gering subsidiebedrag de hoeveelheid regelgeving en de wijze van verantwoording die met een structurele subsidiëring gepaard gaat, niet rechtvaardigt. Niet de kwaliteit maar de omvang en de aard van de activiteiten zijn de redenen waarom niet tot structurele subsidiëring wordt geadviseerd.

De Raad wil bij dit alles wel met nadruk opmerken dat de beoordeling van de fondsen op basis van de beleidsplannen alléén niet goed mogelijk is. Daarvoor is tussentijdse evaluatie of visitatie nodig. De Raad stelt dan ook voor alle belangrijke fondsen eenmaal per

vier jaar, halverwege de cultuurnotaperiode, te visiteren. Deze visitatie zal moeten worden verricht op basis van een gestructureerde zelfevaluatie en een meting van de behaalde resultaten, in relatie tot de in het beleidsplan van het fonds opgenomen indicatoren.

Educatie

Cultuur is een wezenlijk onderdeel van modern burgerschap. Deelname door zoveel mogelijk mensen is van cruciaal belang. De toegang tot culturele voorzieningen moet in beginsel voor iedereen mogelijk zijn. De waardering voor bijzondere culturele aspecten van de samenleving komt echter niet vanzelf. Cultuureducatie, ook als *education permanente*, is daarom van wezenlijk belang. Voor kinderen moet het een geïntegreerd onderdeel zijn van het lesprogramma op school en buitenschoolse culturele activiteiten zullen in een wisselwerking met het leerplan moeten plaatsvinden. De actieve kant van educatie (zelf doen en ervaren wat iets is en wat het met je doet) heeft, zeker bij kinderen en jongeren, vaak veel meer impact dan luisteren naar iemand die vertelt hoe het zit. Actieve educatie kan bovendien helpen van cultuur te leren genieten als passief deelnemer. De Raad heeft hieraan aandacht besteed in zijn advies over cultuureducatie dat in mei 2003 verscheen. Aan de hand van de huidige voorgelegde beleidsplannen constateert de Raad dat slechts een enkele instelling aan dit advies refereert. Wel realiseren de meeste instellingen zich dat zij, willen zij voldoende publiek blijven trekken, aandacht moeten besteden aan educatie.

Samenwerking op het gebied van educatie is een uitzondering. Er zou, voor de vormgeving van de eigen educatieve activiteiten, veel meer een beroep gedaan

kunnen worden op de expertise van gespecialiseerde instellingen. De Raad wil erop wijzen dat er instellingen zijn die zich tot de Cultuurnota wenden om gaten die in het reguliere onderwijs gevallen zijn te dichten. Dergelijke aanvragen kunnen niet in dit kader gehonoreerd worden.

Internationaal cultuurbeleid

Internationale wisselwerking op cultureel gebied is onmisbaar voor een gezonde ontwikkeling in kwaliteit en diversiteit. Een uitwisseling van kunstenaars en instellingen moet met zo weinig mogelijk belemmeringen gepaard gaan. Veel instellingen hebben internationale activiteiten als integraal onderdeel in hun beleidsplannen opgenomen. Tegelijkertijd geven zij aan dat ze zich in de uitvoering van hun plannen beperkt weten vanwege het wegvallen van de HGIS-subsidies, met behulp waarvan zij hun internationale activiteiten zijn gestart of hebben geïntensiveerd. De Raad adviseert de staatssecretaris daarom te bevorderen dat een deel van het HGIS-budget wordt toegevoegd aan de cultuurnotamiddelen. Relatief veel instellingen melden dat de visa-regelingen voor kunstenaars van buiten de Europese Unie het lastig maken om musici, dansers, cineasten, docenten en studenten voor langere tijd uit te nodigen. De positie van Nederland als culturele vrijhaven komt daardoor in het gedrang. In haar adviesaanvraag vraagt de staatssecretaris de Raad de beoordeling van het beleidsplan van de Stichting Internationale Culturele Activiteiten (SICA) op te schorten tot na haar nadere reactie op het *midterm*-advies van de Raad over het internationaal cultuurbeleid. Deze reactie is inmiddels ontvangen, maar door het late tijdstip ervan is de Raad niet in staat

geweest de beoordeling van het beleidsplan van de SICA tijdig af te ronden. In het aanvullend Cultuurnota-advies komt de Raad op dit onderwerp terug en zal dan ook aandacht besteden aan de rol van de fondsen, sectorinstituten en koepelorganisaties.

Agenda voor de toekomst

Ten tijde van de cultuurnota-advisering is de Raad weer geconfronteerd met adviesaanvragen over nieuw te vormen of aan te passen beleid. Zo is er een advies gevraagd over leesbevordering, terwijl de evaluatie van de Stichting Lezen is ontvangen nadat het beleidsplan was ingediend. Juist op dit moment wordt een onderzoek gestart naar de samenvoeging van een aantal fondsen. Een beleidskader voor mobiel erfgoed ontbreekt, terwijl het aantal aanvragen op dat gebied groeit. En er is dringend een herijking nodig van het orkesten- en het museumbestel. Discussie en beleidsvorming moeten plaatsvinden gedurende de looptijd van een cultuurnotaperiode en niet in de vier maanden waarin aan de cultuurnota-advisering wordt gewerkt. De Raad kan er dan onvoldoende aandacht aan besteden en bovendien kunnen de instellingen hun aanvragen niet op het nieuwe beleid afstemmen.

Orkesten en opera

De orkesten en opera-instellingen vormen belangrijke, hoogwaardige elementen in de infrastructuur op het gebied van de klassieke muziek, maar zij vergen veel van de middelen die voor de sector muziek beschikbaar zijn. Al in de voorgaande periode dreigden er pijnlijke keuzes gemaakt te moeten worden, maar omdat er uiteindelijk extra geld beschikbaar kwam heeft het

zover niet hoeven komen. Ook nu weer is er sprake van een keuzeprobleem, dat nog wordt versterkt door de discussie rondom het Muziekcentrum voor de Omroep (MCO). De financiering van het MCO en de zeggenschap erover liggen anders dan ten aanzien van de 'reguliere' orkesten, maar het MCO maakt in wezen wel deel uit van het nationale orkestenbestel. Deze orkesten bespelen reguliere podia en de niet-omroeporkesten vinden ook hun weg naar Radio 4. De staatssecretaris heeft aan de Raad een advies gevraagd naar aanleiding van de verschillende opties voor het aanbrengen van bezuinigingen bij het MCO. Dit advies zal de staatssecretaris per afzonderlijke brief bereiken, aangezien het MCO niet wordt beoordeeld in het kader van de Cultuurnota. De Raad adviseert de staatssecretaris op korte termijn het opera- en orkestenbestel, inclusief de omroeporkesten, ten principale onder de loop te nemen opdat een situatie wordt bereikt die de komende jaren (ook qua beslag op de financiële middelen die voor de (muziek)cultuur beschikbaar zijn) stand kan houden.

Musea

Ook het museumbestel is, naar het oordeel van de Raad, na twintig jaar dringend aan een herijking toe. In het begin van de jaren tachtig van de vorige eeuw is het bestel van de rijksmusea in het leven geroepen, tien jaar later gevolgd door de verzelfstandiging van deze musea. In de criteria voor rijkssubsidiëring is destijds geen verandering aangebracht. De Raad adviseert dringend het hele museumbestel, inclusief de niet door het Rijk gesubsidieerde musea, nader onder de loop te nemen. Historie alléén kan geen basis blijven voor de vraag of een museum al dan niet door het rijk gesubsidieerd moet worden. Een heroverweging van

bestuurlijke en financiële verantwoordelijkheden ten aanzien van musea levert volgens de Raad tevens het juiste kader op voor bezinning op de plaats van academische collecties, ook wanneer deze afkomstig zijn van bijzondere universiteiten. De bestaande, thans aflopende regelingen ten behoeve van 'academisch erfgoed' golden immers alleen voor museale collecties van algemene universiteiten. Bij de besteldiscussie past ook een herijking van de plaats en rol van wetenschap in museale context, op basis van nader uit te voeren onderzoek naar noden en wensen, kansen en bedreigingen.

De Raad is er, ondanks herhaalde pogingen, niet in geslaagd voldoende inzicht te krijgen in de beleidsvoornemens voor de langere termijn van de vier rijksdiensten op het gebied van het erfgoed. In de loop van de adviesprocedure heeft de staatssecretaris de Raad weliswaar de plannen gestuurd van de Rijksdiensten voor de Monumentenzorg en voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek, het Instituut Collectie Nederland en het Nationaal Archief, maar deze bevatten niet meer dan een opsomming van de kortlopende activiteiten van deze belangrijke instellingen in het erfgoedveld. Op sommige terreinen lijken deze plannen van de rijksdiensten zelfs ernstig te zullen interfereren met initiatieven uit het veld. Lopende de cultuurnotaprocedure zijn bijvoorbeeld middelen toegewezen aan het Nationaal Archief voor de inrichting van een Taskforce Kwaliteitzorg, om daarmee gevolg te geven aan de aanbevelingen uit het rapport 'Naar een publieksgericht archiefbestel' (2003). De activiteiten van deze taskforce vormen het hart van het beleidsplan van de archiefkoepel DIVA, die daarvoor naar het oordeel van de Raad de meest geschikte instelling is.

In het jaarplan van Instituut Collectie Nederland wordt wel melding gemaakt van de voortzetting van de restauratorenopleiding, maar zonder beleidsmatige overwegingen met betrekking tot de voorgenomen invoeging van die opleidingen in het reguliere onderwijs. Dat leidt tot een onnodige belemmering van de gedachtevorming over de plaats van Stichting Restauratie Atelier Limburg (SRAL) gedurende de tussenliggende periode. De Raad heeft om deze reden geen antwoord kunnen geven op de vraag die de staatssecretaris daarover expliciet stelde.

Cultural governance

Bestuurlijke organisaties in de cultuur moeten adequaat zijn en passen bij de aard en de omvang van de instelling. Aan de besturen moeten eisen worden gesteld van professionaliteit, deskundigheid, onafhankelijkheid en transparantie, afgestemd op de instelling die zij besturen. De taakverdeling binnen de instelling moet helder zijn. Voor de personen die bestuursfuncties vervullen moeten een gelimiteerde zittingsduur en beperkingen in het aantal functies bij vergelijkbare instellingen gelden. Dergelijke vereisten worden steeds meer als leidend beschouwd voor het bestuur van alle belangrijke maatschappelijke instellingen; de gedachte achter de code-Tabaksblat voor de structuurvennootschappen is dan ook mutatis mutandis van toepassing op de culturele sector. Binnen het culturele veld wordt inmiddels gewerkt aan vormen van zelfregulering, maar een duidelijke norm is er nog niet. De Raad heeft zich dan ook niet systematisch beziggehouden met de wijze waarop de besturen van de instellingen zijn samengesteld, hoe de taken verdeeld zijn en besturen en directies worden beloond. Wel is in sommige sectoren geconstateerd

dat enkele personen vele bestuursfuncties bekleden, dat elders de taakafbakening tussen directie en bestuur niet duidelijk is en dat op weer andere plaatsen de onafhankelijkheid van de bestuursleden niet steeds is gewaarborgd. De Raad adviseert de staatssecretaris zich nader te beraden over de vraag of, gezien het feit dat het hier gaat om publieke middelen, de resultaten van zelfregulering afgewacht moeten worden, dan wel aanwijzingen vanuit de overheid moeten worden gegeven.

eCultuur

eCultuur is één van de thema's die een onderdeel vormen van de integrale prioriteitstelling. eCultuur wordt door de Raad beschouwd als een nieuwe digitale dimensie waar de cultuursector zich toe moet verhouden en waarin nieuwe vormen van cultuur worden gegenereerd. Activiteiten rond eCultuur maken een breed spectrum zichtbaar met aan de ene kant instellingen die digitale innovatie en websites (instrumenteel) gebruiken voor het aanbieden van informatie en aan de andere kant instellingen die digitale innovatie als hun centrale opdracht zien (en de digitale technologie ten dienste stellen van culturele innovatie). Met name voor deze laatste instellingen, die voor een groot deel opereren op het grensvlak van creatieve productie en media, wil de Raad ruimte maken. Zij leggen zich toe op onderzoek en ontwikkeling en leveren daarmee een bijdrage aan digitale innovatie, zoals ook aangegeven in het Raadsadvies over eCultuur. Daarnaast zijn de activiteiten van deze instellingen gericht op (nieuwe) cross-overs tussen verschillende culturele sectoren en domeinen.

De Raad adviseert ten aanzien van de bovengenoemde onderwerpen om vanaf het ingaan van de nieuwe cultuurnotaperiode de tijd te nemen voor bezinning op onder andere de volgende onderwerpen: op korte termijn besteldiscussies over de musea (inclusief de academische collecties en de plaats van wetenschap in museale context), orkesten en opera-instellingen en de archieven; mobiel erfgoed; discussie over opengestelde monumenten met een zeer beperkte museale functie, media-educatie en de ontwikkeling van eCultuur (waarbij wordt opgemerkt dat nog geen reactie is ontvangen met betrekking tot het raadsadvies over eCultuur); visie op *cultural governance*; de relatie tussen aanbod en afname en de rol van de podia daarin (alsmede het functioneren van het Fonds voor Amateurkunst en Podiumkunsten).

[1] Artikel 22 derde lid luidt: “Zij (de overheid) schept voorwaarden voor maatschappelijke en culturele ontplooiing en voor vrijetijdsbesteding”.

2 Hiermee worden onder andere bedoeld de kosten zoals opgenomen in het rapport “Het bost aan”

[3] Daarnaast hebben negen al gesubsidieerde instellingen geen subsidieaanvraag voor de nieuwe Cultuurnota ingediend. In totaal hebben 407 nieuwe instellingen een aanvraag ingediend

[4] Voor de steden Amsterdam, Rotterdam en Den Haag zien de budgetten er globaal als volgt uit:

-Amsterdamse Kunstraad: Voor 2004 is het geadviseerde budget 75 miljoen euro (exclusief budgetten voor basissubsidieregelingen)

-Rotterdamse Kunstraad: Het huidige budget 2004 is 36 miljoen euro. Hierbij zijn de negen grote instellingen, die vaste financiering van de gemeente ontvangen, niet meegerekend. Zij ontvangen gezamenlijk circa 50 miljoen euro

-Haagse adviescommissie: Het budget voor de komende vier jaar (inclusief voor de grote instellingen) bedraagt circa 50 miljoen euro per jaar

-Utrecht, budget van 28 miljoen euro voor de stad en de provincie

Samenvattingen van de sector inleidingen

Samenvattingen van de sector inleidingen

Hieronder zijn de samenvattingen van alle sectorinleidingen opgenomen. Deze teksten geven een indruk van de overwegingen per sector en het perspectief dat hierop is gebaseerd. Uitgebreide informatie over de sector en een verklaring van de werkwijze van de commissie kunt u terugvinden in de inleiding, opgenomen in het desbetreffende sectordeel.

eCultuur

Onder eCultuur verstaat de Raad ontwikkelingen rond digitale media en internet die een nieuwe, digitale dimensie toevoegen aan cultuur en die nieuwe vormen van cultuur genereren.

In het advies 'eCultuur: van i naar e' (2003) stelde de Raad al dat digitalisering fundamentele veranderingen binnen de kunst en cultuur tot gevolg heeft.

Digitalisering bevordert nieuwe verbindingen tussen de culturele domeinen onderling en tussen cultuur, onderwijs en wetenschap. Bovendien kan digitalisering tot vruchtbare samenwerking tussen sectoren leiden. Juist in die samenwerking ligt een bron van culturele innovatie.

De Raad benadrukte de noodzaak voor verdere ontwikkeling van eCultuur binnen de drie domeinen van cultuur: erfgoed, kunsten en media. Er is behoefte aan instellingen die zich richten op onderzoek en kennisontwikkeling en die daardoor ervaring en expertise kunnen aanbieden aan andere instellingen binnen de culturele sector.

De adviezen van de Raad zijn erop gericht om het innovatieve potentieel van digitale media in de cultuursector ruim baan te geven. De Raad adviseert een verhoging van structurele subsidie voor een aantal

instellingen die hij ziet als de pioniers van eCulturele innovatie. De Raad acht naast het structurele cultuurnotageld ook incidentele middelen nodig om experimenten met eCultuur te stimuleren en nieuwe makers en instellingen de kans te geven om bij te dragen aan de ontwikkeling van eCultuur.

Intercultureel cultuurbeleid

Belangrijk verschil ten opzichte van de afgelopen periode is dat voor de Cultuurnota 2005-2008 de tweeprocentstoeslag voor doelgroepenbeleid is afgeschaft. Het geldt dat hiermee gemoeid was, blijft beschikbaar voor onder meer culturele diversiteit. De Raad vindt het belangrijk dat interculturele projecten en initiatieven voldoende en herkenbaar zijn terug te vinden in de Cultuurnota. Speerpunten zijn projecten die bijdragen aan vernieuwende gemeenschapskunst en vernieuwende hybride kunst. Deze zouden zelfs onder minder gunstige algemene omstandigheden de ruimte moeten krijgen om te groeien.

Veel fondsen en sectorinstituten geven nog onvoldoende aandacht aan culturele diversiteit en interculturalisatie. De Raad vindt dat deze instellingen taakstellende opdrachten voor zichzelf moeten formuleren die ertoe kunnen bijdragen dat de culturele diversiteit en interculturalisatie in de verschillende sectoren verder gestalte krijgen.

Archieven

Archieven hebben als collectief geheugen een belangrijke maatschappelijke functie. Om die functie goed te kunnen vervullen is een integraal archiefbeleid noodzakelijk. Hierin moet aandacht zijn voor zowel

overheidsarchieven als particuliere archieven en voor zowel de administratieve ontstaansfase van archieven als de erfgoedwaarde ervan.

De Raad ziet vele mogelijkheden voor vergroting van het publieksbereik. Digitalisering is hiervoor van groot belang. Het ontbreekt aan structurele financiering voor beheer en onderhoud van brede digitale zoeksystemen, waardoor voortzetting op lange termijn onzeker is. De opkomende digitalisering brengt des te duidelijker aan het licht dat de Archiefwet niet meer voldoet. De Raad staat open voor deregulering van het archiefwezen, zolang de wet tenminste de kwaliteit van de archiefvorming en van de beroepsgroep blijft ondersteunen.

Extra inspanningen om het publiek te informeren over archieven zijn volgens de Raad geen overbodige luxe.

De Raad constateert een gebrek aan structuur en afstemming in de sector. De Raad acht het onwenselijk dat de instellingen zich steeds breder maken; daardoor dreigen ze overlappend en concurrerend te worden. Een centraal kennis- en expertisecentrum is er niet, zoals ook al in de vorige cultuurnotaperiode werd gesignaleerd. De Raad ziet in dezen voor de Archiefschool een rol weggelegd.

Het archiefbewustzijn in de culturele sector als geheel groeit. Dat moet volgens de Raad niet leiden tot de vorming van nieuwe, kleine en kwetsbare instellingen. Het heeft zijn voorkeur dat collecties worden ondergebracht bij bestaande instellingen. Bij het aankopen van archieven is volgens de Raad grote terughoudendheid geboden.

Musea

Een museum is van nationaal belang en komt in

aanmerking voor rijkssubsidie als het verzamelterrein een inhoudelijk gebied of thema van nationale reikwijdte bestrijkt, als het een representatieve collectie van hoge kwaliteit bezit en als het de museumtaken op hoog niveau uitvoert. Een uitzondering op die regel is alleen mogelijk als een museum in een bepaald opzicht een voorbeeldfunctie vervult binnen de sector. Binnen het beoordelingskader van de Raad speelt de geografische spreiding van musea - en daarmee de regionale functie van musea - geen rol.

Het rijk heeft voornamelijk bemoeienis met de grootste cultuurhistorische musea van Nederland. Een aantal kleinere musea dat voorheen op basis van het Actieplan Cultuurbereik subsidie ontving, krijgt nu een negatief advies. Gezien het totale aantal musea in Nederland en de verdeling van financiële en bestuurlijke verantwoordelijkheden over de verschillende overheden zijn de gevolgen daarvan op het museumbestel als geheel evenwel gering. Het feit dat een collectie of een monument vanuit (kunst)historisch perspectief van waarde is, speelt uiteraard een rol bij de beoordeling. Maar de beherende instelling moet er ook in slagen daaraan een relevante maatschappelijke betekenis te geven. Alleen de instandhouding van een gebouw of collectie is niet voldoende. Een aantal opengestelde monumenten komt naar mening van de Raad niet langer in aanmerking voor subsidie in het kader van de Cultuurnota.

Samenwerking van musea in het kader van een gezamenlijke presentatie van de Collectie Nederland blijft nog te veel steken in goede voornemens of is te veel op onderwijsproducten gericht. Op het gebied van educatie, betekenisgeving, eCultuur en intercultureel

museumbeleid vindt te weinig diepgaande reflectie of innovatie plaats. Wel lijkt het in de vorige cultuurnotaperiode dominante streven om overal het gehele Nederlandse publiek te bedienen terecht enigszins getemperd te zijn.

Verbouwingsplannen vormen nog steeds een rode draad in de subsidieaanvragen van musea. Ze voelen zich om de aandacht van het publiek vast te houden gedwongen zichzelf steeds regelmatig te vernieuwen. De Raad adviseert om de komende beleidsperiode prioriteit te geven aan vernieuwingen die in verband staan met noodzakelijke renovaties van gebouwen.

Landschapsarchitectuur, architectuur en stedenbouw

Ruim tien jaar na de eerste architectuurnota 'Ruimte voor Architectuur' beschikt Nederland over een sterke culturele infrastructuur op het terrein van landschapsarchitectuur, architectuur en stedenbouw. Het architectuurbeleid strekt voor vele landen tot voorbeeld en de culturele instellingen hebben het afgelopen decennium een belangrijke bijdrage geleverd aan het gunstige architectuurklimaat. In zijn Vooradvies bedeede de Raad een essentiële rol toe aan de culturele instellingen in het vergroten van het cultureel bewustzijn en de attitudevorming van beleidsmakers, bestuurders, beslissers, investeerders, ontwerpers, het (grote) publiek en anderen. De Raad acht het gerechtvaardigd om ruim tien jaar na de eerste architectuurnota en de oprichting van het architectuurbestel het profiel van de instellingen kritisch te beschouwen tegen gewijzigde maatschappelijke en bestuurlijke omstandigheden,

ruimtelijke opgaven en met name een zich evoluerend cultureel bestel. De Raad heeft het inhoudelijk en organisatorisch vermogen van de aanvrager meegewogen in zijn beoordeling, evenals zijn vermogen een balans te vinden tussen kennisontwikkeling, reflectie op de vakdiscipline, educatie en maatschappelijke inbedding, passend bij zijn kerntakenpakket. Tot slot heeft de Raad de subsidieaanvragen getoetst op hun elan en urgentie.

Monumenten en archeologie

In het Vooradvies is de Raad vooral ingegaan op de beleidsmatige aspecten van het monumenten- en archeologiebestel. Het ging dan met name over de implementatie van het Verdrag van Malta, de noodzaak tot fiscale maatregelen ter bescherming van het archeologisch erfgoed en ontbrekende beleidsvorming met betrekking tot het beheer en behoud van het erfgoed uit de wederopbouwperiode. Verder bedeede de Raad in zijn Vooradvies aan rijksge subsidieerde culturele instellingen een essentiële rol toe in de attitudeverandering van betrokkenen en belanghebbenden door middel van bijvoorbeeld het organiseren en voeren van het inhoudelijk debat en het stimuleren van reflectie. Instellingen werd bovendien gevraagd een visie te ontwikkelen op hun positionering en profiel in het veld alsmede ten opzichte van het ministerie en de rijksdiensten. In zijn Cultuurnota-advies expliciteert de Raad zijn beoordelingskader voor de sector Monumenten en Archeologie. Hij gaat daarbij in op de wijze waarop hij koepelorganisaties heeft beoordeeld en hoe hij in zijn advisering is omgegaan met instellingen die taken uitvoeren die in eerste instantie tot de verantwoordelijkheid van de rijksoverheid zouden

kunnen en moeten worden gerekend. De Raad adviseert de culturele infrastructuur in de sector Monumenten en Archeologie in grote lijnen te handhaven, maar te versterken op het gebied van monumentale tuinen en parken om dit onderwerp de noodzakelijke inhoudelijke en bestuurlijke aandacht te geven.

Mobiel erfgoed

Al in de vorige cultuurnotaperiode erkende de Raad het culturele belang van mobiel erfgoed. De kanttekeningen die toen werden geplaatst gelden nog steeds: de situatie per sector verschilt enorm en er ontbreekt een helder overzicht van de omvang en de problemen van het mobiel erfgoed.

De Raad adviseerde vier jaar geleden tot een inventarisatieonderzoek voor deze sector, bestaande uit drie onderdelen: inventarisatie van mobiel erfgoed met cultuurhistorische waardenstelling, inventarisatie van knelpunten bij behoud, beheer en presentatie, en onderzoek naar bevordering van draagvlak. Aan deze opdracht is echter nog niet voldaan, waardoor op dit moment nog steeds geen helder overzicht van de omvang en problematiek van de sector is verkregen. Hij adviseert nu de opdracht van vier jaar geleden uit de Cultuurnota te halen en onder directe verantwoordelijkheid van het rijk, binnen hoogstens één tot twee jaar, te laten uitvoeren. Hierna kunnen beleids- en uitvoeringskaders worden ontwikkeld, en kan het bestaande 'mobiel-erfgoedbestel' verder worden verfijnd. Op dat moment kunnen ook de aanvragende instellingen mobiel erfgoed een serieuze afweging krijgen, wat nu nog niet mogelijk was. De staatssecretaris heeft in haar adviesaanvraag de Raad gevraagd in te gaan op de geschiktheid van de

Cultuurnota voor de financiering van de instellingen mobiel erfgoed. Ook hierop kan de Raad op dit moment nog geen afdoende antwoord geven. Op termijn wil de Raad graag zijn visie geven over deze categorie, en over andere nieuwe categorieën erfgoed, in een afzonderlijk advies, in een erfgoedbrede benadering.

Beeldende Kunst en Vormgeving

De sector Beeldende Kunst is vitaal en functioneert in veel opzichten goed. De Raad stelt daarom geen radicale wijzigingen voor en neemt continuïteit en ontwikkeling als uitgangspunten voor het beleid. Hij pleit voor meer afstemming tussen de verschillende overheden en instrumenten en voor het tegengaan van versnippering.

Kunstenaarsinitiatieven worden de komende periode buiten de Cultuurnota gehouden. Voor hen en andere presentatie-instellingen is de zogenaamde Geldstroom voor Beeldende Kunst en Vormgeving een belangrijke financiële bron. Over de besteding daarvan beslissen echter de lokale en provinciale overheden. Dat leidt zowel tot slecht afgestemd beleid als bureaucratie. De Raad vindt het logischer om de Geldstroom op te heffen en de middelen daaruit te verdelen onder de gemeenten en provincies, de Mondriaan Stichting en de Cultuurnota.

Tijdschriften zijn beoordeeld tegen hun sectorspecifieke rol en achtergrond. De Raad is positief over de nieuwe mogelijkheid die de Mondriaan Stichting biedt om tijdschriften langduriger te ondersteunen. Hij zal bezien of de nieuwe regeling in de praktijk voldoet.

De afstand tussen het reguliere kunstvakonderwijs, de

voortgezette opleidingen en de werkplaatsen wordt steeds problematischer. Vanuit het perspectief van de Cultuurnota maakt de Raad duidelijke keuzes en adviseert hij de eigen bijdrage van buitenlandse deelnemers voor werkplaatsen buitenlandconform te maken.

Voor de sector Vormgeving heeft de Raad aangedrongen op de ontwikkeling van effectief beleid. Hij is in grote lijnen positief over de manier waarop de Premsela Stichting wil bouwen aan een nieuwe infrastructuur en vraagt om ruimhartige ondersteuning daarvan. Door samenwerking en afstemming is inmiddels vooruitgang geboekt ten aanzien van het erfgoed vormgeving. Nieuwe initiatieven die zich nog niet hebben bewezen moeten volgens de Raad niet te snel structureel gesubsidieerd worden.

Dans

In de danssector is een fijnmazig netwerk ontstaan van in elkaar grijpende initiatieven en instellingen. Het bereikte evenwicht is kwetsbaar en daarom heeft de Raad gekozen voor behoud van diversiteit en niet voor de concentratie van middelen.

Bij de beoordeling van de subsidieaanvragen is onder meer gelet op de artistieke ontwikkeling, het innovatieve vermogen, het functioneren, de originaliteit en de overtuigingskracht van de dansinstellingen. De Raad heeft het eveneens belangrijk gevonden een langetermijnvisie op de ontwikkeling van de danskunst te laten meewegen. Op basis daarvan zijn enkele verschuivingen voorgesteld, waarmee vooral een sterke kwaliteitsimpuls in de regio's wordt nagestreefd.

In het Vooradvies werd reeds aangekondigd dat veel productiekernen de ambitie hebben om uit te groeien tot een vast gezelschap. De Raad heeft geconstateerd dat hiervoor overwegend praktische en nauwelijks artistieke redenen worden aangevoerd. Hij houdt vast aan het eerder geformuleerde standpunt, dat opname van productiekernen in de Cultuurnota niet op een geforceerde manier tot het ontstaan van gezelschapsstructuren moet leiden. Het bestel heeft daarbij behoefte aan de flexibele en onvoorspelbare inbreng van productiekernen.

Helaas heeft de Raad geen kans gezien om een bevredigende oplossing te vinden voor het in het Vooradvies gesignaleerde onderaanbod van dans voor de jeugd. Hij adviseert het rijksgesubsidieerde aanbod voor kinderen en jeugd in ieder geval op peil te houden en door middel van één subsidieverhogend advies te intensiveren.

Ook op gebied van de klassieke dans werd een onderaanbod gesignaleerd. Na hier onderzoek naar te hebben laten verrichten, is de Raad tot de conclusie gekomen dat de vraag het aanbod niet spectaculair overstijgt. Daarom ziet de Raad geen reden de oprichting van een nieuw balletgezelschap te bepleiten.

De Raad adviseert de infrastructuur in stand te houden met tenminste tien repertoiregezelschappen, vijf productiekernen, twee werkplaatsen, een productiehuis, vier festivals en een ondersteunende instelling.

Muziek

In het Vooradvies formuleerde de Raad de wens om de fricties tussen productie, afname en publieksbereik één

van de hoofdpunten van het beleid voor de komende periode te maken. Er zouden minder producties moeten worden gemaakt om ruimte te scheppen voor investeringen in bijvoorbeeld kwaliteit. Rijk en regio moeten beter samenwerken wat betreft podia en er is behoefte aan een samenhangend beleid voor muzikeducatie. Enkele nieuwe aanvragen op dit gebied heeft de Raad positief geadviseerd.

Podia kunnen momenteel noch bij de gemeente, noch bij het Rijk aankloppen voor financiële middelen voor bijzondere programmering op het gebied van jazz- en improvisatiemuziek, pop of niet-westerse muziek. De Raad adviseert dit beleid de komende periode tegen het licht te houden. Daarnaast pleit de Raad ervoor dat het Fonds voor Podiumprogrammering en Marketing zijn beleid flink zal aanpassen om meer effect te sorteren in de fijnmazige podiuminfrastructuur van Nederland.

De operetteregeling is de laatste jaren weinig is gebruikt. De Raad ziet graag dat deze middelen de komende periode gebruikt worden voor het cultuurnotabudget muziektheater.

De Raad stelt voor subsidies van enkele ensembles te beëindigen. Daarnaast adviseert hij de subsidies van enkele grote ensembles wat meer in evenwicht met elkaar te brengen.

Bij de genre-instituten in de muzieksector heeft de Raad specifiek gekeken naar de meerwaarde ervan voor de sector of specifieke genres. Voor enkele instellingen adviseert de Raad op korte termijn te onderzoeken waar de kansen en mogelijkheden liggen voor betere samenwerking en afstemming.

In lijn met zijn Vooradvies adviseert de Raad op het terrein van de niet-westerse muziek de totstandkoming van een qua opzet bescheiden

kenniscentrum.

Theater

In het Vooradvies heeft de Raad geschetst hoe het toneelbestel zich heeft ontwikkeld tot een bestel met een rijk en divers theateraanbod. Een jaar later bevestigen de ingediende beleidsplannen dat de sector gevarieerd en dynamisch is en kwalitatief hoogwaardig presteert.

De theaterinstellingen zijn bij de beoordeling primair getoetst op artistieke kwaliteit en positie in het bestel. Daarnaast is rekening gehouden met de adviesvraag van de staatssecretaris, waarin aandacht wordt gevraagd voor de 'doorstroming' van beginnende theatermakers, de samenwerking tussen het Fonds voor Amateurkunst en Podiumkunsten (FAPK) en de grote gezelschappen en productiehuizen, de financieringsverdeling tussen het rijk en andere overheden, en de 'versnippering' van middelen.

Volgens de Raad zijn vooral de grote gezelschappen verantwoordelijk voor de gebrekkige 'doorstroming', terwijl een aantal middelgrote gezelschappen wel wil investeren in aankomende regisseurs en acteurs.

Uit de beleidsplannen blijkt dat een aantal werkplaatsen/productiehuizen een duidelijke keuze maakt voor ofwel een werkplaats- danwel een productiehuisfunctie. Ook het FAPK maakt in zijn beleidsplan duidelijke keuzes. Ervan uitgaande dat deze voornemens worden uitgevoerd, heeft de Raad het vertrouwen dat de onevenwichtigheid tussen aanbod en afname in ad-hocproducties voor de kleine zaal zal afnemen.

De Raad constateert dat verschillende instellingen plannen hebben ontwikkeld om de doorstroming bij

het jeugdtheater daadwerkelijk te bevorderen. De Raad stelt zich terughoudend op ten aanzien van de aanvragen van jongerentheatergezelschappen die ook als opleidingstraject willen fungeren.

Het beeldend locatietheater is een nieuwe categorie.

De Raad vindt beeldend locatietheater een belangwekkend theatergenre omdat het een groot publiek bereikt, productioneel sterk en vernieuwend is en een krachtige internationale uitstraling heeft. Naast de artistieke kwaliteit is de kwaliteit van het culturele ondernemerschap doorslaggevend voor het succes van een beeldend locatietheatergezelschap. Daarom vindt de Raad structurele subsidie vooral zinvol om een relatief kleine productiekern in continuïteit te kunnen laten functioneren en niet zozeer ter dekking van productiekosten.

De Raad adviseert alleen zomerfestivals te ondersteunen als zij een avontuurlijke en artistiek interessante programmering hebben, een bijdrage leveren aan de ontwikkeling van de podiumkunsten en van bovenregionaal belang zijn.

Media

Media en cultuur beïnvloeden elkaar wederzijds en in toenemende mate. Mediapolitiek en cultuurpolitiek zijn dan ook moeilijk te scheiden. Die verwevenheid speelde ook een rol bij de beoordeling van de subsidieaanvragen in de Mediasector. De Raad heeft er daarbij echter scherp gelet op waar de Cultuurnota voor bestemd is en stelt daarom aanzienlijke verschuivingen voor ten aanzien van de financieringsbron van verschillende instellingen. De Raad is doordrongen van het belang van media-educatie. Naarmate maatschappij en cultuur

verder gemedialiseerd raken wordt het steeds belangrijker dat mensen een vorm van ‘geletterdheid’ ontwikkelen ten aanzien van de media. Media-educatie blijkt goed ingebed in de cultuurnota-instellingen, zo constateert de Raad.

De Raad pleit voor de instelling van een klein stimuleringsfonds voor media-educatie. Dat fonds zou eveneens een actieve regierol op zich moeten nemen om te voorkomen dat instellingen telkens opnieuw het wiel uitvinden. Het fonds zou volgens de Raad gefinancierd moeten worden vanuit de mediabegroting.

Het beleid ten aanzien van media-educatie moet afgestemd worden op het eCultuurbeleid van de overheid.

Film

Film is, vooral voor jongeren, een belangrijke vorm van cultuur in een gemedialiseerde en door beeld bepaalde wereld. De Nederlandse filmproductiesector heeft de afgelopen jaren zowel kwantitatief als kwalitatief enorme vooruitgang geboekt, vooral dankzij het filmstimuleringsbeleid dat de overheid voerde. De stimuleringsmaatregelen worden per 1 januari 2005 beëindigd. In de Cultuurnota 2005-2008 krijgt productie daarom prioriteit. De Raad adviseert het budget voor de artistieke en kwaliteitsspeelfilm van het Nederlands Fonds voor de Film te verhogen voor zover het cultuurnotabudget dat toelaat. De Raad bepleit daarnaast verregaande veranderingen in de ondersteuning van de distributie van buitenlandse kwetsbare cinematografische films. In plaats van de huidige subsidie voor distributeurs, stelt hij een regeling voor die de uitbreng per titel financieel

zal steunen. Voor een aantal van de nu gesubsidieerde distributeurs wordt een overgangsregeling voorzien. De Raad adviseert verder De Filmbank, een nieuwe instelling die promotie en distributie verzorgt van de Nederlandse experimentele film, in de Cultuurnota op te nemen.

Zorg uit de Raad ten aanzien van filmeducatie. Veel instellingen kennen beleid op dit punt, maar helaas ontbreekt het vaak aan visie en specifieke kennis. De Raad adviseert het Nederlands Instituut voor Filmeducatie van een aantal van haar taken te ontheffen, en deze in nader overleg elders onder te brengen.

De Raad constateert dat de in het Vooradvies gesignaleerde versnippering in de sector nog niet wezenlijk verbeterd is. Enerzijds is er sprake van overlap van activiteiten en functies in het bestel, anderzijds van leemtes. Door een aantal kleinere verschuivingen van functies en instellingen zich meer tot hun kernfuncties te laten beperken, denkt de Raad dat hier stappen ter verbetering kunnen worden gezet. Een meer fundamentele oplossing zal gezocht moeten worden in een toekomstig sectorinstituut.

Letteren

In zijn Vooradvies concludeerde de Raad dat het goed gaat met de letteren. Over heel Nederland verspreid zijn boekwinkels te vinden, er is een uitgebreid bibliothekenstelsel en er zijn veel verschillende uitgeverijen, die een breed en kwalitatief goed aanbod brengen. In het zelfregulerende vermogen van de sector heeft de Raad het volste vertrouwen. De Raad constateert dat over het geheel genomen de kernfuncties van de lettereninstellingen binnen het

bestel goed worden vervuld. Er is sprake van voldoende zorg voor diversiteit, beschikbaarheid, literair erfgoed, informatie en leesbevordering en er doen zich geen grote lacunes voor.

Voor de komende periode benadrukt de Raad wel ervoor te waken dat het boekenaanbod verschaalt door schaalvergroting en de toegenomen commercialisering. De Raad verzet zich tegen de suggestie dat de aanbodkant minder financiële ondersteuning behoeft omdat er een te groot aanbod zou zijn en de verkoop van boeken terugloopt. Over de kwantiteit van het aanbod maakt de Raad zich geen zorgen, de kwaliteit blijft echter een punt van aandacht. De rol van de letterenfondsen blijft dan ook onverminderd van belang. Ook structurele handhaving van de vaste boekenprijs door middel van een wet, waarover de politiek in de loop van dit jaar een besluit zal nemen, is een bepalende factor in dezen.

De trend dat er steeds minder wordt gelezen, moet worden gekeerd; leesbevordering heeft ook voor de Raad prioriteit. De huidige infrastructuur ten behoeve van de leesbevordering werkt goed en moet voorlopig worden gehandhaafd. Onderwijs en cultuur zouden zich in de toekomst meer samen sterk moeten maken voor leesbevordering. In de zomer van 2004 brengt de Raad een uitgebreider advies over het leesbevorderingsbeleid uit.

Literaire manifestaties en festivals zijn voor de Raad van niet te onderschatten belang. Ondersteuning hiervan is een wezenlijk onderdeel van het letterenbeleid, maar de Raad acht structurele vierjarige subsidiëring niet wenselijk. Wat de Raad voor ogen staat is een flexibelere subsidiestructuur voor literaire manifestaties, waarin één organisatie zou moeten beslissen over subsidiëring. De Raad wil de voordelen

nagaan van het onderbrengen van een geormerkt bedrag voor manifestaties bij een van de fondsen of de landelijke instellingen, of binnen een duidelijker kader bij het ministerie.

Bibliotheken

De Raad waardeert de beleidskeuze van de staatssecretaris om in de komende jaren een hogere prioriteit te geven aan de openbare bibliotheeksector en aan het proces van bibliotheekvernieuwing. Dit proces is in 2001 ingezet met als doel het stelsel en de dienstverlening van de openbare bibliotheken grondig te herzien en te vernieuwen. In het Vooradvies besteedde de Raad hieraan ruim aandacht. Terugblikkend op het afgelopen jaar, herhaalt de Raad zijn zorg over het gebrek aan duidelijke regie in het proces. Ook constateert de Raad dat de inhoudelijke bibliotheekvernieuwing op lokaal niveau in het gedrang komt. Dit wordt veroorzaakt doordat de nadruk in het proces sterk ligt op structuurvernieuwing, maar ook doordat veel openbare bibliotheken geconfronteerd worden met gemeentelijke bezuinigingen. De Raad pleit ervoor de middelen die de staatssecretaris uit de intensiveringsgelden reserveert voor bibliotheekvernieuwing, vooral te besteden aan overkoepelende projecten en voorzieningen. Zo adviseert de Raad om de uitbreiding van de informatieve website MuziekWeb van de Centrale Discotheek Rotterdam onder voorwaarden uit deze middelen te financieren. Tevens adviseert de Raad met het oog op de digitale dienstverlening van de openbare bibliotheken een vijfde stelseltaak te erkennen voor de Vereniging van Openbare Bibliotheken (VOB). Deze

taak kan in de komende periode gefinancierd worden uit de middelen voor bibliotheekvernieuwing, maar zou naar de mening van de Raad met ingang van de Cultuurnota 2009-2012 samengevoegd moeten worden met de huidige vier stelseltaken en aldus ten laste komen van de Cultuurnota.

In het algemeen constateert de Raad dat de omschrijving van de taken die de VOB in opdracht van het rijk uitvoert voor het bibliotheekbestel, door de jaren heen diffuus is geworden. Daarom adviseert de Raad het geheel van stelseltaken in de komende cultuurnotaperiode te evalueren en zo nodig te herdefiniëren en te herzien.

Drie van de subsidieaanvragen die de Raad uit de bibliotheeksector ontving, hebben betrekking op het behoud en de ontsluiting van oude boekencollecties. Er is duidelijk een groeiende behoefte bij bibliotheken aan beleidsmatige en financiële ondersteuning op dit vlak, terwijl een formeel beleidskader bij de overheid ontbreekt. De Raad pleit dan ook voor een centrale landelijke inventarisatie en een ondersteuningsprogramma voor de aanpak van de achterstanden met betrekking tot het behoud en de ontsluiting van deze collecties.

Amateurkunst en Cultuureducatie

De Raad constateert dat de sector amateurkunst floreert en dat de toegenomen aandacht voor cultuureducatie onder andere leidt tot structurele samenwerking tussen culturele instellingen en scholen. In het Vooradvies wees de Raad niettemin op een aantal knelpunten en stelde maatregelen voor om deze op te lossen. Als ideaalbeeld ziet de Raad een fijnmazige lokale infrastructuur van instellingen die

nauwe contacten hebben met de kunstenaars zelf en de basis vormen voor ondersteuning op provinciaal en landelijk niveau. In het advies 'Cultuureducatie' (2003) wees de Raad nogmaals op het belang van cultuureducatie. Hij pleitte voor een organische inbedding van cultuureducatie in het takenpakket van scholen en culturele instellingen en voor aansluiting bij maatschappelijke ontwikkelingen. Ook acht hij het noodzakelijk dat er meer afstemming komt tussen de binnen- en buitenschoolse educatie. Daarnaast hecht de Raad veel belang aan een doorlopende leerlijn. De landelijke ondersteunende instellingen op het gebied van amateurkunst moeten volgens de Raad netwerkorganisaties worden en zich richten op de provinciale en lokale instellingen voor kunst en cultuur. Om multi- en interdisciplinaire kunstuitingen beter te kunnen ondersteunen en versnippering tegen te gaan pleit de Raad voor vergaande samenwerking en uitwisseling tussen de landelijke disciplinespecifieke ondersteuningsinstellingen.

De toenemende belangstelling van culturele instellingen voor het onderwijs is positief, maar de Raad acht het niet wenselijk dat culturele instellingen onderwijsprogramma's ontwikkelen met middelen uit de Cultuurnota. Om het aanbod en de inhoud van lespakketten te verbeteren meent de Raad dat veel culturele instellingen de productie van deze pakketten beter zouden kunnen uitbesteden aan gespecialiseerde onderwijskundige instellingen.

Culturele instellingen blijken in toenemende mate in te spelen op zaken waaraan het kunstvakonderwijs onvoldoende aandacht besteedt, zoals de opleiding van jong allochtoon talent en de opleiding van regisseurs met belangstelling voor wijkgericht theater maken. De Raad constateert dat de specifieke competenties en

vaardigheden die nodig zijn voor het werken met speciale doelgroepen kennelijk onvoldoende structureel in de reguliere opleidingen worden ontwikkeld.

Overzicht van aanvragende instellingen

Overzicht van aanvragende instellingen

In deze tabel zijn de instellingen opgenomen die een aanvraag hebben ingediend in het kader van de Cultuurnota 2005-2008.

De eerste kolom geeft de benaming van de instelling zoals deze is opgenomen in het Advies.

De tweede kolom vermeldt of de instelling reeds structureel gesubsidieerd wordt (O), danwel voor de eerste maal structureel subsidie heeft aangevraagd (N).

In de derde t/m de vijfde kolom wordt per instelling aangegeven of de Raad voor Cultuur positief adviseert over de aanvraag voor subsidie (derde kolom), danwel subsidietoekenning wenselijk acht, als daarvoor voldoende middelen beschikbaar zijn (vierde kolom), danwel van oordeel is dat de instelling niet voor structurele subsidie in aanmerking komt (vijfde kolom).

Thema's en Bovensectoraal	Oud/Nieuw	Positief	Wens	Negatief
Intercultureel Cultuurbeleid				
AIDA Nederland	O			•
Al Jisr	N			•
Ar@besk - Stichting voor Realisatie van Transculturele Presentaties	O			•
ATANA - Stichting Bestuurlijke Diversiteit Nederland	N	•		
Boeng Diepie	O			•
Culture Coalition	O	•		
Elamirkan	N			•
Het Indisch Huis	N			•
Imagine IC	O	•		
InterArt	O	•		
Kitabo Rotterdam	N			•
Museum Suriname	N			•
Netwerk Diversiteit	N	•		
NiNsee - Nationaal instituut Nederlands slavernijverleden en erfenis	N			•
Princess Urduja - Stichting voor Filippijnse Vrouwen	N			•
Rhythm of Reason	N	•		
Sahne	O	•		
ZO	N	•		
Zomercarnaval Nederland	N			•
Internationaal Cultuurbeleid				
AEC - Association Européenne des Conservatoires, Académies de Musique et Musikhochschulen	N			•
Algemeen Nederlands Verbond	N			•
Amsterdam Summer University	N			•

	Oud/Nieuw	Positief	Wens	Negatief
BüroFriedrich e.V.	O			●
CODART - International Council for Curators of Dutch and Flemish Art	O	●		
ELIA - European League of Institutes of the Arts	O	●		
Europa Nostra La Haye	N			●
Het Vlaams Cultureel Kwartier	N			●
IETM - Informal European Theatre Meetings	O	●		
Kunst en Jeugd in Europa - EUnetART	O	●		
Samenwerkingsverband Regio Twente inzake EUREGIO	N			●
Stichting Cultuur Inventarisatie	N			●
Stichting Ons Erfdeel - Septentrion	O	●		
Stichting Ons Erfdeel - The Low Countries	O	●		
Trafik	N			●
Bovensectoraal				
Boekmanstichting	O	●		
Bureau Promotie Podiumkunsten	N			●
De Balie	O	●		
De Rode Hoed	N			●
Eeuwfeest Prisma	N			●
Federatie van Kunstenaarsverenigingen	O	●		
Felix Meritis	N			●
ICONS	N			●
Kinetisch Noord	N			●
Kunst & Zaken	O	●		
Locus 010	N			●
Nexus Instituut	O	●		
Stichting K4	N			●
Podiumkunstfondsen				
Fonds voor Amateurkunst en Podiumkunsten	O	●		
Fonds voor Podiumprogrammering en Marketing	O	●		
Archieven				
Archieven				
Archiefschool	O	●		
Centraal Bureau voor Genealogie	O	●		
Internationaal homo/lesbisch informatiecentrum en archief	O			●

	Oud/Nieuw	Positief	Wens	Negatief
Vereniging Digitaal Erfgoed Nederland	O	●		
Vereniging voor de Documentaire Informatievoorziening en het Archiefwezen	O	●		
Musea				
Musea				
Afrika Museum	O	●		
Anton Pieck Huys Delft	N			●
Bijbels Museum	O			●
Bijbels Openluchtmuseum	O			●
Bonnefantenumuseum	N			●
Centraal Museum	N			●
Centraal Museum / Rietveldcollectie	N			●
Chabotmuseum	N			●
De Burcht	N			●
Explorion	N			●
Het Rijksmuseum	O	●		
Hollandsche Schouwburg	O	●		
Huis Doorn	N			●
Industrion	N			●
Jachthuis Sint Hubertus	O			●
Joods Historisch Museum	O	●		
Kasteel Amerongen	N			●
Kasteel Radboud	O			●
Kastelenstichting Holland en Zeeland	O			●
Keramiekmuseum Het Prinsessehof	O	●		
Koninklijk Kabinet van Schilderijen Mauritshuis	O	●		
Kröller-Müller Museum	O	●		
Kunsthall Rotterdam	N			●
Limburgs Museum	N			●
Mondriaanhuis	N			●
Museum Boerhaave	O	●		
Museum Catharijneconvent	O	●		
Museum de Gevangenpoort	O	●		
Museum Het Prinsenhof	N			●
Museum Het Rembrandthuis	O	●		
Museum Jan Cunen	N	●		
Museum Slot Loevestein	O	●		
Museum van het Boek / Museum Meermanno-Westreenianum	O	●		
Museum voor Communicatie	N			●

	Oud/Nieuw	Positief	Wens	Negatief
Museum voor Religieuze Kunst	N			●
Nationaal Glasmuseum Leerdam	N	●		
Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis	O	●		
Nationaal Rijtuigmuseum	O			●
Nationale Stichting De Nieuwe Kerk	O			●
Natuurmuseum Rotterdam	N			●
Nederlands Openluchtmuseum	O	●		
Nederlands Scheepvaartmuseum Amsterdam	O	●		
Nederlandse Museumvereniging	O	●		
Paleis Het Loo Nationaal Museum	O	●		
Pianola Museum	N			●
Rijksbureau voor Kunsthistorische Documentatie	O	●		
Rijksmuseum Het Koninklijk Penningkabinet	O	●		
Rijksmuseum het Zuiderzeemuseum	O	●		
Rijksmuseum Muiderslot	O	●		
Rijksmuseum Twenthe	O			●
Rijksmuseum van Oudheden	O	●		
Rijksmuseum voor Volkenkunde	O	●		
Secureon	N			●
SieboldHuis	N			●
Singer Memorial Foundation (Singer Laren)	N			●
Stichting Cultureel Erfgoed Portugees-Israëlietische Gemeente	N			●
Stichting Kerkelijk Kunstbezit in Nederland	O	●		
Stichting Publicaties Conservering en Restauratie	N			●
Stichting Restauratie Atelier Limburg	N			●
Stichting Volkenkundige Collectie Nederland	N			●
Sweelinck Museum	N			●
Teylers Museum	O	●		
Tropenmuseum Junior	O			●
Van Gogh Museum	O	●		
Vereniging ICOM-Nederland	N	●		
VeRes, VAR en TRON	N			●
Verzetsmuseum Amsterdam	N			●
Vlaggenmuseum-Binnenmuseum	N			●
Vlaggenmuseum-Buitenmuseum	N			●
Wereldmuseum Rotterdam	O	●		
Zeeuws Museum	N			●

	Oud/Nieuw	Positief	Wens	Negatief
Architectuur en Stedenbouw & Monumenten en Archeologie (tevens Mobiel Erfgoed)				
Architectuur en Stedenbouw				
ArchiNed	O	●		
Archiprix	O	●		
Archis	O			●
Architectuur Lokaal	O			●
Berlage Instituut	O	●		
BONAS, Bibliografieën en oevrelijsten van Nederlandse Architecten en Stedenbouwkundigen	O	●		
Euphrasia Makebljide	N			●
Europan Nederland	O	●		
Internationale Architectuur Biënnale Rotterdam	O			●
Internationale Triënnale tuin- en landschapsarchitectuur	N			●
Nederlands Architectuurinstituut	O	●		
Stichting Megacities 2000	N			●
Stimuleringsfonds voor Architectuur	O	●		
Monumenten en Archeologie				
Archeologische Monumentenwacht	O	●		
Archeologische Werkgemeenschap voor Nederland	O	●		
Convent van Gemeentelijke Archeologen	O	●		
Nationaal Contact Monumenten	O	●		
Nationaal Hunebedden Informatiecentrum	N			●
Nederlandse Tuinenstichting	N	●		
Rietveldpaviljoen Venetië	N			●
Stichting Historisch Boerderij-Onderzoek	O	●		
Stichting voor de Nederlandse Archeologie	O	●		
Mobiel erfgoed				
Mobiele Collectie Nederland	O			●
Beeldende Kunst en Vormgeving				
Werkplaatsen				
De Ateliers	O			●
Europees Keramisch Werkcentrum	O	●		

	Oud/Nieuw	Positief	Wens	Negatief
Gerrit Rietveld Academie	N			●
Jan van Eyck Academie	O	●		
Rijksakademie van Beeldende Kunsten	O	●		
Kunstenaarsinitiatieven en presentatie-instellingen				
ARTPARK	N			●
BAK	N			●
Casco	N			●
Cell	N			●
De Appel	O	●		
De Beyerd	O	●		
De Verbeelding	N			●
De Vleeshal	O	●		
Extrapool	N			●
Fotografie Museum Amsterdam	N			●
Fundament	N			●
Het Nederlands Fotomuseum	O	●		
Het Odapark	N			●
KIK	N			●
Kunstvereniging Diepenheim	N			●
Lazy Marie	N			●
Locomotief	N			●
Lokaal 01	O			●
MAMA	O			●
Marres	N			●
MU	N			●
Museum De Paviljoens	N			●
Museum Het Domein	N			●
Nederlands Foto & Grafisch Centrum (Spaarnestad Fotoarchief)	N			●
PLANETART	N			●
Roodkapje	N			●
Smart Project Space	N			●
W 139	N			●
Witte de With	O	●		
World Art Delft	N			●
World Press Photo	N			●
Evenementen en (tijdelijke) podia				
Impakt	N			●
Manifesta	N	●		

	Oud/Nieuw	Positief	Wens	Negatief
Noorderlicht	O	●		
Syndicaat	N			●
World Wide Video Festival	O			●
Nieuwe media-instellingen				
Doors of Perception	O	●		
Mediamatic	O	●		
Nederlands Instituut voor Mediakunst	O	●		
Submarine media	N	●		
The One Minute Stichting	N			●
V2_Organisatie	O	●		
Vereniging Virtueel Platform	O	●		
Virtual Institute for Research on Mediaculture Amsterdam	N			●
Waag Society	O	●		
Vormgeving				
Affichemuseum Nederland	N			●
All Media	N			●
Droog Design	O	●		
Dutch Fashion Foundation	N			●
Fashion at Arnhem	N			●
Kunst in Serie	N			●
NAGO	N			●
Reclame Arsenaal	N			●
VIVID Vormgeving	N			●
Young Designers & Industry	O	●		
Infrastructurele instellingen en initiatieven				
Federatie Kunstuitleen	O	●		
Fonds voor Beeldende kunsten, vormgeving en bouwkunst	O	●		
Gate Foundation	O	●		
Het Sculptuurinstituut	N			●
Jong Holland	N			●
Lier en Boog	N			●
Materiaalfonds voor beeldende kunst en vormgeving	O	●		
Metropolis M	N			●
Mondriaan Stichting	O	●		
Stichting Kunst en Openbare Ruimte	O	●		
Stichting Premisela	O	●		

	Oud/Nieuw	Positief	Wens	Negatief
Stroom hcbk	O	●		
Trans Artists	O	●		
Dans				
Gezelschappen				
Dance Works Rotterdam	O	●		
Dansers van Morgen	N			●
Dansgroep Krisztina de Châtel	O	●		
Het Nationale Ballet	O	●		
Internationaal Danstheater	O	●		
Introdans	O	●		
ISH	N			●
Meekers, Uitgesproken Dans	O	●		
Nederlands Dans Theater	O	●		
Noord Nederlandse Dansgroep / Galili Dance	O	●		
RAZ	O			●
Scapino Ballet Rotterdam	O	●		
Productiekernen				
Azana / Anouk van Dijk dc	N		●	
Conny Janssen Danst	O	●		
Danstheater AYA	O	●		
De Dutch Don't Dance Division	N			●
De Stille	N			●
E.D.G.E. in Company	N			●
Emio Greco PC	O	●		
Hans Hof Ensemble	O	●		
Juxtapose	N			●
LaMelis	N			●
Lieber Gorilla	N			●
Magpie Music Dance Company / Magpie	N			●
Merkx & Dansers	N		●	
No Apology	N			●
Rogie & Company	O			●
Salvanut / Club Guy & Roni	N			●
Satori / Blok	N			●
Skorpio / Kris Niklison	N			●
Stichting Date / Leine & Roebana	O	●		
Stichting van de Toekomst	O			●
The Liminal Institute	N			●

	Oud/Nieuw	Positief	Wens	Negatief
Werkplaatsen, Trainingsinstituten en Productiehuizen				
Dansateliers	O	●		
Danswerkplaats Amsterdam	O	●		
Henny Jurriëns Stichting	O	●		
Korzo Productiehuis voor de Dans	O	●		
Los Bewegingswerkplaats	N			●
Festivals en Evenementen				
CaDance Festival	O			●
Holland Dance Festival	O	●		
Julidans	O	●		
Moderne Dans en Beweging/Springdance	O	●		
Nederlandse Dansdagen	O	●		
Overige en Ondersteunende Instellingen				
Belangenvereniging Dance	N			●
Dance Unit	N			●
Danshuis Limburg	N			●
Danspromotie	N			●
Huis voor de Dans	N			●
Zandunga Tangoproductions	N			●
Muziek en Muziektheater				
Ensembles gecomponeerde muziek				
Amsterdam Loeki Stardust Quartet	O	●		
Amsterdam Sinfonietta	O	●		
Asko Ensemble	O	●		
Aurelia Saxofoon Kwartet	O	●		
Barokensemble De Swaen	N			●
Brisk	N	●		
Calefax	O	●		
Camerata Antonio Lucio	N			●
Camerata Trajectina	N	●		
Cello Octet Conjunto Ibérico	O	●		
Combattimento Consort Amsterdam	O	●		
Concerto '91 (Concerto d'Amsterdam)	O			●
De Ereprijs	O	●		
De Nederlandse Bachvereniging	O	●		
Doelenensemble	O	●		
Ebony Band	O			●

	Oud/Nieuw	Positief	Wens	Negatief
Escher Trio	N			•
Het Nederlands Fluitorkest	N		•	
Hexagon Ensemble	N			•
Insomnio	N			•
Ives Ensemble	O	•		
Maarten Altena Ensemble	O		•	
Matangi Strijkkwartet	N			•
Mondriaan Kwartet	O	•		
Musica Classica (De van Swieten Society)	N			•
Nederlands Blazers Ensemble	O	•		
New Dutch Academy	N			•
Nieuw Ensemble	O	•		
Orkest De Volharding	O	•		
Orkest van de Achttiende Eeuw	O	•		
Parkanyi Kwartet	N	•		
Prosis (Osiris Trio)	O	•		
Raduga-Ensemble	N			•
Rosa Ensemble	N	•		
Rotterdams Kamerorkest	N			•
Rubens Kwartet	N			•
Salon- Dans- en Filmorkest (Max Tak orkest)	N		•	
Schönberg Ensemble	O	•		
Schönberg Kwartet	O	•		
Slagwerkgroep Amsterdam	O			•
Slagwerkgroep Den Haag	O			•
Stichting Schreck	N			•
The Amsterdam Baroque Orchestra & Choir	O	•		
The Amsterdam String Quartet	N			•
The Barton Workshop	N			•
Utrecht String Quartet	N	•		
Utrechts Barok Consort	N			•
Valerius Ensemble	N			•
Zephyr Kwartet	N	•		
Ensembles en groepen Jazz en geïmproviseerde muziek, niet-westers en pop				
Bik Bent Braam	O	•		
Black Straight Music	O	•		
Boi Akih	N			•
Brokken	N	•		
De Oefening de Kunst (dOeK)	O	•		
Dutch Jazz Orchestra	O	•		

	Oud/Nieuw	Positief	Wens	Negatief
Ensemble I Compani	N			●
Four in One (Global Village Orchestra)	N			●
Instant Composers Pool (ICP Orkest)	N	●		
Iraqi Maqam Ensemble	N	●		
Jazz & Wereldmuziek Kollektief (JWA)	O	●		
Jazz in Motion	N	●		
Jazz Orchestra of the Concertgebouw	O	●		
Jungle Warriors	O	●		
Karnatic Lab	N			●
LOOS	O	●		
Moer-Staal (De Kift)	O	●		
Palinckx	O	●		
Paul van Kemenade Quintet	O	●		
Pro Moods	N			●
Proma	O	●		
Raras Budaya	O	●		
Rettisj en Kippevet (Amsterdam Klezmer Band)	N			●
S & L (POW Ensemble)	N	●		
Samponé Music Productions (Fra Fra Sound)	O	●		
Soundroots	N			●
Stroom	N	●		
Strotbrock Industri	N			●
Tam Tam Productions	N	●		
TryTone	O			●
Vereniging Baixim	N			●
Waterland Producties	N			●
Weshm, Atelier d'Art et de Création	O			●
Wig	N			●
Willem Breuker Kollektief	O	●		
Jeugdmuziek(theater)				
Jeugdige Oren (Productiehuis Jeugdconcerten)	N	●		
Muziekgroep BRIZA	N			●
Stichting Vrije Val	O	●		
Stichting Yo!	N	●		
TAMAR (TAMAR MuziekTheater)	N			●
Xynix (Xynix Opera)	O	●		
Vocale ensembles				
Asko Kamerkoor	N			●
Cappella Amsterdam	O	●		
Cappella Pratensis	O	●		

	Oud/Nieuw	Positief	Wens	Negatief
Collegium AD MOSAM	N			●
Egidius Kwartet	N	●		
Koor Nieuwe Muziek	O			●
Nederlands Kamerkoor	O	●		
Noordelijke Stichting voor Koorzang & Koorscholing	N			●
Quink Vocaal Ensemble	O			●
Symfonie orkesten				
Het Brabants Orkest	O	●		
Het Gelders Orkest	O	●		
Holland Symfonia	O	●		
Koninklijk Concertgebouw Orkest	O	●		
Limburgs Symphonie Orkest	O	●		
Muziekcentrum van de Omroep, educatie en masterclasses	N			●
Nederlands Philharmonisch Orkest	O	●		
Noord Nederlands Orkest	O	●		
Orkest van het Oosten	O	●		
Residentie Orkest	O	●		
Rotterdams Philharmonisch Orkest	O	●		
Stichting Behoud Nederlands Promenade Orkest	N			●
Muziektheater en Opera				
Artery	N			●
De Helling	N	●		
De Nederlandse Opera	O	●		
De Veenfabriek	N	●		
Een Lach en een Traan	N			●
Hans Dagelet c.s. Muziektheater	O			●
Kameroopera Stichting Trionfo (Opera Trionfo)	O	●		
Muziektheater Hollands Diep	N			●
Nationale Reisopera	O	●		
Opera Zuid	O	●		
Spanga het Verona van Weststellingwerf (Opera Spanga)	O	●		
Volksoperahuis	N			●
Podia				
Cultuurpaleis	N			●

	Oud/Nieuw	Positief	Wens	Negatief
Fabchannel	N	●		
Het Concertgebouw nv	N			●
High Arts in the Lowlands	N			●
Jazz International Rotterdam	N	●		
Koninklijk Instituut voor de Tropen (KIT Tropentheater)	O	●		
Korzo	O	●		
Lantaren/Venster	O	●		
Muziekcentrum De IJsbreker (Het Muziekgebouw)	O	●		
Muziekcentrum 's-Hertogenbosch	O	●		
Nieuwe Muziek Zeeland	O	●		
Open Jongeren Centrum Baroeg (Baroeg)	N			●
Paradiso Amsterdam (Paradiso)	O	●		
Popverzamelgebouw WaterFront (Waterfront)	N			●
Prime	O	●		
RASA	O	●		
Scarabee (Cultureel Centrum de Badcuyp)	N			●
Stichting Bevordering Muziekimprovisatie (Paradox)	O	●		
Stichting Intro (Intro/In Situ)	O	●		
Stichting Jazz Amsterdam (Bimhuis)	O	●		
Stichting Jazz en Geïmproviseerde Muziek Utrecht	O	●		
Stichting Kleurrijk Centrum Rotterdam (Mplex)	O			●
Worm	N			●
Festivals				
Amsterdam Roots Festival	O	●		
Conamus	N	●		
Delft Chamber Music Festival	N			●
Dordtse Cultuur- en Monumentendagen (Belcanto Festival Dordrecht)	N			●
Dunya	O	●		
Earth Beat Entertainment BV (Global Beat Festival)	N			●
Gelderse Muziek Zomer	N	●		
Grachtenfestival	O			●
Internationaal Folkfestival	N			●
Internationaal Orgelfestival Haarlem	O	●		
Internationale Koorbiënnale Haarlem, Eric				

	Oud/Nieuw	Positief	Wens	Negatief
Ericson Concours en Masterclass	N			●
Motel Mozaïque	N	●		
Music Meeting	O	●		
Musica Sacra Maastricht	O	●		
Noorderslag	O	●		
November Music	O	●		
Organisatie Oude muziek	O	●		
Orlando Festival	O	●		
Prompt	N			●
Rotterdam Festivals (Opera Rotterdam)	N			●
Rotterdam Philharmonic Festival (Gergiev Festival)	N			●
Rumor	N			●
Slagwerkfestival The Big Bang	O	●		
Sonic Acts	N			●
Stichting Alfa	N	●		
Traces	N			●
Wereld Muziektheater Festival	O	●		
Productiehuizen, Werkplaatsen, Onderzoek en Laboratoria				
Contactorgaan Elektronische Muziek (Centrum voor Elektronische Muziek)	O			●
La Vie sur Terre	N			●
Live at Nighttown	O			●
Muzieklab Brabant	O	●		
Muziekwerkplaats (Oorproeven)	N	●		
Paradiso-Melkweg Productiehuis	O	●		
Productiehuis Oost-Nederland	N	●		
Roots & Routes	N			●
Studio voor Electro-Instrumentale Muziek (STEIM)	O	●		
Talentontwikkeling				
Amsterdams Kamermuziekcentrum De Suite	O	●		
Charles Hennen Concours	N			●
Davina van Wely (Davina van Wely Vioolconcours)	O	●		
De Grote Prijs van Nederland	O	●		
Dutch Jazz Competition	N			●
Het Nationaal Jeugd Orkest	O	●		
Jeugd Concerteert	N			●

	Oud/Nieuw	Positief	Wens	Negatief
JeugdOrkest Nederland (JON)	O	●		
Liszt Concours	N			●
Nederlands Vocaal Laboratorium	N	●		
Nederlandse Strijkkwartet Academie	O	●		
Opera Studio Nederland	O	●		
Rotterdam Young Philharmonic	N			●
Stichting Jong Muziektalent Nederland (SJMN)	O			●
Stichting Nederlands Musical Ensemble	N			●
Studiefonds Oskar Back (Oskar Back)	O	●		
The International Holland Music Sessions	O			●
The Young Pianist Foundation (YPF)	N			●
Tromp Muziek Biënnale	N			●
Vioolprijs Iordens – Baronesse Sweerts de Landas (Iordens Violdagen)	O	●		
Voorziening Excellerende Jonge Musici	N		●	
‘s-Hertogenbosch Muziekstad (Internationaal Vocalisten Concours ‘s-Hertogenbosch)	O	●		
Erfgoed				
Huygens-Fokker	O	●		
Instituut voor Multiculturele Muziek Studies (IMS)	N			●
Koninklijke Vereniging voor Nederlandse Muziekgeschiedenis	O	●		
Nederlands Jazz Archief	O	●		
Nederlands Muziek Instituut	O	●		
Nederlandse Vereniging voor Etnomusicologie ‘Arnold Bake’	N			●
Rock & Art Hall of Fame Holland	N			●
Toonkunst-Bibliotheek	O	●		
Genre-instituten				
Walter Maas Huis	O			●
De Kamervraag	O	●		
De vijf windstreken	N			●
Dutch Jazz Connection	O	●		
Gaudeamus	O	●		
Informatie- en Kenniscentrum voor de Jazz en Improvisatiemuziek in Nederland (De Nederlandse Jazzdienst)	O	●		
MuziekGroep Nederland	O	●		

	Oud/Nieuw	Positief	Wens	Negatief
Nationaal Pop Instituut	O	●		
Vereniging van Nederlandse Poppodia	O	●		
Vrouw en Muziek	O			●
Wereldmuziek in Nederland	N			●
Intermediairs				
De Toonbank	N	●		
Earth Beat Entertainment BV	N			●
Het 20ste-eeuwse Lied	N			●
Jazz Impuls	N			●
Joods Europese Muziek (J.E.M.-foundation)	N			●
Kamermuziek Amsterdam (Stichting KAM)	N			●
Kulsan	O	●		
Marmoucha	N	●		
Muziek in Huis (SMIH)	N			●
Nederlandse Strijkkwartetten in Residence (SeNSiR)	N			●
Sferra	O	●		
Soundbar	N			●
Stichting Kasteelconcerten	N			●
Strijkkwartetten Nederland	N			●
The Game of Life	N			●
Vereniging Vrienden van het Lied	O	●		
Fondsen				
Fonds voor de Scheppende Toonkunst	O	●		
Nationaal Muziekinstrumenten Fonds	O	●		
Theater				
Grote en middelgrote gezelschappen				
Coöperatieve Vereniging Onafhankelijk Toneel (Onafhankelijk Toneel / Opera O.T.)	O	●		
De Paardenkathedraal	O	●		
De Theatercompagnie	O	●		
Fryske Toaniel Stifting Tryater	O	●		
Het Nationale Toneel	O	●		
Het Toneel Speelt	O	●		
Noord Nederlands Toneel	O	●		
Orkater	O	●		
Theatergroep Bij Leven en Welzijn (Het Vervolg)	O	●		

	Oud/Nieuw	Positief	Wens	Negatief
Theaterproductie Rotterdam (ro theater)	O	●		
Toneelgroep Amsterdam	O	●		
Toneelgroep De Appel	N	●		
Toneelgroep Oostpool	O	●		
Zuidelijk Toneel Hollandia (ZT Hollandia)	O	●		
Werkplaatsen en productiehuizen				
Bartje op Zuid	O			●
Cosmic Theater	O	●		
De Berenkuil (Het Lab)	N	●		
De Proeve	O	●		
Gasthuis werkplaats & theater	O	●		
Grand Theatre	O	●		
Hetveem theater	O	●		
Huis a/d Werf/Festival a/d Werf Producties (Huis en Festival a/d Werf)	O	●		
Nesttheaters (Productiehuis Frascati)	O	●		
Productiehuis Brabant	O	●		
Productiehuis Limburg (Het Huis van Bourgondië)	O	●		
Productiehuis Rotterdam	O	●		
Rein Edzard Producties (Literair Theater Branoul)	N			●
Stichting Theater Initiatieven en Producties (De Productiekern)	N			●
Theater Zwembad de Regentes	N			●
Theaterwerkplaats Generale Oost	N	●		
Toneelschuur Producties	O	●		
Unit Almere	N			●
Volksbuurtmuseum	O			●
Zeebelt	O			●
Kleine gezelschappen				
Alex d'Electrique	O	●		
Annette Speelt	N			●
Bonheur	N	●		
Braches CS	N			●
De Amsterdamse Drama Onderneming	N			●
De Nieuw Amsterdam	O	●		
De Voortzetting	N			●
De Wetten van Kepler	O	●		
Dood Paard	O	●		

	Oud/Nieuw	Positief	Wens	Negatief
Drieons	N			●
Els inc.	N	●		
Firma Rieks Swarte	O	●		
Galip Producties	N			●
Growing up in Public	O	●		
Handtheater	O	●		
Het Groote Hoofd	N			●
Het Lokaal voor Spannende Zaken	O			●
KadéWé (Kas & de Wolf)	O			●
Karen's Way	N			●
Keesen & Co	O	●		
Koning Keizer Admiraal	N			●
Lange Poten	N			●
Maqam Lamaqul	N			●
Molier Multi Media Producties	O			●
Mug met de Gouden Tand	O	●		
Parels voor de Zwijnen	N			●
RAST, Nederlands-Turks Theater Atelier	O	●		
Terts	N			●
Theater Adhoc	N	●		
Theater de Regentes	N			●
Theater het Amsterdamse Bos	N			●
Theater Nomade	N			●
Theatergroep Aluin	O	●		
Theatergroep Flint	N			●
Toneelgezelschap MONK	N			●
Toneelgroep Drang	N			●
Toneelgroep Het Volk	O	●		
Turks Nederlands Theater	N			●
Uitzicht (Alaska)	N			●
Urban Myth	N			●
Vereniging Maatschappij Discordia	N			●
Würz	N			●
ZEP-Projecten (ZEP)	O		●	
't Barre Land	O	●		
Jeugd- en jongerentheater				
'n Meeuw	N			●
Alba theaterhuis	N			●
Coöperatieve Vereniging De Brandstichting	N			●
De Grens	N			●
De Noorderlingen	N			●

	Oud/Nieuw	Positief	Wens	Negatief
Delta voor muziek en theater	O		•	
Eigen Werk	N			•
Hal 4 (Rotterdams Lef)	N			•
Het Filiaal	O	•		
Het Laagland	O	•		
Het MUZtheater	O	•		
Het Syndicaat	O	•		
Het Waterhuis	O	•		
Huis aan de Amstel	O	•		
Jeugdtheater Sonnevand	O	•		
Jeugdtheatercentrum Den Haag (Stella Den Haag)	O	•		
Kalebas Producties	O	•		
Likeminds	N			•
SAGA (Theatergroep Burgerzaken)	N			•
Stout	N			•
Teatro Munganga	O	•		
Theater Artemis	O	•		
Theater Benjamin	N			•
Theater De Citadel	O	•		
Theater Groep Kwatta	N	•		
Theater Omega	N			•
Theatergroep DOX	O	•		
Theatergroep Max	O	•		
Theatergroep Steil	N			•
Theatergroep Werktuig	N			•
Toneelschap Beumer en Drost	O		•	
Ultramarijn	N			•
UZ (Unieke Zaken)	N			•
Wederzijds	O	•		
Mime				
Bambie	N	•		
Bewegingstheater BEWTH	N			•
Boogaardt/Van der Schoot	N			•
Carver	O		•	
De Daders	O			•
Golden Palace	O	•		
Kassys	N	•		
Liberia (Space)	N			•
Made in da Shade	O	•		
OZU	N	•		

	Oud/Nieuw	Positief	Wens	Negatief
Plotloos Drama (Nieuw West)	O	●		
Stichting Schreeuw (Compagnie Karina Holla)	N			●
Suver Nuver	O	●		
Triade (De Groep van Steen)	O			●
Object- en poppentheater				
Bewegingsalarm (Quade en Paiva)	N			●
Caspar Rapak	O	●		
De Bende (Hotel Modern)	O	●		
Poppentheater Kollektief (Theater Terra)	O	●		
Speeltheater Holland	O	●		
Stichting Jol	N			●
Studio Peer	O	●		
Theater Gnaffel	O	●		
Beeldend locatietheater				
Het Monsterverbond	N			●
Peergroup	N	●		
Prima Materia (Warner & Consorten)	O	●		
The Pigthing (The Lunatics)	N	●		
Theater van de Verbeelding (Dogtroep)	O	●		
Vis à Vis	O	●		
Watt Theater (Theatergroep Carbid)	N			●
Festivals				
2+ Producties	N			●
ADeM	N			●
Amsterdams Kleinkunst Festival	O	●		
Cameretten	N			●
Dat D'art	N			●
De Stad als Theater	N			●
Festivalbureau Storm (Tweetakt)	O	●		
Het Theaterfestival	O		●	
Het Verteltheater	N			●
Holland Festival	O	●		
Internationaal Micro Festival (Internationaal Poppentheater Festival)	N			●
International Theatreschool Festival (ITs)	O			●
Limburgs Straattheater Festival (Limburg Festival)	O			●
Noorderzon	O	●		
Parkstad Limburg Theaters (Cultura Nova)	N			●

	Oud/Nieuw	Positief	Wens	Negatief
Terschellings Oerol Festival	O	●		
Theaterfestival Boulevard 's-Hertogenbosch	O	●		
Zeeland Nazomer Festival	N	●		
Ondersteunende en overige organisaties				
Atelier Delphine	N			●
Dasarts	O	●		
Impresariaat Wallis BV (VNT sectie 5)	N			●
Multicultureel Podium Mozaïek	N			●
Oistat Nederland	N			●
Overstekend Wild (Moose)	N		●	
Samenwerkende Leidseplein Theaters	N			●
Theater Instituut Nederland	O	●		
Vakblad voor de Podiumkunst (TheaterMaker)	O	●		
Media				
Media				
AT5 BV (AT5 / René Eljon)	N			●
AT5 Exploitatie BV	N			●
Hal 4/ Digital Playground	N	●		
Het Nederlands Persmuseum	N	●		
Kunstkanaal	O			●
MEERTv	N			●
Mira Media	O			●
Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid	O			●
Film				
Productie				
Egmond Film and Television BV	N			●
Nederlands Fonds voor de Film	O	●		
Stichting Bang / Zwart Water	N			●
Promotie en bemiddeling				
FORUM	O	●		
Holland Film	O	●		
House of Shorts	N			●
Distributie				
Cinemien	O	●		
Contact Film Cinematheek	O	●		

	Oud/Nieuw	Positief	Wens	Negatief
De Filmbank	N	●		
Park Junior	O			●
Stichting Kinderfilmtheek/Twin Film	N			●
Vertoning				
Arab Film Festival	N			●
Centrum voor Film in Friesland (Noordelijk Film Festival)	N			●
Cinekid Amsterdam	O	●		
Film by the Sea	N			●
Film in Concert	O	●		
Hindustaans Film- en Muziekfestival	N			●
Holland Animation Film Festival	O	●		
International Documentary Filmfestival Amsterdam	O	●		
International Film Festival Rotterdam	O	●		
Nederlands Film Festival	O	●		
Notorious Film Distributie (Africa in the Picture)	N			●
R.A.T. Rotterdam Animation Town (International Rotterdam Animated Shorts Festival)	N			●
Stichting Audiovisuele Antropologie Nederland / SAVAN (Beeld voor Beeld)	O			●
Stichting Film Events (Amsterdam Fantastic Film Festival)	N		●	
Opleiding en educatie				
Dziga, AV-Werkplaats Nijmegen	N			●
Maurits Binger Instituut Filmwerkplaats	O	●		
Nederlands Instituut voor Animatiefilm	O	●		
Nederlands Instituut voor Filmeducatie	O	●		
Behoud en beheer				
Europese Stichting Joris Ivens	O	●		
Stichting Nederlands Filmmuseum	O	●		
Reflectie en onderzoek				
Federatie Filmbelangen	N			●
Fuurland (de Filmkrant)	O	●		
Skrien	O	●		

	Oud/Nieuw	Positief	Wens	Negatief
Letteren				
Fondsen				
Fonds Bijzondere Journalistieke Projecten	O	●		
Fonds voor de Letteren	O	●		
Nederlands Fonds voor Midden- en Oost-Europese Boekprojecten	O	●		
Nederlands Literair Productie- en Vertalingenfonds	O	●		
Musea				
Louis Couperus Museum	N			●
Multatuli Museum	O			●
Nederlands Letterkundig Museum en Documentatiecentrum	O	●		
Manifestaties				
Boekids	N			●
De Wintertuin	O	●		
Dichter aan Huis	N	●		
Lezersfeest	O	●		
Literaire Podia Amsterdam	N			●
Passionate	O	●		
Poetry International	O	●		
Poetry International Web	N	●		
Poëziefestival Landgraaf	O	●		
Stichting Other World Productions (Crossing Border Festival)	O	●		
The Maastricht International Poetry Nights	N			●
Winternachten	O	●		
Leesbevordering				
Bulkboeks Dag van de Literatuur	O	●		
De Poëzieclub	N			●
De Taal van het Verhaal	N			●
Doe Maar Dicht Maar	O	●		
Stichting Lezen	O	●		
Stichting Schrijvers School Samenleving	O	●		
Overige				
Amsterdam Vluchtstad	O	●		
De Bijbel in de Nederlandstalige Cultuur (BNC)	N			●

	Oud/Nieuw	Positief	Wens	Negatief
El Hizjra	O	●		
Stichting Continuïteit Schrijversvakschool (Schrijversvakschool Amsterdam)	N			●
Stichting Internationale Poëzie Amsterdam	N			●
Zone 5300	N			●
Bibliotheken				
Bibliotheken				
Bibliotheca Philosophica Hermetica	N			●
Centrale Discotheek Rotterdam	N			●
Gemeentebibliotheek Rotterdam	N			●
Koninklijke Bibliotheek	O	●		
Vereniging van Openbare Bibliotheken	O	●		
Amateurkunst en Cultuureducatie				
Amateurkunst				
Dans- en bewegingstheater Het Kabinet	N			●
Don't Hit Mama	N	●		
Educatieve Orkest Projecten	N		●	
Jongeren theater o2o	O	●		
Koorbegeleidingen Randstad	O	●		
Nationale Jeugd Blaasorkesten en Ensembles	O	●		
Nederlands Jeugd Strijkorkest	N			●
Nederlandse Jeugdbond voor Geschiedenis	O			●
NKT Theaterproducties	O			●
Ricciotti Ensemble	O	●		
Rotterdams Wijktheater	O	●		
Stut Theater	O	●		
Theatergroep Toetssteen	O			●
Vocaal Talent Nederland	O	●		
Werk voor Kunstenaars (De Liefde)	N			●
Cultuureducatie				
Allaboutus FilmFactory	N	●		
Annie M.G. Schmidt Huis	N			●
Autoped	N	●		
Beestenbende	O			●
Bekijk 't	N	●		
Buitenkunst	O	●		
Cultuureducatie Noord	N			●

	Oud/Nieuw	Positief	Wens	Negatief
Dans in School	O	●		
JAM/Matchpoint Cultuureducatie Zuidoost	N			●
Jeugd- en Jongerenwerk Wassenaar	N			●
KinderKunsthuis Rotterdam (Villa Zebra)	N	●		
Meer doen met cultuur/Cult Online	N			●
Muziek Instituut van de Kathedraal St. Bavo	N			●
Nationale Stichting ter Bevordering van Vrolijkheid	N			●
Rheumaverpleeghuis	N			●
School der Poëzie	O	●		
Whatever	N			●
Festivals en wedstrijden				
De Kunstbende	O	●		
Festivalbureau Storm/Opkomst	O			●
Hoorn Oude Muziek-Nu	N		●	
Jonge Harten	N	●		
Kinderen en Poëzie	O	●		
Planet jr. Productions	O	●		
Prinses Christina Concours	O	●		
Talens Palet	O	●		
Wereld Muziek Concours Kerkrade	O	●		
Worldfestival Parade Brunssum	O	●		
Ondersteunende instellingen				
Alcides (Krater Theater)	O			●
Circomundo	N			●
Cultuurnetwerk Nederland	O	●		
Kunstengilde (De Kunstconnectie)	O	●		
Landelijk Centrum voor Amateurdans	O	●		
Landelijk Instituut voor Beeldende, Audiovisuele en Textiele Amateurkunst (SBA)	O	●		
Loeder Events	N			●
Nederlands Centrum voor Volkscultuur	O	●		
Stichting Schrijven	O	●		
SWING	O	●		
Theater & Educatie	N	●		
Theaterwerk NL	O	●		
Theaterwerkplaats Zuidoost	N			●
Tropical Rhythm Connection Promotion	N			●
Unisono	O	●		
ZIMIHC	N			●

Verantwoording

Verantwoording

De cultuurnota-advisering: een vierjaarlijkse cyclus van oriëntatie en advisering

Ieder vierjaarlijks Cultuurnota-advies markeert voor de Raad voor Cultuur als het ware het einde van een voorafgaande en het begin van een nieuwe cultuurnotaperiode. Elke periode wordt gekenmerkt door een drietal hoofdactiviteiten: het volgen van het culturele veld, het Vooradvies en het Cultuurnota-advies.

Het laatst uitgebrachte Cultuurnota-advies dateert van 6 mei 2000 (met een Aanvullend advies van resp. 6 juli en 18 september 2000) en had betrekking op de periode 2001-2004.

Direct hierna brak voor de Raad een periode van oriëntatie en monitoring aan. In deze periode heeft de Raad zijn aandacht vooral gericht op het volgen van de ontwikkelingen in het culturele veld en de daartoe te rekenen sectoren en instellingen. Daarvoor worden verschillende instrumenten gehanteerd, waarover hierna meer.

De tweede fase was die van de voorbereiding en vaststelling van het zgn. Vooradvies. In dit advies heeft de Raad zijn visie op de stand van zaken en de door hem in algemene zin en per sector wenselijk geachte ontwikkelingen voor de komende cultuurnotaperiode weergegeven.

De derde fase ving aan op het moment, dat de staatssecretaris van Cultuur de door haar ontvangen subsidieverzoeken en beleidsplannen van de culturele instellingen aan de Raad om advies voorlegde. Deze fase wordt thans afgesloten met het Cultuurnota-advies.

In dit onderdeel wordt het kader waarbinnen het voorliggende Cultuurnota-advies tot stand is gekomen,

alsmede de opbouw en onderlinge samenhang van de verschillende onderdelen ervan toegelicht.

In Bijlage 5 zijn de artikelen van het reglement Raad voor Cultuur opgenomen waaraan hierna wordt gerefereerd.

De Raad voor Cultuur en zijn commissies

Taken

De wettelijke taken van de Raad zijn driedelig: hij adviseert op basis van deskundigheid

1. over wet- en regelgeving of het door het Rijk te voeren cultuurbeleid (art. 2a Wet op het specifiek cultuurbeleid),
2. over diverse aspecten ter uitvoering van de Archiefwet 1995, de Monumentenwet 1988, de Wet tot behoud van cultuurbezit resp. de Mediawet, en
3. over de beleidsplannen van de culturele instellingen, die in het kader van de vierjaarlijkse Cultuurnota structureel rijkssubsidie verzoeken.

Samenstelling

De Raad bestaat momenteel uit 19 leden, inclusief de voorzitter. Onder de Raad ressorteren 15 vaste commissies, waarbij in totaal 60 commissieleden werkzaam zijn. Elke commissie staat in principe onder voorzitterschap van een Raadslid.

Ieder commissie is doorgaans samengesteld uit (gemiddeld) 4 tot 6 personen. In bijzondere gevallen bestaat de mogelijkheid om de commissies te versterken door het aantrekken van externe adviseurs. Van deze mogelijkheid is ten aanzien van enkele commissies voor de cultuurnota-advisering ook daadwerkelijk gebruik gemaakt.

In Bijlage 6 is een overzicht van de samenstelling van de Raad en zijn commissies gedurende de voorbereiding van het Cultuurnota-advies opgenomen.

Deskundigheid

De samenstelling van de Raad en zijn commissies berust op de uitgangspunten: inhoudelijke deskundigheid en maatschappelijke representativiteit. Deskundigheid in termen van kennis van en ervaring op zowel het terrein van het openbaar bestuur en meer specifiek het cultuurbeleid van de verschillende overheden als van de cultuursector in al zijn geledingen. Maatschappelijke representativiteit in termen van evenredigheid van leden naar aantal vrouwen en mannen, herkomst, regio en woonplaats.

De leden van de Raad zijn primair op basis van een brede inhoudelijke deskundigheid op het terrein van de cultuur en een breed oordeelsvermogen aangesteld. Daarnaast is er naar gestreefd om alle geledingen van de cultuur ook in de samenstelling van de Raad herkenbaar aanwezig te doen zijn.

Commissieleden worden aangesteld op basis van een profiel, dat direct geënt is op de specifieke taken van de commissie, waar zij worden verbonden, en dat ook rekening houdt met reeds in de commissie aanwezige deskundigheid.

De Raad c.s. is door de deskundigheid van de leden zodanig samengesteld, dat hij de in artikel 2 van het Reglement Raad voor Cultuur genoemde taakonderdelen (sectoren en aandachtsgebieden) optimaal kan bestrijken. Als in specifieke of incidentele gevallen desondanks behoefte bestaat aan

extra deskundigheid, wordt daarin steeds voorzien. Daardoor bestaat een breed en hecht draagvlak voor de collegiale en dus intersubjectieve beraadslagingen en besluitvorming.

Voor de advisering over sectoren en aandachtsgebieden leidt de organisatie van de Raad er bovendien toe, dat de meningsvorming op twee niveaus plaats heeft: zowel in de preadviserende commissies, waar de aanwezige deskundigheid direct gerelateerd is aan het desbetreffende werkterrein, als in de Raad, waar de preadviezen vanuit een centraal geformuleerde visie en een integraal beoordelingskader in hun onderlinge samenhang worden beoordeeld.

De leden van de Raad worden, op voordracht van de staatssecretaris van Cultuur, benoemd door de Kroon. Die voordracht steunt op een advies van de onafhankelijke, door de staatssecretaris van Cultuur ingestelde Benoemingenadviescommissie^[1]. Leden van de commissies worden door de Raad geworven en ter benoeming voorgedragen aan de staatssecretaris. Alvorens deze op zo'n voordracht beslist, wordt deze getoetst door de Benoemingenadviescommissie.

Voor zover de Raad andere personen dan de benoemde leden op structurele wijze bij zijn werkzaamheden en die van de commissies betreft - in het bijzonder geldt dat de hierna te noemen commissieadviseurs en rapporteurs - neemt hij voor hun benoeming dezelfde uitgangspunten in acht, als die voor de benoeming van Raads- en commissieleden gelden.

Persoonlijke betrokkenheid

In artikel 10 van het Reglement van de Raad is voorzien

in hoe moet worden gehandeld als een lid van de Raad bij een voorliggend adviesonderwerp een vorm van persoonlijke betrokkenheid heeft. Die regeling geldt uiteraard ook bij de beoordeling van de om advies voorgelegde subsidieverzoeken en beleidsplannen van de culturele instellingen. In artikel 26 is eenzelfde regeling getroffen ten aanzien van de leden van de commissies.

Het bepaalde in deze artikelen komt er - kort samengevat - op neer, dat persoonlijke betrokkenheid bij zo'n plan tevoren door het desbetreffende lid kenbaar wordt gemaakt en hij zich vervolgens onthoudt van deelname aan de beraadslaging en besluitvorming over dat plan. Bij brief van 16 december 2003, nummer rc-2003.6708/1 heeft de voorzitter van de Raad deze regeling nog eens expliciet onder de aandacht van de Raads- en commissieleden gebracht.

In Bijlage 7 is een overzicht opgenomen van welke leden bij de behandeling van welke subsidieverzoeken *niet* betrokken zijn geweest. Ook de zoëven genoemde brief is hierin opgenomen.

Verantwoordelijkheid voor de advisering

Alle adviezen worden door de Raad uitgebracht. De commissies bereiden deze adviezen voor door middel van preadviezen. Tussen Raad en commissies bestaat een voortdurende interactie.

Commissies preadviseren van uit hun eigen specifieke deskundigheid. Het is de taak van de Raad - en dat geldt dus ook ten aanzien van het voorliggende Cultuurnota-advies - om vanuit zijn wettelijke opdracht te waken voor het integrale kader van de advisering.

De cultuurnota-advisering

Zoals hierboven gezegd, kunnen ten aanzien van de cultuurnota-advisering een drietal fases worden onderscheiden: de oriëntatie en monitoring, het Vooradvies en het Cultuurnota-advies.

Oriëntatie op de ontwikkelingen in het culturele veld

Kennis en ervaring van de individuele leden vormen de primaire informatiegrondslag van de werkzaamheden van de Raad en zijn commissies. Tijdens de beraadslagingen in beide geledingen worden inzichten en opinies met elkaar geconfronteerd om - in overeenstemming met de formele opzet en structuur van de Raad als collegiaal orgaan - te komen tot samenhangende en intersubjectieve besluitvorming.

De binnen de Raad geformuleerde taakstelling tot het volgen van de ontwikkelingen op het brede terrein van de cultuur is een waarborg dat bestaande kennis en inzichten steeds aan die ontwikkelingen worden getoetst. Door middel van onder meer persoonlijke contacten (netwerkvorming), het kennis nemen van relevante publicaties en het bijwonen van openbare discussies en debatten wordt voortdurend nieuwe beleids- en andere informatie voor de discussies in de Raad gegenereerd. Indien nodig, organiseert de Raad ook zelf interne en externe studiebijeenkomsten, debatten en expert-meetings.

Monitoring van de culturele instellingen

Om op de hoogte te blijven van het functioneren van de culturele instellingen, worden deze door de Raad intensief gevolgd. Dit geschiedt systematisch ten aanzien van de instellingen, die een structureel Cultuurnotasubsidie ontvangen. Daarnaast worden,

mede om daardoor een goed beeld op iedere sector als zodanig te houden, ook andere instellingen gevolgd. Dit volgen gebeurt echter minder systematisch.

Monitoring bestaat uit de navolgende onderdelen: het verzamelen van documentatie betreffende de betrokken instellingen, het volgen van hun activiteiten alsmede het voeren van gesprekken.

Het volgen van de instellingen is in al deze onderdelen een continu proces. Dat geldt zeker voor de documentatievorming en het volgen van de ontwikkelingen bij de verschillende sectoren en de specifieke instellingsactiviteiten. De gesprekken vinden doorgaans plaats in het tweede en derde jaar van de “lopende” Cultuurnota.

De monitoring wordt door de Raadscommissies onder verantwoordelijkheid van de Raad uitgevoerd (art. 21, derde lid, Reglement van de Raad).

Binnen dit algemene stramien is per sector en, waar nodig, per instelling nadere invulling aan het volgen van de instellingen gegeven.

De zoëven genoemde onderdelen van de monitoring zijn te beschouwen als geïnstitutionaliseerde vormen van het volgen van de instellingen. Zij zijn een belangrijke en vooral zichtbare en dus herkenbare vorm van informatievergaring, maar niet de enige weg waarlangs de Raad informatie vergaart. In de totale context van de informatievergaring is monitoring vooral aanvullend en bedoeld om vorm te geven aan de wijze waarop de Raad uit eigen waarneming zicht krijgt en behoudt op de activiteiten van en ontwikkelingen bij de betrokken instellingen.

Voor wat betreft het volgen van de activiteiten van de

instellingen geldt dan ook niet als norm, dat deze allemaal moeten worden gevolgd. Het volstaat dat daarover een representatief beeld wordt verkregen. Het is dus geenszins zo, dat de door monitorgesprekken en het volgen van activiteiten vergaarde informatie en kennis bepalend zou zijn voor het uiteindelijke advies over het beleidsplan van een instelling. Dit zou bovendien in strijd zijn met het integrale karakter van het Cultuurnota-advies (zie verder hierna).

De wijze waarop per sector monitoring heeft plaats gehad, wordt telkens in de Inleiding van elk sectordeel van dit Cultuurnota-advies toegelicht. Nadere bijzonderheden per instelling worden, zonodig, in de desbetreffende subsidie-adviezen vermeld.

Documentatie

Alle instellingen, die Cultuurnota-subsidie ontvangen, is schriftelijk verzocht (te beginnen met een brief van de Raad van 1 februari 2001) documentatie in te zenden (jaarverslagen, activiteitenplannen, nieuwsbrieven e.d.). Bij deze gelegenheid is hen ook informatie verschaft over de verschillende wijzen, waarop de Raad hen volgt. Instellingen, die het toezenden van documentatie geheel of gedeeltelijk achterwege laten, zijn gerappelleerd. Indien een instelling desondanks niet aan het verzoek van de Raad heeft voldaan, wordt dit in het desbetreffende instellingsadvies vermeld. De verzamelde documentatie wordt bij het secretariaat van de Raad per sector en per instelling opgenomen in een afzonderlijke documentatiebestand.

Volgen van activiteiten

Elke Raadscommissie volgt systematisch de relevante *openbare* activiteiten en producties (publicaties,

debatten, tentoonstellingen, concerten, voorstellingen enz.) van de gesubsidieerde instellingen op haar terrein. Wat relevant is wordt mede afgeleid uit de functies van de instelling, waarvoor subsidie is toegekend.

Het streven is gericht op het verkrijgen van een representatief beeld van het functioneren van de instellingen in de praktijk. Het aantal activiteiten dat per instelling wordt gevolgd, is uiteraard afhankelijk van de hoeveelheid activiteiten van de instelling zelf. Een tweejaarlijks festival vergt een andere intensiviteit dan het volgen van een instelling, die regelmatig nieuwe producties toont. Ook inhoudelijk zijn er, zeker op sectorniveau, verschillen; het maakt veel uit of te volgen openbare uitingen van instellingen beschouwd moeten worden als uiting van de kerntaak, zoals in het algemeen bij podiumkunstinstanties, dan wel onderdeel of afgeleide van die kerntaak zijn, zoals in de museale sector. Ook de wijze van volgen is gedifferentieerd: het functioneren van, bijvoorbeeld, ondersteunende instellingen en zendgemachtigden dient anders te worden gevolgd dan instellingen, waar voorstellingen centraal staan.

Voor het terrein van de Podiumkunsten is ter ondersteuning van het volgen door de desbetreffende commissies (Dans, Muziek & Muziektheater, Theater, alsmede Amateurkunst & Cultuureducatie) een aanvullende voorziening getroffen. Met het oog op de hoeveelheid te volgen instellingen en hun producties worden deze bijgestaan door rapporteurs, de zgn. voorstellings- en concertbezoekers. Hun werkzaamheden zijn van informerende aard. Voorstellings- en concertbezoekers rapporteren hun waarnemingen en bevindingen schriftelijk aan de commissie. Periodiek vinden bijeenkomsten plaats

met de betrokken commissies, waarbij aan de hand van de ingebrachte rapportages nader over de door hen ingebrachte indrukken wordt gesproken. De voorstellingsbezoekers nemen echter geen deel aan de beraadslagingen van de commissie, die tot preadviezen aan de Raad leiden.

Monitorgesprekken

Op uitnodiging van de desbetreffende Raadscommissie wordt tenminste éénmaal gesproken met alle (gesubsidieerde) instellingen. In het algemeen worden deze gesprekken gevoerd in het tweede of derde jaar na het vorige Cultuurnota-advies.

De gespreksonderwerpen worden tevoren bekend gemaakt. Waar nodig wordt met andere commissies samengewerkt (co-monitoring). Afhankelijk van de aard van de betrokkenheid van de commissies, worden deze gesprekken gevoerd door (delegaties van) de desbetreffende commissies, dan wel draagt een commissie onderwerpen ter bespreking aan. Deze gemeenschappelijke betrokkenheid blijft in beginsel bestaan tot het moment van het uitbrengen van het preadvies over het nieuwe subsidieverzoek van de desbetreffende instelling aan de Raad.

De gesprekken hebben vooral een informatief karakter. Zij zijn bedoeld om in direct contact met de instelling nog beter zicht te krijgen op haar ontwikkelingen. Vaste gespreksthema's zijn: de uitvoering van het lopende beleidsplan, de daarbij eventueel gebleken knelpunten alsmede nieuwe aandachtspunten, prioriteiten en de vooruitzichten voor de nabije toekomst. Daarnaast kan uiteraard worden gesproken over andere zaken; ook de instellingen krijgen vooraf de gelegenheid om besprekspunten in te brengen. Van elk gesprek wordt een verslag gemaakt, dat in

concept aan de instelling wordt voorgelegd. Op- en aanmerkingen van feitelijke aard worden in het verslag verwerkt. Inbreng naar aanleiding van of ter aanvulling op het gesprek worden bij het verslag gevoegd. Indien het eerste gesprek daartoe aanleiding kan de instelling voor een tweede gesprek worden uitgenodigd.

Indien het door de staatssecretaris om advies voorgelegde subsidieverzoek/beleidsplan van een instelling daartoe aanleiding geeft kan een instelling door de desbetreffende commissie ook voor een gesprek worden uitgenodigd, het zgn. beleidsplangesprek. De noodzaak van zo'n gesprek wordt dus van geval tot geval bepaald.

Het Vooradvies Cultuur, meer dan ooit

In het Vooradvies, dat op 14 april 2003 werd uitgebracht, gaf de Raad op basis van een verkenning van relevante ontwikkelingen in hoofdlijnen aan wat naar zijn oordeel de belangrijkste inhoudelijke algemene thema's in het cultuurbeleid in de komende jaren zouden moeten zijn. Voorts beschreef hij daarin de inhoudelijke uitgangspunten en criteria, die bij de behandeling van de om advies voor te leggen subsidieverzoeken/ beleidsplannen van de culturele instellingen gehanteerd zouden worden. Daarnaast bevatte dit advies voor het eerst zgn. sectoranalyses. Hierin werden per sector de belangrijkste ontwikkelingen verkend en geanalyseerd en aan de hand daarvan aanbevelingen voor de periode 2005-2008 gedaan.

Dit Vooradvies had een tweeledig doel: enerzijds was het bedoeld als advies ten behoeve van de nadien

verschenen Beleidsbrief Cultuur 2004 -2007 *Meer dan de Som* van de staatssecretaris van Cultuur (3 november 2003) aan de Tweede Kamer, anderzijds werden daarin op hoofdlijnen de uitgangspunten en contouren aangegeven aan de hand waarvan de Raad voornemens was in algemene zin en per sector de subsidieverzoeken en beleidsplannen 2005-2008 van de culturele instellingen te toetsen.

Het Cultuurnota-advies 2005-2008 sluit hierop direct aan.

Het Cultuurnota-advies 2005-2008

Naast een algemeen deel, bestaat dit advies uit 13 afzonderlijke sectordelen, waarin per sector de om advies voorgelegde subsidieverzoeken van de culturele instellingen zijn opgenomen. In het hierna volgende wordt uiteengezet hoe deze adviezen tot stand zijn gekomen.

Werkwijze

Op 18 december 2003 heeft de Staatssecretaris voor Cultuur haar adviesaanvraag betreffende de Cultuurnota 2005-2008 en de door haar ontvangen subsidieverzoeken en beleidsplannen van de culturele instellingen aan de Raad toegezonden.

In totaal werden 833 subsidieverzoeken om advies voorgelegd: 426 verzoeken om voortzetting van de subsidie en 407 verzoeken van instellingen, die voor de cultuurnotaperiode 2001-2004 geen structureel subsidie hebben ontvangen.

In de na de Inleiding in dit deel opgenomen tabel is bij elke instelling aangegeven of deze al dan niet in het kader van de Cultuurnota 2001-2004 subsidie is toegekend.

De subsidieverzoeken zijn op basis van de doelstellingen van de desbetreffende instelling ter preadvisering toebedeeld aan de desbetreffende Raadscommissie. In een aantal gevallen is een beleidsplan aan twee commissies gezamenlijk gezonden.

Van deze toedeling zijn alle subsidievragende instellingen, tezamen met andere informatie over de behandeling door de Raad van hun aanvraag, bij brief van 30 januari 2003 op de hoogte gesteld.

Voor de cultuurnota-advisering is het aantal commissies uitgebreid met een commissie Bovensectoraal. Deze kreeg tot taak de subsidieverzoeken van instellingen te behandelen, die niet eenduidig tot het werkterrein van een of twee bestaande commissies konden worden ondergebracht. Deze commissie werd samengesteld uit vertegenwoordigers van de meest betrokken sectorcommissies.

Daarnaast bleef de ad-hoc-commissie eCultuur, die het advies van de Raad *eCultuur: van i naar e* (juni 2003) had voorbereid, actief voor het leveren van een bijdrage aan de beoordeling van de vele voornemens in de beleidsplannen rond eCultuur.

Voorts was ten behoeve van de subsidieverzoeken op het terrein van de Podiumkunsten een ad hoc commissie Bovensectoraal Podiumkunsten werkzaam voor de beoordeling van de beleidsplannen, die niet uitsluitend tot een van de specifieke terreinen (Dans, Muziek of Theater) gerekend konden worden. Deze commissie was overigens al ten tijde van de voorbereiding van het Vooradvies *Cultuur, meer dan ooit* geformeerd en bestond uit leden van de desbetreffende sectorcommissies.

In enkele gevallen is een commissie tijdelijk versterkt, doordat een lid van een andere commissie vanuit zijn deskundigheid permanent aan haar werkzaamheden heeft deelgenomen, dan wel doordat een externe adviseur aan de commissie werd toegevoegd. De reden hiervoor was vooral het door die commissies grote en soms naar inhoud zeer diverse aantal te behandelen beleidsplannen. In andere gevallen was die versterking vooral bedoeld om de commissie voor een bepaald thema bij te staan. Naast versterking van de deskundigheid, ontstonden daardoor ook meer mogelijkheden tot spreiding van de werkzaamheden.

Voor een overzicht van de samenstelling van de Raad en zijn commissies gedurende de voorbereiding van het Cultuurnota-advies wordt verwezen naar Bijlage 6.

Betrokkenheid van meer dan een commissie

In een aantal gevallen zijn beleidsplannen aan meer dan een commissie ter gezamenlijke preadvisering ter hand gesteld (zie hierboven). Dit is gebeurd, wanneer een beleidsplan in (vrijwel) gelijke mate op het werkterrein van beide commissies betrekking had. Het preadvies is dan onder beider verantwoordelijkheid, co-advisering genaamd, tot stand gekomen.

In veel gevallen betrof de wenselijke betrokkenheid van een andere commissie echter alleen een onderdeel of een bepaald thema van een beleidsplan. Die betrokkenheid van die andere commissie is dan gerealiseerd door haar haar visie te laten geven op dat onderdeel of thema, de zgn. toetsing. Dat oordeel is vervolgens in de beraadslagingen van de primair behandelende commissie ingebracht.

In verband met de hoeveelheid te behandelen subsidieverzoeken is de grens tussen co-advisering en

toetsing zo scherp mogelijk getrokken, met als uitgangspunt: in beginsel toetsing, waar onvermijdelijk co-advisering.

Van co-advisering of toetsing wordt in het subsidieadvies steeds melding gemaakt. Co-advisering wordt tot uitdrukking gebracht in de vermelding, dat een advies door met name genoemde commissies tezamen is voorbereid. In geval van toetsing wordt steeds betrokkenheid van een andere commissie vermeld.

Totstandkoming van de subsidieadviezen

Er is principieel van uitgegaan, dat het beleidsplan van elke instelling alle informatie over de voornemens 2005-2008 bevat, omdat dit immers beschouwd moet worden als de onderbouwing van het subsidieverzoek. Als referentiekader is gebruik gemaakt van de bij de Raad aanwezige informatie uit de oriëntatieperiode (zie hierboven). Dit gold in het bijzonder de reeds meerjarige gesubsidieerde instellingen, omdat vooral ten aanzien van hen een evaluatief aspect aan de orde is.

Indien voor een beter inzicht behoefte aan aanvullende informatie bestond, is daarover met de desbetreffende instelling contact opgenomen.

Doorgaans kon worden volstaan met het opvragen van aanvullende informatie. Waar dit noodzakelijk bleek, hebben de behandelende commissies met de instelling een informatief gesprek over het beleidsplan gehad. Waar deze contacten aan de orde zijn geweest, wordt steeds in het desbetreffende subsidieadvies vermeld.

Opbouw van het Cultuurnota-advies

Dit advies bestaat uit een Algemeen deel en 13

sectordelen.

Algemeen deel

In dit deel beschrijft de Raad, in aansluiting op het Vooradvies, de inhoudelijke uitgangspunten, de context en het beoordelingskader van zijn advisering en gaat hij nader in op bestaande knelpunten en de door hem wenselijk geachte prioriteiten in het cultuurbeleid voor de komende jaren. Verder wordt in dit deel ingegaan op de door de Staatssecretaris van Cultuur in haar adviesaanvraag aan de Raad voorgelegde vragen. Haar meer specifieke vragen worden behandeld in de Inleiding van het desbetreffende sectordeel.

Vervolgens worden aan de hand van de Inleidingen bij de sectordelen de hoofdlijnen van de advisering per sector geschetst.

Dit deel sluit af met deze verantwoording en enkele bijlagen.

Sectordelen

Inleiding

Elk deel begint met een Inleiding. Hierin worden op hoofdlijnen eerst de relevante aspecten van de sectoranalyse uit het Vooradvies, waar nodig geactualiseerd of aangescherpt, vermeld. Vervolgens wordt aangegeven hoe tegen de achtergrond daarvan voor het desbetreffende thema of de desbetreffende sector het algemene kader voor de beoordeling van de subsidieverzoeken concreet is uitgewerkt. Tenslotte wordt globaal geschetst hoe het culturele landschap en de culturele infrastructuur er uit zullen zien, als de adviezen worden gevolgd.

In aansluiting hierop worden vervolgens de verschillende beleidsplannen/subsidieverzoeken aan

de orde gesteld.

Subsidieadviezen per instelling

Elk subsidieadvies bestaat uit de onderdelen *Inleiding*, *Beoordeling*, *Conclusie en advies*, en *Financieel kader*.

In de *Inleiding* worden aan de hand van het beleidsplan doelstellingen, functies, prestaties en voornemens van de desbetreffende instelling getypeerd. Ook wordt aangegeven of het verzoek voortzetting van subsidie betreft dan wel een nieuwe aanvraag behelst. Voorts worden eventuele bijzonderheden met betrekking tot de wijze waarop de instellingen zijn gevolgd vermeld en of met haar naar aanleiding van het beleidsplan contact is opgenomen. Tenslotte wordt aangegeven of naast de primair preadviserende commissie ook andere commissies bij de beoordeling van het beleidsplan (co-advisering) of aspecten daarvan (toetsing) betrokken zijn geweest.

Het onderdeel *Beoordeling* bevat de waarnemingen en bevindingen met betrekking tot het beleidsplan en het subsidieverzoek en, waar nodig, de door de desbetreffende instelling in de afgelopen periode geleverde prestaties. In aansluiting hierop wordt het plan, voor zover in het concrete geval relevant, getoetst aan de overige gestelde uitgangspunten en criteria en het daartoe door de Raad ontwikkelde beoordelingsperspectief (zie hierover het eerste deel van dit advies). Omdat dit perspectief onder meer is gebaseerd op de samenhang tussen de verschillende toetsingselementen, worden die elementen niet afzonderlijk genoemd, maar wel steeds (in samenhang) herkenbaar behandeld.

Het onderdeel *Conclusie en advies* bevat het samenvattende oordeel over het subsidieverzoek van de desbetreffende instelling, alsmede het advies over de subsidiabiliteit ervan. Daarbij is steeds aangegeven of de Raad adviseert tot subsidieverlening, dan wel subsidietoekenning wenselijk acht als daarvoor voldoende financiële middelen beschikbaar zijn, dan wel van oordeel is dat de instelling in het kader van de Cultuurnota niet voor subsidie in aanmerking komt.

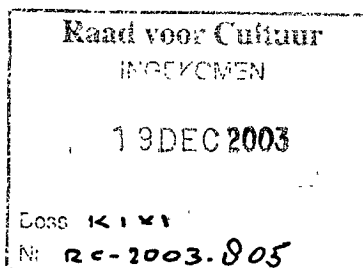
Tenslotte is bij elk subsidie advies in een *Financieel kader* het geadviseerde subsidiebedrag vermeld. De hierbij opgenomen gegevens over de tot dusverre verstrekte resp. gevraagde subsidie zijn (behoudens evidente afwijkingen) afkomstig van het ministerie van OCW.

Ten slotte

Tijdens de voorbereiding van het voorliggende Cultuurnota-advies heeft de Raad steeds het integrale karakter van het uit te brengen advies voor ogen gehad. In Raadsverband is voortdurend gesproken over door commissies gesignaleerde knelpunten en werden naar aanleiding daarvan integrale afwegingen gemaakt. Deze afwegingen zijn vervolgens door de commissies verdisconteerd in hun preadvisering. Die preadviezen zijn door de Raad binnen het door hem voorgestane cultuurbeleid voor de komende jaren vervolgens per sector en tussen de sectoren onderling afgewogen. De Raad meent op deze wijze in procedureel opzicht aan zijn opdracht tot integrale advisering in het kader van de Cultuurnota 2005-2008 te hebben voldaan. Voor de inhoudelijke keuzes, die de Raad daarbij heeft gemaakt wordt verwezen naar de overige onderdelen van dit advies.

[1] Voor de instelling en taken van de Benoemingenadviescommissie wordt verwezen naar de Beleidsregels benoemingen leden Raad voor Cultuur (vastgesteld bij besluit van de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen, A. Nuis, van 18 december 1996, nr. WJZ 96030946/8042, Stcrt. 1997, 8, laatstelijk gewijzigd bij besluit van de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen, A. Nuis, van 16 juli 1998, nr. WJZ/1998/16788 (8062), Stcrt. 1998, 144).

Bijlage 1 Adviesaanvraag

O N D E R
N O S S I M
L T U U R
N E T E M
S C H A P

Raad voor Cultuur
R.J. Schimmelpennincklaan 3
2518 JN Den Haag

Den Haag
18 december 2003

Ons kenmerk
ACB/2003/64070

Onderwerp
Adviesaanvraag

Geachte raad,

I. Algemeen

Om in aanmerking te komen voor een subsidie uit het cultuurnotabudget 2005-2008 dienden 843 instellingen een aanvraag in voor een bedrag van circa 660 miljoen euro. Deze aanvragen, die u inmiddels separaat zijn toegezonden, maken deel uit van de procedure voor de nieuwe cultuurnota die met de uitgangspuntenbrief op 1 juli van dit jaar is begonnen. Ik verzoek u vóór 20 april 2004 advies uit te brengen met inachtneming van het volgende.

In de uitgangspuntenbrief heb ik de criteria, procedure, subsidievoorwaarden en verantwoordingsregels voor deze cultuurnota nader uiteen gezet. Ik heb er daarbij op gewezen dat er verschillende overwegingen zijn die ertoe kunnen leiden dat een advies niet zonder meer wordt overgenomen. Ik heb aangegeven dat ik uiteraard het artistieke inhoudelijke oordeel van de raad zal respecteren, maar dat ik op grond van eigen verantwoordelijkheid daar een andere conclusie aan kan verbinden dan waartoe de raad heeft geadviseerd. Daarbij kunnen financiële, beleidsmatige, bestuurlijke en bedrijfsmatige overwegingen een rol spelen.

Het grotere aantal aanvragen, het beperkte budget en de gestegen kosten dwingen tot scherpe keuzes. Het zou een verkeerde benadering zijn om de beschikbare middelen over zoveel mogelijk instellingen te verdelen. Dat leidt tot ongewenste versnippering waardoor instellingen over onvoldoende middelen beschikken om volwaardig te kunnen functioneren.

In de uitgangspuntenbrief worden naast kwaliteit drie andere criteria genoemd: maatschappelijk bereik, positie of functie in het bestel en geografische spreiding. In de beleidsbrief 'Meer dan de som' heb ik deze criteria beleidsmatig uitgewerkt in respectievelijk de thema's: versterking van de culturele factor, meer samenwerking en wisselwerking in het culturele leven, en stedelijke en regionale dynamiek. Ten behoeve van deze adviesaanvraag voeg ik daar nog het volgende aan toe.

Nieuw publiek

De betekenis van artistieke en culturele kwaliteit wordt groter naarmate meer en vooral meer verschillende mensen ermee in aanraking komen. Daarom verdient het bereiken van nieuwe publieksgroepen onverkort prioriteit. Ik vraag daarom extra aandacht te geven aan plannen die mensen over de drempel halen en de actieve of receptieve cultuurdeelname versterken. Maar niet iedere instelling hoeft, gezien het profiel, een zo groot mogelijk bereik bij alle doelgroepen na te streven. De tweeprocentstoelage voor doelgroepenbeleid hield hier geen rekening mee en wordt dan ook afgeschaft. De daarmee gemoeide middelen blijven binnen het cultuurnotabudget bestemd voor publieksbereik en culturele diversiteit. Zo wordt de regeldruk verlaagd en krijgen culturele instellingen de ruimte om in hun beleidsplan zelf te bepalen hoeveel middelen zij willen inzetten om meer publiek te bereiken. Het is van belang dat in de integrale afweging publieksbereik voldoende gewicht krijgt.

Culturele diversiteit

Zoals uiteengezet in de uitgangspuntenbrief en de beleidsbrief 'Meer dan de som', en zoals ook ter sprake kwam tijdens het debat daarover in de Tweede Kamer, blijft culturele diversiteit ook de komende cultuurnotaperiode hoog op de agenda staan. Culturele diversiteit kan vanuit twee invalshoeken worden benaderd: verschillen laten zien en overeenkomsten zoeken. Door het beste dat verschillende culturen te bieden hebben, uit te wisselen en aldus de dialoog te versterken – tussen gevestigden en nieuwkomers, tussen jong en oud, tussen traditie en vernieuwing – wordt het culturele leven versterkt. Ik beschouw dit als een waardevolle vorm van interculturele verrijking. Maar dat niet alleen: de cultuursector kan ook bijdragen aan de integratie van nieuwe landgenoten. Beide benaderingen zijn complementair; waar het op aankomt, is de juiste balans. Om te kunnen beoordelen hoe het daarmee is gesteld, moet de raad ook de kwaliteit van niet-westerse kunst- en cultuuruitingen kunnen herkennen. Het is er mij niet om te doen dat elke instelling bijdraagt aan deze doelstellingen. Elke culturele activiteit heeft een eigen artistieke doelstelling en een eigen natuurlijke achterban. Ik vraag u bijzondere aandacht te besteden aan de plannen die bijdragen aan de culturele diversiteit en het kwaliteitsniveau ervan overeenkomstig te waarderen.

Institutionele overhead

Zonder voldoende instroom, doorgroei en uitstroom in de verschillende sectoren loopt de vitaliteit van de cultuur gevaar. Daarom is het zo belangrijk dat de verschillende posities binnen een bestel goed worden bekleed. In aansluiting op de reeds uitgebrachte sectorbeschrijvingen verzoek ik daarom per sector af te wegen in hoeverre doorstroming nodig is; welke instellingen in aanmerking komen voor continuering; en welke instellingen op de keper beschouwd te weinig extra's bieden, of mogelijk zelfs dubbelures veroorzaken. De vraag naar de functies die binnen een sector worden vervuld, is bijzonder actueel ten aanzien van de zogenaamde institutionele overhead, waarop een bezuiniging van tien procent zal worden toegepast. De beleidsbrief 'Meer dan de som' waarin de keuze om prioriteit te geven aan het primaire proces wordt onderbouwd, omschrijft institutionele overhead als: informatievoorziening, documentatie en archivering, scholing en opleiding (waaronder de werkplaatsen), onderzoek en debat, internationale contacten, distributie, consultantschap en advisering, vertegenwoordiging en belangenbehartiging. Begin januari zal ik u een lijst toezenden met instellingen – zowel reeds gesubsidieerde als nieuwkomers – die een beleidsplan hebben ingediend waaruit blijkt dat zij zich hiermee, als hoofd- of als neventaak, bezighouden, of dat willen gaan doen.

Ik verzoek bij de advisering over deze plannen in te gaan op de drie kernvragen zoals verwoord in de beleidsbrief:

- Wat is de toegevoegde waarde van de activiteiten van deze instelling aan het culturele leven?
- Behoort de bekostiging van de functies van de instelling tot de verantwoordelijkheid van de Rijksoverheid?
- Voert de instelling de functies doeltreffend en doelmatig uit?

Ik heb Bureau Berenschot opdracht verleend om ter ondersteuning van de advisering een door mij op te stellen inhoudelijk beoordelingskader vorm te geven. Ook deze informatie zal in de loop van januari beschikbaar komen. Het spreekt vanzelf dat het rapport ook ten dienste staat van de uiteindelijke besluitvorming.

Regionale en stedelijke dynamiek

Geografische spreiding is een ander additioneel criterium dat zwaar weegt en waarover ik graag uw visie verneem. Spreiding betekent niet dat overal in den lande ongeveer hetzelfde aanbod wordt gerealiseerd. Ik zie met instemming dat steeds meer steden buiten de Randstad een eigen cultureel gezicht ontwikkelen en dankzij hun stedelijke dynamiek en aantrekkingskracht een centrale culturele functie vervullen voor alle inwoners van een regio. Ik vind ik dat een positieve ontwikkeling, zeker waar kwaliteit centraal blijft staan. Als achtergrondinformatie sluit ik de cultuurprofielen bij die ten behoeve van de cultuurconvenanten 2005-2008 zijn opgesteld door de vijf landsdelen. Ik heb met instemming geconstateerd dat men met respect voor kwaliteit eigen accenten legt, wat vaak een herkenbaar cultureel karakter oplevert. Ik verzoek u waar mogelijk hiermee rekening te houden bij de beoordeling van aanvragen afkomstig uit die regio's.

Het Zuiden vraagt speciale aandacht voor jonge startende cultuurmakers en voor internationale culturele samenwerking, wat aansluit op de bijzondere ligging van het landsdeel. Het Noorden wil inzetten op experimenten, nieuwe initiatieven en *cross-overs* en op extra opleidingsmogelijkheden, werkplaatsen en productiehuisen. Het Oosten heeft de ambitie zich te onderscheiden door culturele planologie met als elementen architectuur, beeldende kunst, landschapsinrichting, monumentenzorg en archeologie. Het wil via de cultuurnota opnieuw een voorziening voor jeugdtheater tot stand te brengen. In het landsdeel Midden vinden we de snelst groeiende steden van het land – Almere, Amersfoort en Utrecht. Mede daarom wordt vormgeving van de nieuwe ruimte als speerpunt opgevoerd. Ook het Westen vraagt speciale aandacht voor de ruimtelijke dimensie van de cultuur. Daarnaast wil het landsdeel het productieklimaat versterken, met name voor jeugdtheater. Cultuurtoerisme is een ander punt waarvoor vanuit dit landsdeel de aandacht wordt gevraagd.

Zoals ik bij verschillende gelegenheden heb laten weten, hecht ik eraan dat regionale effecten van beleidskeuzes helder zijn en op de juiste manier kunnen worden meegewogen bij het nemen van beslissingen. Ik verzoek daarom hier expliciet rekening mee te houden bij de beoordeling van afzonderlijke aanvragen. Daarnaast verzoek ik u een analyse te geven van de consequenties van de integrale advisering voor de culturele infrastructuur en het culturele klimaat in de verschillende landsdelen, de regio's, en waar mogelijk voor de stedelijke dynamiek. In dit verband verzoek ik tevens in te gaan op de mogelijke rol die eventueel op te richten regionale fondsen kunnen spelen bij de realisering van een evenwichtig regionaal cultuurbeleid. Verschillende landsdelen hebben ten behoeve daarvan een bijdrage van het Rijk gevraagd. Ik ben over het onderwerp in overleg met de convenantpartners. Alvorens tot een besluit te komen, neem ik graag kennis van uw standpunt ten aanzien van de volgende vragen: wat voor soort initiatieven zouden van deze fondsen gebruik kunnen maken? Hoe verhouden dergelijke fondsen zich tot het bestaande subsidie-instrumentarium? Ik verzoek bij beschouwingen over de regionale spreiding rekening te houden met het nieuwe beleidskader voor het Actieplan Cultuurbereik waar toe is besloten en dat ik u tijdig zal toezenden. Ook het toekomstige Beleidskader Geldstroom Beelden- de Kunst en Vormgeving is in dit verband van belang. Zodra daar met IPO en VNG overeenstemming over is bereikt, zal het u worden toegezonden.

II. Sectoraal

Cultureel Erfgoed

De gedetailleerde financiële informatie waarover thans kan worden beschikt, maakt het mogelijk de advisering over door het Rijk gesubsidieerde musea aanzienlijk transparanter te laten verlopen dan vier jaar geleden. Een belangrijk element hiervan is de afzonderlijke benadering van het beheer, zoals bedoeld in de voorgenomen Bekostiging Instandhouding Rijkscollectie (BIR). Voordat ik de beschikkingen voor deze musea vaststel, wil ik in overleg met de Vereniging van Rijksgesubsidieerde Musea de bekostigingsregeling nader uitwerken. Ik vraag u om de beleidsplannen en de bijbehorende begrotingen op dit moment integraal te beoordelen.

Het Rijksmuseum Amsterdam, het Nederlands scheepvaartmuseum, het Rijksmuseum van Oudheden, het Nederlands Openluchtmuseum, het Zuiderzeemuseum, het Nationaal Museum Paleis het Loo en het Catharijneconvent hebben gezamenlijk een aanvraag ingediend voor het 'Netwerk Nationaal Historisch Museum'. Dit heeft als doel het historisch cultuurbezit van Nederland in een nationale samenhang onder de aandacht te brengen bij een breed publiek. Deze doelstelling vertoont veel overeenkomst met die van de Boulevard van het Actuele Verleden waarvoor het kabinet tot en met 2006 in totaal 6 miljoen euro beschikbaar heeft gesteld; dit bedrag is niet opgenomen in het financiële kader van de Cultuurnota. Ik verzoek u bij de advisering over de aanvraag van het Netwerk rekening te houden met het programma en de activiteiten van de initiatiefnemers van de Boulevard van het Actuele Verleden.

Een aantal aanvragen heeft betrekking op mobiel erfgoed. Daarmee is ongeveer 30 miljoen euro gemoeid. Bij de vorige cultuurnota is besloten voor vier jaar een subsidie te verstrekken aan het samenwerkingsverband van collectiehouders, de Stichting Mobiele Collectie Nederland. Doel was die collecties te inventariseren, en aldus inzicht te verkrijgen in de knelpunten bij een verantwoord beheer. Deze inventarisatie zal pas in de loop van 2004 gereedkomen; toch vraag ik u dit soort aanvragen alvast in samenhang met elkaar te beoordelen. Het zijn plannen voor koepelfuncties, museale functies en specifieke restauratie-activiteiten. Ook verneem ik graag uw oordeel over de geschiktheid van het cultuurnotabudget voor de financiering van deze functies.

Verschillende erfgoedinstellingen vragen geld voor digitalisering. Ik verzoek u bij de advisering hierover rekening te houden met het advies van 25 augustus jl. van de vereniging Digitalisering Erfgoed Nederland (DEN) over ontwikkeling en vaststelling van kwaliteitsnormen en standaarden voor digitalisering van erfgoed.

Geld- en Bankmuseum

Ik vraag speciale aandacht voor het nog te vormen Geld- en Bankmuseum. De intentie tot fusie tussen het Koninklijk Penningkabinet (KPK), de numismatische afdeling van de Nederlandsche Bank en het Nederlands Muntmuseum ondersteun ik. Door de lopende fusie heeft het Geld- en Bankmuseum nog geen museaal plan kunnen aanleveren. Ik zal op een later tijdstip inhoudelijk advies vragen over de plannen van het nieuwe museum. Ik vraag bij de huidige advisering hiermee rekening te houden. Om de fusie doorgang te laten vinden en de bekostiging te kunnen continueren, is een bedrag nodig ter grootte van de huidige subsidie aan het KPK.

Six Stichting

Met de Six Stichting te Amsterdam bestaat al bijna 50 jaar een subsidierelatie. Als gevolg van een juridisch geschil is er geen subsidieaanvraag van deze stichting. Tach verzoek ik de raad om advies over mijn beleid ten aanzien van deze instelling. Ik wil de besluitvorming over de stichting in overeenstemming brengen met de geldende procedures. Dit betekent dat ik een besluit over verdere bijdragen pas zal nemen na een kwaliteitsoordeel en advies van de raad daarover binnen het kader van de cultuurnota. Ik zal dit in een aanvullende brief tijdig van een nadere toelichting voorzien.

Huis Doorn

Voor zover nodig wijs ik op het advies dat de raad in het kader van de vorige cultuurnota heeft uitgebracht over Huis Doorn. De vraag of Huis Doorn een museum of een opengesteld monument was, bemoeilijkt destijds de advisering. In zijn huidige subsidieaanvraag profileert Huis Doorn zich duidelijk als opengesteld monument én museum tegelijk. Ik verneem graag een onderbouwd oordeel over deze profilering.

Nationaal instituut Nederlands slavernijverleden en erfenis (NiNsee)

Als antwoord op de vraag van een groot aantal organisaties van Surinaamse, Antilliaanse en Afrikaanse signatuur gaf het kabinet eind jaren negentig opdracht aan de ministeries van BZK en OCW om de mogelijkheden te verkennen van de oprichting van een slavernijmonument. De minister van Integratie- en Grote Stedenbeleid voerde de regie over een inmiddels tot stand gekomen beeldhouwwerk in het Amsterdamse Oosterpark. OCW was betrokken bij de oprichting van een andersoortig gedenkteken, het NiNsee. Bij de start van het NiNsee werd uit de algemene middelen een oplopend budget vastgesteld voor de jaren 2002 tot en met 2004. Ik vraag bij de advisering rekening te houden met de betrokkenheid van OCW bij de oprichting van het instituut en de omstandigheid dat het nog in de beginfase verkeert.

Stichting Restauratie Atelier Limburg (SRAL)

De continuïteit van SRAL wordt bedreigd. De SRAL en de ICN-opleiding verkennen momenteel de mogelijkheden voor spoedige en structurele onderbrenging van beide opleidingen in het reguliere onderwijs. Gezien deze omstandigheden verzoek ik u advies uit te brengen over subsidiëring van de SRAL-opleiding uit de Cultuurnota 2005-2008, ervan uitgaand dat in 2008 de opleiding zal zijn opgenomen in het reguliere onderwijs.

Beeldende kunst, vormgeving en bouwkunst

In 'Meer dan de som' signaleer ik – mede op basis van het Vooradvies van de raad – een aantal knelpunten: versnippering, gebrek aan afstemming en slagkracht, een veelheid van subsidieregelingen, die de subsidieafhankelijkheid bevorderen en een publieksoriëntatie in de weg staan. Bovendien is een aanzienlijk deel van de subsidies gericht op productie en slechts een klein deel op afname. Ik heb het voorstellen de verschillende subsidiestromen transparanter te maken en beter op elkaar af te stemmen en tot een beter evenwicht tussen aanbod, distributie en afname en een betere wisselwerking met de markt te komen: publiek, verzamelaars, opdrachtgevers. Ik ben met IPO en VNG in overleg over het toekomstig Beleidskader Geldstroom Beeldende Kunst en Vormgeving. Zodra het kader is vastgesteld, zal ik het u toezenden. De gesignaleerde knelpunten en de nieuwe ontwikkelingen hebben vooral invloed op een aantal onderdelen van deze sector. In het vervolg licht ik dit nader toe en leg u enkele vragen voor.

Presentatie-instellingen

In het Vooradvies geeft u aan dat kunstenaarsinitiatieven onder verantwoordelijkheid vallen van andere overheden en de Mondriaan Stichting, en dat presentatie-instellingen thuishoren in de cultuurnota. In de praktijk vinden beide categorieën echter zowel onderdak in de cultuurnota als bij de fondsen. Daarom vraag ik u aandacht te besteden aan een werkbare afbakening van taken: welke categorie kan in aanmerking komen voor subsidie uit de cultuurnota en wat past beter bij de fondsen?

Werkplaatsen Beeldende Kunst, Vormgeving en Bouwkunst

Ontwikkelingen in het kunstvakonderwijs hebben gevolgen voor de positie van de werkplaatsen. Dat roept verschillende vragen op. Hoe verhoudt een werkperiode bij de werkplaatsen zich tot de praktijk van de tweede fase in het kunstvakonderwijs? Los daarvan lijkt het reguliere kunstvakonderwijs beter in te spelen op de vraag vanuit de toegepaste kunstrichtingen dan de werkplaatsen. Wat is uw oordeel daarover? Ook vraag ik u een oordeel te geven over de (inter)nationale instroom bij de postacademische werkplaatsen in relatie tot de benutting van de opleidingscapaciteit. Ik vraag me af in hoeverre strenger geselecteerd kan worden op capaciteit en functies in het bestel.

Vormgeving

De Premsula Stichting stelt in zijn beleidsplan voor om een aparte voorziening voor toegepaste vormgeving in te voeren en deze onder te brengen bij het Stimuleringsfonds Architectuur. Afgezien van de vraag of een aparte regeling dienstig is, verzoek ik u ook een oordeel te geven over de vraag wie deze regeling dan zou moeten uitwerken, gelet op de reeds bestaande voorzieningen bij de Mondriaan Stichting en het fonds BKV.

Bouwkunst

Het Vooradvies onderstreept het belang van samenhang tussen het monumenten- en het architectuurbeleid. In mijn beleidsbrief heb ik aangegeven dat het behoud en de ontwikkeling van ruimtelijke kwaliteit niet langer gescheiden moeten worden. Ze moeten gezamenlijk onderdeel uitmaken van één integrale ruimtelijke opgave. Dit zal leiden tot verdere interdepartementale samenwerking voor het architectuurbeleid. Daarbij zal OCW zich vooral richten op de culturele dimensies in de ruimtelijke ontwikkeling, de zogeheten culturele planologie. In de praktijk betekent dit de inbreng versterken van ontwerpende disciplines bij ruimtelijke projecten met de cultuurhistorie als inspiratiebron. Deze uitgangspunten hebben inmiddels geleid tot een concreet initiatief in het kader van het ISV-beleid. Culturele planologie is onderdeel geworden van het ISV-beoordelingskader. In het verlengde hiervan vraag ik uw speciale aandacht voor subsidiëring van lokale architectuurcentra door het Stimuleringsfonds Architectuur. Bij de beoordeling van het beleidsplan van het stimuleringsfonds vraag ik verder rekening te houden met het tijdelijke karakter van de beschikking die voor de Regeling Projectsubsidies Belvedere is afgegeven. Deze subsidieregeling is voor de jaren 2002 t/m 2004 ondergebracht bij dit fonds. Over de voortzetting van de subsidieregeling in de volgende cultuurnotaperiode zal worden besloten in het brede beleidskader van de nota Belvedere.

Podiumkunsten

In de beleidsbrief 'Meer dan de som' heb ik gesignaleerd dat de doorstroom van getalenteerde jonge regisseurs en choreografen naar de grote gezelschappen nauwelijks tot stand komt. Daardoor kunnen de topposities kwalitatief onvoldoende worden bezet. Op welke manier kan de doorstroming worden bevorderd? Ik verzoek u om in het bijzonder te kijken naar voorstellen die door grote gezelschappen zijn gedaan voor samenwerking met jonge makers, die ik als een interessante stimulans beschouw voor de doorstroming. Ook verzoek ik u aan de hand van het beleidsplan van het Fonds voor Amateurkunst en Podiumkunsten te kijken hoe een betere wisselwerking en samenwerking kan worden gerealiseerd tussen het fonds en de grote gezelschappen en regionale productiehuisen.

Ook in de podiumkunsten dwingen de budgettaire beperkingen tot scherpe keuzes. Dit geldt temeer omdat ik van instellingen verlang dat zij op professionele wijze functioneren en voldoende afzet realiseren. De huidige cultuurnotaperiode heeft duidelijk gemaakt dat er nog veel moet gebeuren op dat vlak. Een aantal kleine gezelschappen heeft door slechte zakelijke leiding de werkzaamheden voortijdig moeten staken. Enkele andere groepen hebben de afgelopen jaren soms tot drie keer toe een wisseling van zakelijke leiding ondergaan. Om dergelijke problemen in de volgende periode te voorkomen, vraag ik om juist bij de advisering over podiumkunstinstituten selectief te zijn. Het culturele leven, maar ook de instellingen zelf, zijn niet gebaat bij een versnippering van middelen.

In het Vooradvies verwijst u naar het systeem voor cofinanciering in het jeugdtheater waarbij het Rijk 40 procent en de andere overheden 60 procent bijdragen aan de financiering van gezelschappen. Deze verdeling wil ik de komende jaren handhaven. Dat geldt ook voor de andere gevallen waarin Rijk en andere overheden gezamenlijk bijdragen. Ik verzoek u hiermee rekening te houden bij de advisering.

Het Fonds voor Podiumprogrammering en Marketing (FPPM)

Zowel het Nationaal Pop Instituut als de Vereniging van Nederlandse Poppodia hebben middelen aangevraagd ten behoeve van een afzonderlijke regeling voor popmuziek. Er is in mijn ogen echter geen aanleiding om terug te komen op het besluit om alle vormen van programmeringsubsidiëring onder te brengen in één fonds, namelijk het FPPM. Bovendien dient het verlenen van subsidies omgeven te zijn door publiekrechtelijke waarborgen, zoals bij in een fonds het geval is. Hoewel subsidiëring van reguliere podiumprogrammering een gemeentelijke verantwoordelijkheid is, stem ik ermee in dat het fonds

een beperkt deel van zijn budget, conform zijn aanvraag, reserveert voor bijzondere podiacircuits, waaronder popmuziek. Ik verzoek de raad hiermee rekening te houden.

Ik deel uw opvatting dat voor de ontwikkeling van de podiumkunsten een betere afstemming van vraag en aanbod veel aandacht verdient. Het FPPM kan in dit proces een cruciale rol spelen, maar de reikwijdte is mede afhankelijk van het budget.

Het Fonds voor Amateurkunst en Podiumkunsten (FAPK)

Het FAPK positioneert zich steeds meer als deel van het bestel. Dit sluit aan bij mijn beleidsbrief, waarin ik onder meer aandacht heb gevraagd voor de rol die het fonds speelt bij de ontwikkeling, doorstroming en ondersteuning van toptalent. In zijn aanvraag stelt het FAPK dat een aantal specifieke taken pas te kwantificeren is op basis van de uitkomsten van de cultuurnota. Ik heb hier begrip voor. Dit heeft wel als consequentie dat het fonds de projectsubsidies selectiever toekent. Ik wijs de raad erop dat gelet op het financiële kader de plannen van beide fondsen om een scherpe afweging vragen.

Ondersteuningsstructuur Muziek

Het aantal ondersteunende instellingen in de muzieksector is relatief groot. De beperkte schaalgraotte van sommige instellingen en de versnippering van middelen komen de effectiviteit niet ten goede. Mede naar aanleiding van de problemen bij de MuziekGroep Nederland (MGN) is een heroriëntatie op de taken van de sector en de sectorale samenhang op zijn plaats. Hierin moeten in elk geval de Kamervraag en de Jazzdienst worden meegenomen, evenals Gaudeamus en Dutch Jazz Connection. Dit geldt ook voor het Nationaal Pop Instituut (NPI) en Conamus die voor een belangrijk deel op hetzelfde werkterrein opereren.

Begeleidingen opera, operette, dans en koren

In het Vooradvies heeft u aangegeven belang te hechten aan de begeleiding van opera-, operette-, dans- en kooruitvoeringen door orkesten. Ik deel die opvatting. Ik verzoek de raad om te beoordelen of de plannen hier in voldoende mate in voorzien.

Internationale activiteiten ensembles

Nederlandse muziekensembles kunnen een beroep doen op het FAPK voor een bijdrage in de kosten van internationale optredens. Uit het oogpunt van vermindering van bureaucratie is de gedachte om internationale reis- en verblijfbudgetten te integreren in de afzonderlijke cultuurnotasubsidies begrijpelijk. In het Vooradvies hebt u geopperd dat een dergelijke operatie budgettair neutraal zou kunnen verlopen. Ik deel die opvatting en verzoek u hiermee rekening te houden. Voor ensembles die niet uit het cultuurnotabudget worden gesubsidieerd moet wel de mogelijkheid blijven bestaan een bijdrage te ontvangen voor buitenlandse reis- en verblijfskosten.

Internationale functie Theater Instituut Nederland (TIN)

Zoals u in uw advies over het internationaal cultuurbeleid van juli al signaleerde, heeft het TIN het initiatief genomen om de internationale functie weer een plaats te geven in de organisatie. Dit voornemen dient in samenhang te worden gezien met de plannen van de SICA en andere overkoepelende instellingen die zich op het gebied van het internationaal cultuurbeleid bewegen.

Muziekcentrum de IJsbreker

Met het oog op het nieuwe gebouw heeft de IJsbreker een zeer forse verhoging van de subsidie aangevraagd. Wellicht ten overvloede wijs ik erop dat om dezelfde reden reeds in de huidige cultuurnota een substantiële subsidieverhoging is toegekend.

Film

Het kabinet heeft besloten om het pakket stimuleringsmaatregelen voor de filmsector per 2004 te beëindigen, inclusief de regeling voor publieksfilms. Daarmee komt een einde aan een meer economisch gemotiveerd en kabinetsbreed filmbeleid. Zelf ben ik verantwoordelijk voor het filmbeleid als onderdeel van het cultuurbeleid. Ik wil daarom het voorstel van het Nederlands Fonds voor de Film om de regeling voor publieksfilms voort te zetten, vooral vanuit een cultuurpolitieke invalshoek

beoordelen. Ik zie graag het oordeel van de raad tegemoet. Ik wijs erop dat indien de raad tot gehele of gedeeltelijke voortzetting van de regeling zou willen adviseren, de middelen daarvoor binnen het cultuurnotabudget moeten worden gevonden.

Distributie

Een aantal distributeurs ontvangt subsidie van het Rijk om minder toegankelijk aanbod te distribueren. Ook andere, niet-gesubsidieerde distributeurs zijn steeds meer geïnteresseerd in (een deel van) dit aanbod. Ik verzoek de raad kritisch te beoordelen of deze wijze van subsidiëren moet worden voortgezet en bij het antwoord de overweging te betrekken dat vanuit het Europese stimuleringsbeleid voor de audiovisuele industrie, Media Plus, eveneens subsidie wordt verstrekt voor distributie van Europese films die niet van eigen bodem zijn.

Cultuureducatie

In het advies van 22 mei 2003 over cultuureducatie heeft u aangegeven dat zowel voor culturele instellingen als voor scholen geldt dat de cultuureducatieve activiteiten een structurele inbedding nodig hebben. Ik vraag u de plannen op het gebied van cultuureducatie tegen die achtergrond te beoordelen. In het advies bent u ook ingegaan op de positie van drie landelijke instellingen: De Kunstconnectie, Cultuurnetwerk Nederland en Erfgoed Actueel. Zoals ik eerder heb aangekondigd, zal bureau Berenschot een beoordelingskader ontwikkelen voor instellingen die deel uitmaken van de institutionele overhead. Ik zie er daarom van af om nog een apart veldonderzoek uit te laten voeren, waarbij – zoals geadviseerd – zou moeten worden vastgesteld of de nieuwe structuur beter aansluit bij de behoefte van het cultuureducatieve veld.

Zoals bekend, zal Bureau Erfgoed Actueel ophouden te bestaan. Cultuurnetwerk Nederland opteert voor een aantal taken die het bureau voor zijn rekening nam, zoals het landelijk verspreiden en ter beschikking stellen van informatie voor het onderwijs. Daarnaast zou deze organisatie het cultureel erfgoed duidelijk moeten opnemen in haar onderzoeksfunctie. Er komt een nieuwe stichting voor de behartiging van de overige taken die Bureau Erfgoed Actueel op landelijk niveau vervulde. Ik verzoek u hiermee rekening te houden bij de advisering over belangrijke toekomstige partners van deze stichting, zoals: de eerder genoemde Kunstconnectie en het Cultuurnetwerk Nederland, alsmede de koepels van het erfgoed.

Amateurkunst

De problemen bij MGN raken ook de amateurkunst. Zo is het de vraag in hoeverre de taken van het voormalige Repertoire Informatie Centrum veilig zijn gesteld, die thans binnen het kader van de MGN worden vervuld. Repertoirevernieuwing en informatie zijn van groot belang voor de amateurkunst, en moeten qua structuur op de juiste manier worden belegd en behartigd.

Om zicht te krijgen op het rendement van de activiteiten van de landelijke sectorinstituten voor de amateurkunst zijn operationele prestatie-indicatoren nodig. Ik verzoek u daar bij de advisering op in te gaan. Het voorstel van het Vooradvies om de sectorinstituten op te laten gaan in een 'huis voor de amateurkunst' spreekt mij niet aan. Gezien de verschillen tussen de diverse kunstdisciplines, die ieder hun eigen werkwijze en voorwaarden kennen, lijkt zo'n brede landelijke voorziening weinig geschikt voor de amateurkunst.

Letteren en bibliotheken

Momenteel worden de mogelijkheden tot samenwerking onderzocht tussen de beide letterenfondsen en het Fonds voor Bijzondere Journalistieke Projecten. Ik zal u daarover u in de loop van 2004 om advies vragen. Ondertussen hebben de letterenfondsen een aanvraag ingediend waarover ik uw oordeel in het kader van de cultuurnota-advisering tegemoet zie. Ik verzoek u zoveel mogelijk rekening te houden met deze bijzondere omstandigheid. Refererend aan een evaluatie die onlangs is afgerand, ontvangt u over de leesbevordering een separaat verzoek om advies. Ik vraag u de aanvragen met betrek-

king tot leesbevordering mede in het licht van dit bredere adviesverzoek te behandelen.

Literair erfgoed

Voor zover nodig wijs ik op het advies dat de raad in het kader van de vorige cultuurnota heeft uitgebracht om museale instellingen gewijd aan één schrijver of aspect van de literatuur niet, of niet langer, van rijkswege te subsidiëren. Ik roep in herinnering dat op die grond aan het Louis Couperus Museum in de periode 2001-2004 geen subsidie is verstrekt en aan het Multatuli Museum – ter afbouw – voor de laatste maal een meerjarige subsidie werd verleend.

Vereniging Openbare Bibliotheken (VOB)

Ik verzoek u de subsidieaanvraag van de VOB mede te bezien in het licht van de zogenaamde intensive-ringsgelden die het kabinet voor de periode 2004-2007 beschikbaar heeft gesteld voor de bibliotheekvernieuwing. Deze extra gelden maken, zoals bekend, geen deel uit van het cultuurnotabuget.

Omroep

Mira Media

Op het terrein van migranten en media zijn de afgelopen jaren belangrijke voorzieningen tot stand gebracht, zoals voor televisie MTNL en voor radio FunX. Ik verzoek u aan te geven welke gevolgen dit heeft voor de positie van de stichting Mira Media. Mira Media wil zich op de ondersteuning van alloch-tone aanbieders gaan richten die via open kanalen in vooral de vier grote steden programma's verzorgen – onder de noemer etnische doelgroepprogrammering. Ik verzoek u in het bijzonder over deze ambitie te adviseren.

Stimuleringsfonds Nederlandse Culturele Omroepproducties

Op mijn verzoek heeft het Stimuleringsfonds Nederlandse Culturele Omroepproducties een meerjarenplan 2005-2008 ingediend. Ik vraag u allereerst dit plan te beoordelen naar de betekenis ervan voor de cultuurproductie. Ik verzoek u tevens de beoordeling van de verworvenheden van het fonds het karakter te geven van een evaluatie zoals bedoeld in artikel 170, 7^e lid, van de Mediawet (zie mijn brieven aan de raad van 17 juli en 29 augustus 2003).

Muziekcentrum voor de omroep

De stichting Muziek Centrum voor de Omroep (MCO) heeft conform de Mediawet haar beleidsplan 2005-2008 ingediend. Daarin is een aanvraag voor een additionele vierjarige cultuurnotasubsidie opgenomen. Van belang is verder dat het MCO moet bezuinigen en dat ik daarover voor 1 juli 2004 een besluit wil nemen. Ik zal het MCO verzoeken vóór 1 maart twee bezuinigingsopties uit te werken die ik u zal toezenden. Ik verzoek u over het meerjarenplan en de bezuinigingsopties te adviseren in samenhang met de advisering over het Nederlandse orkestbestel als geheel.

Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid (NIBG)

De stichting NIBG heeft conform de Mediawet haar beleidsplan 2005-2008 ingediend, inclusief een aanvraag voor een vierjarige cultuurnotasubsidie. Voor 2005 en 2006 wordt een taakstelling oplopend tot 5% opgelegd. Ik verzoek u het advies over het meerjarenplan van het NIBG zodanig in te richten dat het kan worden betrokken bij de besluitvorming over de bezuiniging. Ik vraag uw bijzondere aandacht voor de conservering van de (nitraat)filmcollectie in samenhang met vergelijkbare problemen bij het Nederlands Filmmuseum en andere collecties.

Bovensectoraal

Internationaal Cultuurbeleid

Het Vooradvies gaat slechts ten aanzien van muziekensembles in op het belang van de internationale dimensie en de wenselijkheid van integratie van internationale activiteiten in het totale beleid van een instelling. In het uitgebreide advies over internationaal cultuurbeleid van 30 juni 2003 wordt opgemerkt dat dit ook geldt voor de andere disciplines. Ik verzoek u daarom internationale activiteiten te beschouwen als een integraal onderdeel van het beleidsplan van een instelling waarvan de kosten niet

ten laste van de zogenaamde HGIS-middelen kunnen worden gebracht.

Ik verzoek u de advisering over de aanvraag van de Stichting Internationale Culturele Activiteiten (SICA) aan te houden in verband met de studie naar de coördinatie-functie ter versterking van het internationaal cultuurbeleid, zoals aangekondigd in 'Meer dan de som'. Zoals u adviseerde, zal daarbij ook naar plaats en functie van de SICA worden gekeken. Aan de hand van de resultaten kom ik op dit onderwerp terug – waarschijnlijk in februari volgend jaar.

Samenwerking met Vlaanderen

Bij een aantal aanvragen, zoals die van November Music en Festivalbureau Storm (1000-Wattprijs), verzoek ik u aandacht te besteden aan de mogelijke betekenis van deze initiatieven voor de Vlaams-Nederlandse samenwerking op cultureel gebied.

Phenix Foundation

Naar aanleiding van een tussentijdse evaluatie van Lagroup hebben het ministerie en de cofinanciers (VSB-fonds, Mondriaan Stichting en Fonds voor Amateurkunst en Podiumkunsten) na goed overleg met de Phenix Foundation besloten de activiteiten van Phenix in de loop van 2004 te beëindigen. De financiers beraden zich over de vraag wat er verder moet gebeuren. Ik hecht eraan met het oog daarop de Phenix-subsidie voor vergelijkbare activiteiten beschikbaar te houden en buiten de cultuurnota-advisering te houden.

Debat, onderzoek en meningsvorming

De Boekmanstichting, de Balie, de Rode Hoed en Nexus hebben cultuurnotasubsidie aangevraagd voor activiteiten op het grensgebied tussen wetenschap, openbare meningsvorming en cultuur. Zij onderhouden een bibliotheek, geven een tijdschrift uit, financieren een bijzondere leerstoel, en organiseren debatten en conferenties. Het gaat hier dus om een bijzondere vorm van institutionele overhead: bovensectorale instellingen, met activiteiten die een beperkte opvatting van cultuurbeleid op de proef stellen. Uw oordeel zou daarom niet alleen moeten gaan over de kwaliteit van bibliotheek, tijdschrift, leerstoel, debat of conferentie, maar vooral over de relevantie ervan. Met andere woorden: of, en zo ja in welke mate, zij bijdragen aan de kerndoelen van de Wet op het specifiek cultuurbeleid: kwaliteit, verscheidenheid en bereik van cultuuruitingen. Bovendien vraag ik u ook hier scherp te selecteren en bedacht te zijn op mogelijke doublures.

III. Financieel

Op grond van het Hoofdlijnenakkoord moet vanaf 2005 jaarlijks 19 miljoen euro worden bezuinigd op het Cultuurbudget. Uitgangspunten bij het invullen van de financiële taakstelling zijn:

- De ondersteuningsstructuur relatief zwaarder belasten; de cultuurproductie en de fondsen relatief ontzien.
- Versnippering, doublures en overlap tegengaan: wat je subsidieert, subsidieer je goed; niet te veel van hetzelfde.
- Grotere selectiviteit betrachten.
- Efficiency verbeteren en administratieve lasten verminderen.

Ik vraag u om de adviezen over het subsidieniveau van afzonderlijke instellingen in te richten op basis van het voor 2005 toegekende subsidiebedrag. Bij instellingen die in 2005 nog geen subsidie ontvingen, kunt u uw advies baseren op het gevraagde bedrag. Tevens vraag ik u met nadruk om een oordeel uit te spreken of de opgevoerde bedragen reëel zijn en in hoeverre er *value for money* wordt geleverd. Mocht dit problemen opleveren, dan verzoek ik u mij daarvan tijdig op de hoogte te brengen.

Uitgaande van de huidige omvang en verdeling van het budget voor meerjarig gesubsidieerde instellingen is in totaal een bedrag van bijna 392 miljoen euro beschikbaar. In de tabel wordt een onderscheid gemaakt tussen cultuurproducerende instellingen, fondsen en ondersteunende instellingen. Het budget dat beschikbaar is voor de ondersteuningsstructuur wordt verlaagd van circa 52 naar circa 47 miljoen euro, een verlaging van 10,4 procent. Het budget dat beschikbaar is voor cultuurproducerende instellingen wordt verlaagd van circa 276 naar ongeveer 269 miljoen euro, een verlaging van 2,5 procent. Tevens zal het budget voor de fondsen met ongeveer 1,6 miljoen worden verlaagd tot ruim 75 miljoen euro. De noodzakelijke herschikkingen van subsidies aan instellingen in de Cultuurnota 2005-2008 zullen een extra beslag op de financiële middelen leggen door frictiekosten ingevolge de Algemene wet bestuursrecht.

Om uitvoering te geven aan het besluit prioriteit te geven aan het primaire proces mag de bezuiniging op de cultuurproducerende instellingen en fondsen niet meer bedragen dan 8,5 miljoen. Dat betekent, dat mocht u besluiten enkele van de op de lijst met institutionele overhead opgevoerde instellingen niet als zodanig te categoriseren, de bezuiniging van 5,5 miljoen toch door deze groep moet worden opgebracht, en aldus zal worden verhaald op de overgebleven ondersteunende instellingen. Met andere woorden, de bezuiniging bedraagt hier minimaal 10,4 procent, maar mag nooit minder opbrengen dan 5,5 miljoen: het gaat om centen, niet om procenten.

Financieel kader 2005-2008 in miljoen euro (cijfers 2005)

	Relatieve omvang bezuiniging Procenten	Budget voor hoofd- lijnenakkoord Miljoen euro	Korting hoofd- lijnenakkoord Miljoen euro	Budget na hoofdlij- nenakkoord Miljoen euro
Ondersteunende instellingen	10,4	52,6	5,5	47,1
Cultuurfondsen	2,1	76,9	1,6	75,3
Cultuurproducerende instellingen	2,5	276,4	6,9	269,4
Totaal		405,8	14,0	391,8

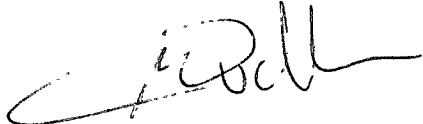
IV. Gang van zaken

Het uitbrengen van deze adviesaanvraag betekent de volgende stap in de cultuurnotaprocedure. Het Vooradvies dat u onder de titel 'Cultuur, meer dan ooit' heeft uitgebracht en de daarbij behorende sectorbeschrijvingen laten zien dat er al heel wat voorwerk is verricht om deze adviesronde tot een goed einde te brengen. Zowel voor het culturele bestel als geheel als voor de afzonderlijke disciplines zijn de ontwikkelingen van de afgelopen jaren in kaart gebracht. Vervolgens heeft u op basis van deze evaluatie kaders ontwikkeld waarin de beleidsplannen kunnen worden beoordeeld.

Ten behoeve van de doorzichtigheid schets ik hierna het verdere verloop van de cultuurnotaprocedure.

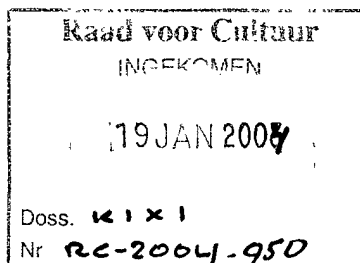
- Mochten er bij nader inzien nog specifieke vragen rijzen over afzonderlijke subsidieverzoeken, dan zend ik u te zijner tijd een aanvulling op deze adviesaanvraag.
- Half januari kunt u een inhoudelijk kader tegemoet zien voor de beoordeling van de institutionele overhead dat door Bureau Berenschot wordt voorbereid.
- Na ommekomst van het advies voer ik overleg met de convenantpartners en IPO en VNG. Deze gesprekken resulteren in nieuwe cultuurconvenanten voor de periode 2005-2008, die na het verschijnen van de cultuurnota 2005-2008 zullen worden gesloten.
- Nadat het advies uiterlijk 19 april 2004 is verschenen, zal ik nagaan of het zorgvuldig tot stand is gekomen, financieel onderbouwd en deugdelijk gemotiveerd, zodat het voldoende basis biedt voor de uiteindelijke beslissing. Is dat niet het geval, dan vraag ik u een aanvulling op het advies of een nieuw advies. Aanvragers krijgen voorts de gelegenheid om op het advies te reageren.
- Mocht er inderdaad aanleiding zijn om na 20 april nog een aanvullend advies uit te brengen, dan verzoek ik u dat te doen vóór 26 juni.
- Tevens zal een bedrijfsmatigheidstoets worden uitgevoerd, zoals aangekondigd in de uitgangspuntenbrief.
- De Cultuurnota 2005-2008 wordt op 21 september 2004 aangeboden aan de Tweede Kamer. De beslissingen op de aanvragen worden tegelijkertijd aan de instellingen bekendgemaakt.

De Staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

(mr. Medy C. van der Laan)

Bijlage 2 Ondersteunende instellingen

O N D E R
O C S S I M
L T U U R
N E T E M
S C H A P

Raad voor Cultuur
R.J. Schimmelpennincklaan 3
2518 JN Den Haag

Den Haag

Ons kenmerk

15 JAN. 2004

ACB/2004/2107

Onderwerp

Adviesaanvraag institutionele overhead

Bijlage(n)

Rapport Berenschot
Lijst instellingen

Geachte raad,

In aanvulling op mijn adviesaanvraag van 18 december 2003 over de cultuurnota 2005-2008, zend ik u hierbij een afwegingskader dat bureau Berenschot op mijn verzoek heeft opgesteld over functies binnen de institutionele overhead in de cultuursector en de lijst met instellingen die een beleidsplan hebben ingediend waaruit blijkt dat zij één of meer van deze functies uitvoeren of ambiëren

Dat deze analyse beschikbaar wordt gesteld in het kader van de cultuurnota-advisering betekent niet noodzakelijk dat de daarin geformuleerde observaties, vragen en conclusies door mij worden onderschreven. Ik bied het aan als hulpmiddel bij de lastige afwegingen die van u worden gevraagd ten aanzien van een nog zo weinig in kaart gebracht terrein als de institutionele overhead in de cultuur. Ik verwacht dat de analyse van Berenschot u behulpzaam zal zijn bij het beantwoorden van de vragen die ik in mijn adviesaanvraag over dit onderwerp aan u heb voorgelegd en bij het invullen van de bezuiniging van 5,5 miljoen in deze categorie. Met het oog daarop vraag ik uw bijzondere aandacht voor de vraag die Berenschot opwerpt of bepaalde functies niet door de sector zelf zouden moeten worden gefinancierd. Ik wil u ook vragen of u zich kunt vinden in de samenstelling van de bijgevoegde lijst instellingen, die ten grondslag ligt aan het afwegingskader

Vanwege de termijnen van de advisering moest dit rapport in korte tijd worden opgesteld. Mogelijk ontvangt u op korte termijn nog enige aanvulling die geen invloed heeft op hoofdlijnen of conclusies, maar vooral een completerend karakter zal hebben.

Berenschot zal tevens een analyse maken van de effectiviteit en efficiëntie van de institutionele overhead per sector in de cultuur. Deze analyse is begin mei beschikbaar. Ik sluit niet uit dat ik u naar aanleiding van deze analyse in mijn aanvullende adviesaanvraag nog een aantal vragen voor zal leggen.

De staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

(mr. Medy C. van der Laan)

Overzicht van de ondersteunende instellingen die een aanvraag hebben ingediend voor de Cultuurnota 2005-2008

Instelling

Reeds gesubsidieerd

AIDA Nederland
Archiefschool
ArchiNed
Architectuur Lokaal
Ateliers 63
Beeldende Amateurkunst
Berlage Instituut
Boekmanstichting
Boeng Diepie
Cinemien Film- en Videodistributie
CODART
Contact Film Cinematheek
Convent van Gemeentelijke Archeologen
Cultuurnetwerk Nederland
Dasarts
De Balie
De Kamervraag
De Nederlandse Jazzdienst
Doors of Perception
Droog Design
Dutch Jazz Connection
European League of Institutes of the Arts (ELIA)
Europees Keramisch Werkcentrum
Europese Stichting Joris Ivens
Federatie Kunstutleen
Federatie van Kunstenaarsverenigingen
FORUM for international co-financing of documentaries
GateFoundation
Gaudeamus
Historisch Boerderij-onderzoek
Holland Film Promotion
Imagine Identity and Culture
Informal European Theatre Meeting
Internationaal Homo/Lesbisch Informatiecentrum en Archief
Internationale Culturele Activiteiten
Jan van Eyck Akademie
Kerkelijk Kunstbezit in Nederland
Koninklijke Vereniging voor Nederlandse Muziekgeschiedenis
Kulsan
Kunst & Zaken
Kunst en Jeugd in Europa

Kunstconnectie
Kunsten en Openbare Ruimte
Landelijk Centrum voor Amateurdans
Maas-Nathan Stichting / Walter Maas Huis
Materiaalfonds voor beeldende kunst en vormgeving
Maurits Binger Film Instituut
Mediamatic
Mobiele Collectie Nederland
Muziek Groep Nederland
Nationaal Contact Monumenten
Nationaal Muziekinstrumenten Fonds
Nationaal Pop Instituut
Nederlands Architectuurinstituut
Nederlands Centrum voor Volkscultuur
Nederlands Instituut voor Animatiefilm
Nederlands Instituut voor Filmeducatie
Nederlands Jazz Archief
Nederlands Muziek Instituut
Nederlandse Jeugdbond voor Geschiedenis
Nederlandse Museumvereniging
Nexus Institute
OISTAT Foundation
Opera Studio Nederland
Park Junior
Premsula, stichting voor Nederlandse Vormgeving
RASA
Rijksakademie van beeldende kunsten
Schrijven
Schrijvers, School, Samenleving
Sferra
Stichting Lezen
Stichting voor de Nederlandse Archeologie
Stroom
SWING
The International Holland Music Sessions
Theater Instituut Nederland
Theaterwerk Nederland
Toonkunst Bibliotheek
Trans Artists
Unisono
Vereniging Digitaal Erfgoed Nederland
Vereniging Nederlandse Poppodia
Vereniging van Openbare Bibliotheken (NBLC)
Vereniging Virtueel Platform
Vereniging voor de Documentatie, Informatievoorziening en het Archiefwezen
Vrouw en Muziek

Instelling

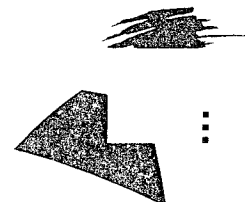
Nieuwe aanvragen

Algemeen-Nederlands Verbond
Amsterdam Summer University
Association Européenne des Conservatoires, Académies de Musique
Bestuurlijke Diversiteit Nederland (SBD.nl)
Bureau Promotie Podiumkunsten
Conamus
Cultonline (Meer-Doen-met-Cultuur)
Cultuureducatie Noord
De Filmbank
De Rode Hoed
De Toonbank
De vijf windstreken
Dutch Jazz Competition
Earth Beat Entertainment
Educatieve Orkest Projecten
Europa Nostra
Federatie Filmbelangen
Felix Merites
Fundament
Gerrit Rietveld Academie
Het Sculptuur Instituut
Hogeschool van Beeldende Kunsten, Muziek en Dans
House of Shorts
Icons
Internationale Stichting Manifesta
Jazz Impuls
Jeugd Concerteert
Kinderfilmotheek (Twin Film)
Kitabo Rotterdam
Kunstkollektief Kadijkerkoog
Lier en Boog
Likeminds
Loeder Events
Megacities
Nationale Stichting ter Bevordering van Vrolijkheid
Nederlandse Strijkkwartetten in Residence
Nederlandse Tuinenstichting
Nederlandse Vereniging voor Etnomusicologie
Netwerk Diversiteit
Overstekend Wild
Princess Urduja
Pro Moods
Rhythm of Reason
Roots en Routes
Samenwerkingsverband Regio Twente inzake EUREGIO
Soundbar Studio's
Strijkkwartetten Nederland

Stroom
The Young Pianist Foundation
Theater & Educatie
Trafik
Triennale
Tropical Rhythm Connection Promotion
Vereniging ICOM Nederland
Wereldmuziek in Nederland
ZIMIHC
Zone 5300

Aan de oorspronkelijke lijst heeft het departement de volgende instellingen toegevoegd:

Dutch Fashion Foundation
Stichting BONAS
Stichting European Nederland
Belangen Vereniging Dance
Het Vlaams Cultureel Kwartier
Stichting Danspromotie
Instituut voor Multiculturele Muziek Studies
Stichting Marmoucha
Nederlands Strijkkwartet Academie
Stichting Trustfonds Rijksacademie van Beeldende Kunsten

Aan

De Staatssecretaris van Cultuur en Media
mw. mr. M.C. van der Laan
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag

Onderwerp

Advisering Cultuurnota 2005-2008

R J Schimmelpennincklaan 3

Postbus 61243

2506 AE Den Haag

Telefoon 070 - 310 66 86

Telefax 070 - 361 47 27

E-mail cultuur@cultuur.nl

Geachte mevrouw Van der Laan,

De Raad voor Cultuur bevindt zich thans op de helft van het adviestraject, dat zal leiden tot zijn advies over de subsidieverzoeken/beleidsplannen. Dat advies zal u op 19 april 2004 worden aangeboden.

Datum

19 FEB. 2004

Nummer

rc-2004.01087/1

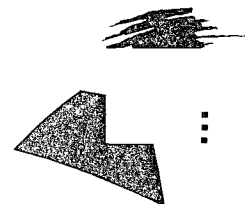
Zonder daarop vooruit te lopen, willen wij u graag tussentijds informeren over de stand van de voorbereiding en over een aantal daarmee samenhangende zaken.

Door u zijn in totaal 834 subsidieverzoeken/beleidsplannen van culturele instellingen om advies voorgelegd.

Bij brief van 30 januari jl. heeft de Raad alle betrokken instellingen schriftelijk op de hoogte gebracht van de procedure tot aan de uitbrenging van het advies en is hen tevens medegedeeld, aan welke commissie(s) hun subsidieverzoek ter preadvisering is toebedeeld. Ook is hen er op gewezen, dat naast de primaire toedeling ook andere commissies bij de beraadslagingen zullen worden betrokken als een subsidieverzoek daartoe aanleiding geeft.

De Raad en zijn commissies gaan in hun beraadslagingen en beoordeling uit van een kwalitatief-inhoudelijke invalshoek. De lijn, ingezet met het Vooradvies van 14 april 2003 *Cultuur, meer dan ooit*, wordt daarmee voortgezet. In dat advies gaf de Raad al in hoofdlijnen aan, wat naar zijn mening de belangrijkste inhoudelijke thema's van het cultuurbeleid in de komende jaren zouden moeten zijn en werden in zgn. sectoranalyses per sector de ontwikkelingen en aan de hand daarvan de wensen en behoeften voor die periode beschreven en aangegeven.

In het Vooradvies heeft de Raad er ook op geattendeerd, dat er in de discussie over advisering en besluitvorming in het kader van de Cultuurnota langzamerhand een onheldere situatie was ontstaan over de adviserende rol van de Raad enerzijds en de rol van het openbaar bestuur en politiek anderzijds. Uit diverse recente oproepen aan de Raad over de gewenste inhoud van diens advisering en uit perspublicaties moet hij afleiden, dat die onhelderheid blijkbaar nog steeds bestaat.

Vanuit zijn taakopdracht hecht de Raad er daarom aan, nogmaals te benadrukken dat kwaliteit bij zijn inhoudelijke beoordeling en advisering voorop staat. Het gaat daarbij niet alleen om de kwaliteit van de afzonderlijke beleidsplannen, maar ook om de kwaliteit van het culturele landschap en de culturele infrastructuur voor de komende jaren als zodanig. Zoals in het Vooradvies al aangegeven, zal de Raad daarom ook andere aspecten bij zijn oordeelsvorming betrekken: functie van de instelling en haar positie in het bestel, geografische spreiding, alsmede publieksbereik. Voor meer bijzonderheden, vooral ten aanzien van de differentiatie in de toepassing van deze aspecten per sector, wordt naar het Vooradvies zelf verwezen.

De Raad streeft uiteraard naar een realistisch advies. Die realiteit wordt mede bepaald door het door u in uw adviesaanvraag aangegeven budget, dat voor de Cultuurnota 2005-2008 ter beschikking staat.

Pagina

2

Nummer

rc-2004.01087/1

De Raad zal zijn advies daarom zo inrichten, dat eventuele verschillen tussen beschikbaar budget enerzijds en voor subsidie in aanmerking komende instellingen anderzijds, duidelijk zichtbaar zullen worden. Daartoe zal de Raad in het advies op basis van zijn kwaliteitsoordeel een prioriteitstelling aangeven. Zonder daarop thans in detail vooruit te willen lopen, zal per sector in ieder geval een onderscheid worden gemaakt, tussen instellingen die de Raad als behorend tot de culturele infrastructuur subsidiabel acht enerzijds en instellingen, waarover het advies zal luiden dat subsidiering (zeer) wenselijk is. In hoeverre die wenselijkheid gehonoreerd kan worden, hangt af van de beschikbare middelen.

Het Cultuurnota-advies zal uiteraard niet beperkt worden tot een advies over de beleidsplannen alleen. Naast de door u in uw adviesaanvraag gestelde vragen van algemene aard, zal de Raad, mede in aansluiting op zijn Vooradvies, ook uit eigen waarneming onderwerpen van bovensectoraal belang aan de orde stellen.

Daarbij wordt de Raad geconfronteerd met enkele punten die wij u graag thans willen voorleggen.

U hebt de Raad de beschikking gegeven over de uitkomsten van een onderzoek van Bureau Berenschot met de mogelijkheid daarvan gebruik te maken bij de beoordeling van de instellingen die naar uw opvatting behoren tot de categorie ondersteunende instellingen.

De Raad heeft kennis genomen van dit rapport en is tot de conclusie gekomen dat het ongeschikt is als hulpmiddel bij de door u verzochte afweging. Het rapport houdt naar het oordeel van de Raad ondermeer te weinig rekening met de realiteit van de ondersteunende instellingen in relatie tot de instellingen en sectoren ten behoeve waarvan zij hun functie vervullen. De in het rapport gepresenteerde schema's munten weliswaar uit door hun eenvoud, maar doen geen recht aan de werkelijkheid.

De Raad zal daarom, net zoals bij alle andere instellingen, het kwaliteitscriterium als grondslag voor de beoordeling hanteren en daarbij vooral kijken naar de functie(s) die zij, ook in relatie tot en in

samenhang met de instellingen die zij ondersteunen, in het bestel vervullen. De kwaliteit van de culturele infrastructuur als geheel staat ook hier voorop

Voorts constateert de Raad, dat er op het gebied van Ecultuur veel plannen zijn ingediend. In uw Beleidsbrief Meer dan de som (dd 3 november 2003) heeft u aangegeven dat er voor dit onderdeel extra middelen beschikbaar komen, die met name bedoeld zijn voor de erfgoedsector en digitale informatievoorziening over cultuur. In zijn advies *eCultuur: van 1 naar e* (juni 2003) heeft de Raad al aangegeven waarop het beleid van de rijksoverheid zich zou moeten richten. De nu voorliggende plannen zullen derhalve mede aan de hand van dat advies worden getoetst.

Niettemin zou de Raad graag op korte termijn willen weten welke soort initiatieven naar uw oordeel in aanmerking kunnen komen voor financiering uit bedoelde extra middelen, zodat de Raad daarmee in zijn advisering rekening kan houden.

Tenslotte vraagt de Raad nogmaals dringend om het beschikbaar stellen van de jaarplannen van de Rijksdiensten. Deze maken immers onlosmakelijk deel uit van het culturele landschap en zijn derhalve onmisbaar voor een integrale beoordeling.

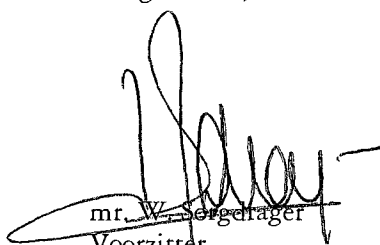
Pagina

3

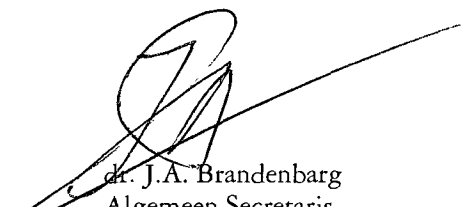
Nummer

rc-2004.01087/1

Hoogachtend,

Mr. W. Sergerager
Voorzitter

dr. J.A. Brandenburg
Algemeen Secretaris

O N D E R
N O S S I M
L T U U R
N E T E M
S C H A P

Raad voor Cultuur
Schimmelpennincklaan 3
2517 JN Den Haag

Den Haag
11 maart 2004

Ons kenmerk
ACB/04/10983

Uw brief van
19 februari 2004

Onderwerp
Advisering Cultuurnota 2005-2008

Geachte raad,

In uw brief van 19 februari 2004 (kenmerk rc-2004 01087/1) geeft u aan waar de raad bij zijn inhoudelijke beoordeling en advisering belang aan hecht. Ik heb kennis genomen van uw opmerkingen over de criteria waarlangs de Raad de aanvragen zal beoordelen en de wijze waarop de raad de financiële kaders zal hanteren. Ik ga er daarbij vanuit dat de raad de criteria voor de beoordeling van de plannen van instellingen in mijn uitgangspuntenbrief van 1 juli en de vragen in mijn adviesaanvraag van 18 december 2003 in zijn advies zal betrekken. Daarnaast vraagt u aandacht voor een aantal specifieke punten.

Ondersteunende instellingen

Over de beoordeling van plannen van ondersteunende instellingen bericht u dat 'de raad het kwaliteitscriterium als grondslag zal hanteren en vooral zal kijken naar de functie(s) die zij, ook in relatie tot de instellingen die zij ondersteunen, in het bestel vervullen'. U geeft aan daarbij geen gebruik te zullen maken van de analyse die Berenschot in mijn opdracht heeft uitgevoerd. In reactie hierop het volgende.

Ik heb kennis genomen van uw besluit om dit instrument niet toe te passen op het niveau van de individuele instellingen. Ik ga ervan uit dat de raad de vragen die ik in mijn adviesaanvraag heb voorgelegd over de ondersteunende sector in het advies zal behandelen. Het uitgangspunt is immers dat besparingen vooral moeten worden gevonden in de ondersteunende sfeer. Ik wil de raad vragen inzicht te geven in afwegingen waar het gaat om branchetaken en opdrachttaken. Hier is immers de vraag aan de orde wat de legitimatie is van structurele rijkssubsidie in het kader van de cultuurnota. Een aantal ondersteunende instellingen heeft mij een reactie gezonden op het rapport van Berenschot. Ook nu de raad aangegeven heeft de analyse niet te gebruiken, acht ik het van belang dat u hiervan kennis neemt. Afschriften hiervan zend ik mee met deze brief. Ik zal de inzichten op bestel- en sectorniveau die het ordeningsstelsel van Berenschot biedt, overigens gebruiken bij mijn bestuurlijke afwegingen in het kader van de cultuurnota.

eCultuur

Terecht stelt de Raad dat hij de beoordeling van de eCultuurplannen wil plaatsen in het kader van de extra investeringen in de digitalisering van erfgoed en bibliotheekvernieuwing, zodat hierop zo goed mogelijk aangesloten kan worden. Over de operationalisering kan ik u al het volgende meedelen.

De erfgoedsector heeft een eigen verantwoordelijkheid waar het de kwaliteit van de digitale ontsluiting van hun collecties en kennis betreft. Eerder heb ik aangegeven dat hiervoor een landelijk aanspreekpunt noodzakelijk is, met een beperkt aantal taken. Het betreft dan de landelijke verzameling en vaststelling van kwaliteitsnormen en de communicatie daarover. Daarbij is op dit moment voor de Vereniging Digitaal Erfgoed Nederland (DEN) een sleutelrol weggelegd. DEN heeft de uitwerking hiervoor in zijn aanvraag voor de komende Cultuurnota opgenomen, en ik wacht het oordeel van de raad daarover af.

Naast deze min of meer autonome bewegingen binnen de erfgoedsector acht ik het echter van belang in een aantal zaken extra te investeren. Zo wil ik de snelle implementatie van kwaliteitsstandaarden voor digitalisering in de museum- en archiefsector de komende jaren stimuleren. Daarnaast ben ik voornemens om NMV en DIVA tijdelijk extra te ondersteunen ten behoeve van de ontwikkeling van ICT-opleidingsprogramma's en deskundigheidsbevordering.

Daarnaast hecht ik veel belang aan continuïteit van een aantal infrastructurele voorzieningen. Daaronder versta ik de landelijke toegangen "het Geheugen van Nederland" en "Cultuurwijzer". Zij mogen niet van de prioriteitstelling van individuele instellingen afhankelijk zijn. Ik wil het beheer en onderhoud van deze twee landelijke voorzieningen daarom vanaf 2004 structureel ondersteunen. De mogelijkheid voor het samenbrengen van "Cultuurwijzer" met "Kennislink" is daarbij een belangrijke inhoudelijke overweging.

Vanaf 2005 zal ik bovendien een subsidieregeling realiseren, gericht op de verbetering van de toegankelijkheid en duurzaamheid van digitale collecties. Deze regeling is nadrukkelijk niet bedoeld voor een zuivere digitaliseringsslag door collectiebeherende instellingen maar om een structurele verhoging van het kwaliteitsniveau van hun digitale toegankelijkheid te realiseren. Eventuele samenwerking met andersoortige instellingen zoals R&D-organisaties en uitgeverijen is daarom een belangrijk oogmerk, evenals het criterium dat collectiebeherende instellingen de kosten voor feitelijke digitalisering primair binnen de eigen begroting zullen moeten opbrengen.

Voor wat betreft de operationalisering van de intensiveringmiddelen voor de bibliotheekvernieuwing met betrekking tot eCultuur is van belang dat ik binnen het proces van bibliotheekvernieuwing een bedrag oplopend tot € 2 mln. in 2007 beschikbaar wil stellen voor ICT diensten en producten. Dit krijgt concreet vorm in de rol die de Vereniging van Openbare Bibliotheken speelt in het management, organisatie en ontwikkeling van Bibliotheek.nl. Met de intensiveringmiddelen wil ik de VOB in staat stellen deze regierol in de komende jaren adequaat invulling te kunnen geven.

Financieel kader

In de Adviesaanvraag is een financieel kader voor de cultuurnota 2005-2008 opgenomen.

Op dit kader hebben in januari en februari van 2004 enkele technische correcties plaatsgevonden, waardoor het in formele zin is bijgesteld. Hieronder vind u het nieuwe financiële kader cultuurnota 2005-2008.

Op het cultuurbudget moet op grond van het Hoofdlijnenakkoord met ingang van 2005 jaarlijks 19 miljoen euro worden bezuinigd. De daarover in de Adviesaanvraag vermelde uitgangspunten blijven van kracht.

Financieel kader 2005-2008 in miljoen euro (cijfers 2005)

	Relatieve omvang bezuiniging	Budget voor hoofdlijnenakkoord	Korting hoofd- lijnenakkoord	Budget na hoofdlijnenakkoord
Ondersteunende instellingen	10,40%	55,47	5,7	49,77
Cultuurfondsen	2,10%	76,74	1,6	75,14
Cultuurproducerende instellingen	2,50%	274,28	6,8	267,48
Subtotaal		406,49	14,1	392,39
Huisvesting musea		37,57		37,57
Overige uitgaven	2,10%	223,33	4,7	218,63
Exclusief Enveloppe RA				
Totaal		667,39	18,8	648,59

Overige

In mijn adviesaanvraag van 18 december 2003 gaf ik aan te zullen reageren op uw opmerkingen in het *mid term* advies over de versterking van de infrastructuur voor de beleidsuitvoering van het Internationale Cultuurbeleid. Separaat ga ik hierop in, mede namens staatssecretaris Nicolai.

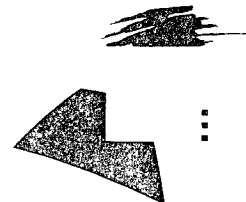
Met deze brief ontvangt u de jaarplannen van de Rijksdiensten en het, in de Adviesaanvraag toegezegde, Beleidskader Actieplan Cultuur Bereik 2005-2008.

De staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

(mr. Medy C. van der Laan)

Bijlage 3 Brief Six collectie

Aan

Het ministerie van Onderwijs,
Cultuur en Wetenschap
mw. mr. M.C. van der Laan
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag

Onderwerp

Advies Six Stichting

R.J. Schimmelpennincklaan 3

Postbus 61243

2506 AE Den Haag

Telefoon 070 - 310 66 86

Telefax 070 - 361 47 27

E-mail cultuur@cultuur.nl

Geachte mevrouw Van der Laan,

Datum

12 MAART 2004

Nummer

wbc-2004 01180/1

In uw adviesaanvraag ten behoeve van de Cultuurnota 2005-2008 (uw brief van 18 december 2003, nr. ACB/2003/64070) vroeg u onder meer specifiek om een advies over de Six Stichting te Amsterdam. U wees er daarbij op, dat met deze stichting al bijna 50 jaar een subsidierelatie bestaat, maar dat als gevolg van een juridisch geschil over juist deze relatie door haar geen subsidieaanvraag is ingediend.

Niettemin verzocht u de Raad om advies over het (gewenste) subsidiebeleid jegens deze instelling, omdat u de besluitvorming over de subsidiëring van de stichting in overeenstemming zou willen brengen met de geldende procedures en een besluit over verdere bijdragen pas wil nemen na een kwaliteitsoordeel en advies van de Raad daarover binnen het kader van de Cultuurnota.

Tenslotte kondigde u aan, dit verzoek nader te zullen toelichten. Die toelichting heeft de Raad bij uw brief van 14 januari jl. ontvangen.

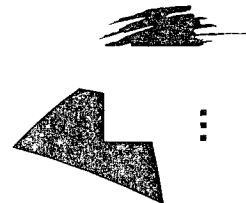
Samenvatting van dit advies

De Raad is van oordeel dat het bij de Sixcollectie gaat om een bijzondere collectie in een bijzondere context.

Gezien het fundamentele verschil van mening over de formele grondslag van de al jaren bestaande subsidierelatie tussen het Rijk en de Stichting acht de Raad het niet opportuun om op dit moment over de vraag of die relatie met de Stichting, al dan niet gedeeltelijk, in het kader van de Cultuurnota gesubsidieerd zou moeten worden ondergebracht al een uitspraak te doen.

De Raad wil dan ook in dit stadium volstaan met het geven van een inhoudelijk kwaliteitsoordeel over de collectie.

Tevens adviseert hij advies te vragen aan een of meer onafhankelijke deskundigen om uit de ontstane bestuurlijke impasse, waarin partijen zich lijken te hebben ingegraven, te geraken.

Bij de voorbereiding van dit advies waren de voorzitter van de Raad, de commissie Musea, alsmede de materiedeskundige op het gebied van schilderkunst vóór 1900 van de commissie Wet Behoud Cultuurbezit betrokken. Door middel van een bezoek ter plaatse heeft een delegatie van de Raad zich op de collectie en haar behuizing georiënteerd en heeft een gesprek met de voorzitter van de stichting plaats gehad.

De collectie

De Sixcollectie is de private collectie van de familie Six. Zij behelst delen van de geaccumuleerde geschiedenis, kunst en gebruiksvoorwerpen, bescheiden correspondentie en bibliotheek van deze familie. Deze is ondergebracht in een bewoond patriciërshuis te Amsterdam en wordt beheerd door de Stichting Six.

Pagina

2

Nummer

wbc-2004.01180/1

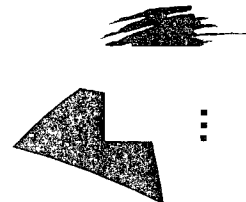
Naar het oordeel van de Raad gaat het om een zeer bijzondere collectie. De kern van de verzameling Six is ontstaan uit de relatie van de eerste Jan Six, de latere burgemeester van Amsterdam, met een aantal vooraanstaande kunstenaars, onder wie Rembrandt, uit zijn tijd. In 1648 gaf Six, die lid was van de Muiderkring, een treurspel, *Medea*, uit, voorzien van een ets (waarvan ook de koperen plaat bewaard is gebleven) van Rembrandt. In een album amicorum uit 1652 is onder andere een handschrift van Vondel opgenomen. De eerste "medische encyclopedie", van de hand van Nicolaas Tulp, behoort eveneens tot de collectie. In 1654 schilderde Rembrandt een portret van Jan Six, een van de mooiste portretten van de schilder. Bijzonder zijn ook de combinaties van op schilderijen afgebeelde kleding en voorwerpen en die kleding en voorwerpen zelf. Met de andere schilderijen van Rembrandt, Jacob van Ruijsdael, Frans Hals, Pieter Saenredam, etc., tekeningen en handschriften vormt deze collectie een van de hoogtepunten uit ons culturele verleden en een van de belangrijkste particuliere collecties ter wereld.

Ook de context is van belang: de Six-collectie bevindt zich sedert het begin van de 20^e eeuw in de huidige, bewoonde, patriciërswoning in Amsterdam. De collectie in haar behuizing, waarin historische interieurs uit voormalige woonhuizen van de familie zijn samengebracht, geven een beeld van de geschiedenis en de (inter)nationale betekenis van een typisch Nederlandse patriciërsfamilie sedert de tijd van de VOC.

De collectie van de familie Six bestrijkt gezien de historische diepte en intellectuele en artistieke breedte zeker een inhoudelijk gebied van (inter)nationale reikwijdte en is van zeer grote betekenis voor het begrip van het Hollandse burgerdom sinds de Gouden eeuw.

Huidige subsidierelatie van het Rijk met de Six Stichting

Deze relatie is in 1922 ingezet met een privaatrechtelijk contract waaraan in de jaren vijftig en zeventig verbijzonderingen zijn toegevoegd. Dit contract is tot dusverre altijd de grondslag voor de rijksbijdrage aan de stichting geweest. Om deze reden is de Six Stichting, zo neemt de Raad aan, ook niet eerder betrokken bij de Cultuurnota-systematiek

Over de interpretatie van de aard van de overeenkomst en van de wederzijdse voorwaarden en verplichtingen is enige tijd geleden een diepgaand verschil van mening tussen partijen ontstaan. Hierover is een juridische procedure aangespannen. Een bemiddelingspoging op instigatie van de rechter, waarbij alle partijen om de tafel zaten, is mislukt. Naar de Raad vreest, ziet het er gezien de wederzijdse standpunten niet naar uit dat deze procedure tot een spoedig einde zal komen.

Gewenst subsidiebeleid van de rijksoverheid

De Raad kan in het algemeen instemmen met het beginsel dat ook bestaande specifieke subsidierelaties regelmatig worden getoetst. Dat geldt dus ook voor de relatie tussen het Rijk en de Six Stichting. De Raad acht dit van belang omdat daarmee kan worden voorkomen dat dergelijke relaties geïsoleerd van het algemene cultuurbeleid komen te staan. Cruciale vraag bij zo'n periodieke toetsing is - afgezien van de inhoudelijke merites - of en in hoeverre bestaande relaties aan nieuwe ontwikkelingen moeten worden aangepast.

Pagina

3

Nummer

wbc-2004.01180/1

Beoordeling van de subsidiegrondslag in de gegeven situatie

De huidige subsidierelatie Rijk-Six Stichting wordt vooral gekenmerkt door de aspecten beheer en behoud van de collectie, haar behuizing en de openstelling ervan voor publiek. Van oudsher zijn dit taken, die als museale activiteiten kunnen worden aangemerkt.

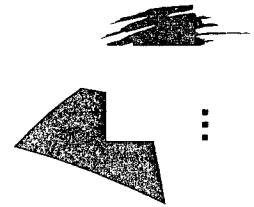
Ter beoordeling van de vraag of rijkssubsidiëring voor museale instellingen of activiteiten op haar plaats zou zijn, hanteert de Raad een aantal inhoudelijke criteria, waaraan de Stichting echter, gezien haar bijzondere karakter, niet voldoet en in de huidige context ook niet kan voldoen.

Ter illustratie wordt de Stichting langs de "meetlat" van deze criteria gelegd.

In de museale sector geldt dat een instelling om voor rijkssubsidie in aanmerking te komen een verzamelbeleid moeten hebben. De Six Stichting heeft dat niet, althans de Raad is geen expliciet beleid bekend. De Stichting heeft evenmin een expliciete missie, visie of profilering op dit punt. Haar taken zijn vooral gericht op behoud en beheer van een (geconsolideerde) collectie.

De collectieregistratie en -documentatie lijken volgens de hoogste norm uitgevoerd, restauraties lijken eveneens te voldoen aan de daaraan te stellen eisen.

Presenteren en informeren daarentegen worden binnen de gegeven omstandigheden (de fysieke beperkingen van het huis tot ca 2000 bezoekers per jaar en de afgesproken toegangsdrempel) naar vermogen uitgevoerd, maar kunnen in vergelijking met andere, van rijkswege gesubsidieerde, museale instellingen nauwelijks als bevredigend worden aangemerkt. Naast het beperkte publieksbereik vervult de collectie overigens wel een belangrijke functie in diplomatiek verband: nogal wat buitenlandse diplomatieke gasten worden in het kader van een bezoek aan Nederland in de gelegenheid gesteld kennis te nemen van dit bijzondere stukje Nederlandse historie. Er is dus duidelijk ook een andere dan de "traditionele" culturele functie bij de Six Stichting aanwezig.

De vraag, die echter moet worden beantwoord, is echter niet zo zeer of de Six Stichting als een museale instelling zonder meer zou moeten worden beoordeeld, maar of zij, gezien vanuit haar specifieke omstandigheden, rijksondersteuning verdient.

Naar de mening van de Raad verdient de Six Stichting door haar collectie en de context ervan in het kader van de afwegingen ter toepassing van het cultuursubsidiebeleid een erkenning als instelling *sui generis*. Als zodanig behoeft geenszins te worden uitgesloten, dat (los van de directe verplichtingen die uit de al jarenlange contractuele relatie voortvloeien) de toekomstige ondersteuning van de Six Stichting mede in het licht van de integrale afweging ten behoeve van de periodieke Cultuurnota wordt gezien.

De vraag, die zich echter ook laat stellen, is of het moment van heden daartoe wel het meest geschikte moment is.

Pagina

4

Nummer

wbc-2004.01180/1

Prioriteiten in de relatie van het Rijk tot de Six Stichting

Het diepgaande meningsverschil over de interpretatie van de wederzijdse contractuele verplichtingen ligt thans onder de rechter. Naar de mening van de Raad zou dit al voldoende reden moeten zijn, om tenminste voor de duur van deze procedure de bestaande subsidierelatie "in staat" te laten en niet eenzijdig van rijkswege te streven naar een nieuwe opzet, althans een aangepast beoordelingskader ervan.

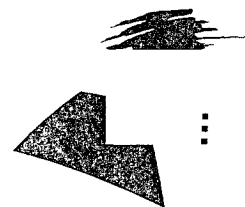
Daarnaast is een acute situatie ontstaan doordat het onderhoud van de behuizing ver onder acceptabel niveau is gedaald, hetgeen door zowel de Rijksgebouwendienst als het ministerie van OCW wordt erkend. De beheerstaken van de bestuurder van de stichting (bewaking, beveiliging, onderhoud, beperkte openstelling) zijn eveneens onderwerp van discussie. Het Bureau Berenschot heeft met betrekking tot deze aspecten als onafhankelijk onderzoeker een rapport uitgebracht, waarvan de inhoud door de stichting (deels) wordt bestreden.

Als vaststaand mag worden aangenomen, dat volgens moderne museale normen de verantwoorde zorg voor de collectie in gevaar komt. De huidige locatie is zeer dringend aan renovatie toe. De Raad acht de daarvoor voorziene investeringen overigens niet exorbitant, gezien de waarde en de betekenis van de totaliteit van de collectie.

Inmiddels is met de renovatie een aanvang gemaakt. Ten gevolge hiervan wordt de collectie gedurende een periode van ca 2 jaar elders ondergebracht.

Naar de mening van de Raad zou deze periode benut moeten worden om ook uit de bestuurlijke impasse, waarin de relatie Rijk - Six Stichting thans verkeert, te geraken. De oude afspraken zouden in deze periode opnieuw moeten worden geijkt om, met respect voor elkaars positie, te komen tot een zo goed mogelijk afstemming op beider wensen en behoeftes. Inzet daarbij is vanzelfsprekend het behoud van de collectie.

De Raad zou het overigens een goede gedachte vinden, als in deze periode ook geëxperimenteerd zou worden met een tijdelijke brede publieke openstelling van de collectie in Amsterdam, bijvoorbeeld in de Nieuwe Kerk, de tijdelijke tentoonstellingsruimte in de Philipsvleugel van het Rijksmuseum of wellicht in de nieuwe Hermitage aan de Amstel.

Advies

De Raad acht, nú het principiële meningsverschil tussen rijk en de stichting nog onder de rechter is, het voornemen tot het onderbrengen van de rijkssubsiëring van de stichting in de systematiek van de Cultuurnota niet opportuun. Hij adviseert daarentegen, alles op alles te zetten om voor dat geschil snel een oplossing te zoeken op een andere wijze dan door middel van voortzetting van die procedures. Een onafhankelijk advies ter bemiddeling, alle partijen gehoord, van een of meer ter zake deskundigen lijkt hem daarbij het meest kansrijk. Daarbij dient dan gestreefd te worden naar een oplossing die voor alle betrokkenen aanvaardbaar is. Inzet van dit alles behoort uiteraard te zijn het scheppen van voorwaarden en garanties, waarmee het behoud van de collectie het meest gebaat is.

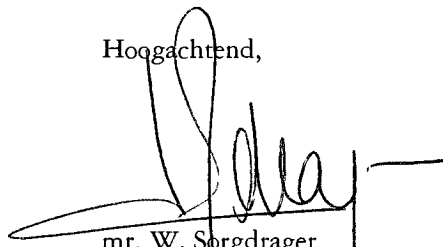
Pagina

5

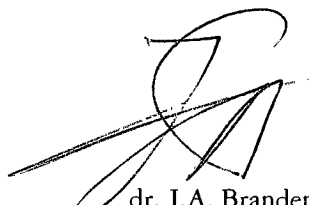
Nummer

wbc-2004.01180/1

Hoogachtend,

mr. W. Sorgdrager
Voorzitter

dr. J.A. Brandenburg
Algemeen secretaris

Bijlage 4 Muziekcentrum van de Omroep

Het advies van de Raad voor Cultuur over het Muziekcentrum van de Omroep wordt op 19 april 2004 afzonderlijk uitgebracht.

Bijlage 5 Reglement Raad voor Cultuur

Bijlage 5 Reglement Raad voor Cultuur

Het Reglement Raad voor Cultuur is vastgesteld bij besluit van de Raad van 17 september 1998, nr. rc-98.8040/1, Stcrt. 1999, 70 (laatstelijk gewijzigd bij besluit van de Raad van 11 oktober 1999, nr. rc-99.1166/1, Stcrt. 1999, 219).

De artikelen, waaraan in de Verantwoording wordt gerefereerd, luiden:

Artikel 2

1. Bij de vervulling van zijn in artikel 2a, tweede lid, van de Instellingswet bedoelde taak richt de Raad zich op de volgende aandachtsgebieden:

- a. Archeologie,
- b. Archieven,
- c. Architectuur en Stedenbouw,
- d. Beeldende Kunst en Vormgeving,
- e. Bibliotheken,
- f. Culturele dimensie ruimtelijke ordening,
- g. Dans,
- h. Film,
- i. Informatievoorziening (omroep, pers en andere media),
- j. Letteren,
- k. Monumenten,
- l. Musea,
- m. Muziek en Muziektheater,
- n. Theater.

2. Tot de onder in het vorige lid bedoelde aandachtsgebieden op het terrein van de cultuur worden ook de volgende aspecten gerekend:

- a. Culturele diversiteit,
- b. Cultureel ondernemerschap,
- c. Cultuur en jongeren,

- d. Cultuurbeoefening door amateurs,
- e. Cultuureducatie en onderwijs,
- f. Interdisciplinaire samenwerking,
- g. Internationaal cultuurbeleid,
- h. Toepassing nieuwe media en technologie.

Artikel 10

1. Indien in een vergadering kwesties aan de orde komen, waarbij een lid van de Raad middellijk of onmiddellijk een eigen belang heeft of kan hebben of wanneer het gaat om belangen van rechtspersonen waarbij hij als lid van het bestuur, adviseur, commissaris of functionaris is betrokken, woont hij de beraadslagingen en de besluitvorming over het desbetreffende onderwerp niet bij.
2. In geval van twijfel of sprake is van de in het eerste lid bedoelde situatie, besluit de voorzitter of het betrokken lid van de Raad de beraadslagingen en de besluitvorming over het desbetreffende onderwerp al dan niet kan bijwonen.
3. Indien de in het eerste en tweede lid bedoelde beraadslagingen en besluitvorming leiden tot een advies, wordt in dat advies of in een dat advies begeleidend schrijven mededeling gedaan van de wijze waarop het eerste onderscheidenlijk tweede lid toepassing heeft gevonden.

Artikel 21

1. De Raad kan een algemene of bijzondere commissie nadere aanwijzingen en richtlijnen geven over de vervulling van de haar opgedragen taak.
2. De voorzitter van de Raad kan een commissie ad hoc nadere aanwijzingen en richtlijnen geven over de vervulling van de haar opgedragen taak.
3. De in het eerste lid bedoelde commissies verrichten

hun werkzaamheden op basis van een door hen vast te stellen plan van werkwijze, dat aan de Raad wordt voorgelegd. In dat plan wordt in ieder geval aangegeven hoe uitvoering aan die werkzaamheden zal worden gegeven alsmede hoe en welke beleidsmatige ontwikkelingen en ontwikkelingen met betrekking tot meerjarig gesubsidieerde culturele instellingen zullen worden gevolgd.

Artikel 26

De artikelen 10, 12 en 13, eerste en tweede lid zijn van overeenkomstige toepassing op commissievergaderingen.

Bijlage 6 Samenstelling Raad voor Cultuur en commissies

Bijlage 6 Samenstelling Raad voor Cultuur en commissies

Overzicht van de samenstelling van de Raad voor Cultuur en zijn commissies, alsmede van andere betrokkenen tijdens de voorbereiding van het Cultuurnota-advies.

Raad voor Cultuur

voorzitter

mw. mr. W. Sorgdrager

leden

C.S. Alons, Theater

P. Ballings, Muziek en Muziektheater; Intercultureel Cultuurbeleid

mw. F. van Dijk-de Bloeme, Dans; Bovensectoraal

mw. drs. R.J.F. Gianotten, Letteren

H. Holtappels, Beeldende Kunst en Vormgeving

G.J. Hulshof, Media

R. Jonker, Muziek en Muziektheater

mw. drs. A.S.J. Kamstra, Beeldende Kunst en Vormgeving; Internationaal Cultuurbeleid;

Bovensectoraal

dr. R.R. Knoop, Musea; eCultuur

mw. drs. I.B.S. van Koningsbruggen, Monumenten en Archeologie

mw. drs. A.H. Netiv, Archieven

ir. W. Patijn, Architectuur en Stedenbouw

mw. drs. E.H.A. Rozenboom, Amateurkunst en Cultuureducatie

mw. ir. M.A.A. Schoenmakers, Architectuur en Stedenbouw

dr. M. Schwarz, Media; eCultuur

mw. prof. mr. I.C. van der Vlies, Algemeen; Internationaal Cultuurbeleid

drs. L. Voogt, Bibliotheken; Bovensectoraal

mw. drs. S.C.F. van Voorst, Film

secretariaat

dr. J.A. Brandenburg, algemeen secretaris
(tot 15-04-2004)

drs. R. Berends, wnd. algemeen secretaris
(vanaf 16-04-2004)

mw. M.G.W.M.F. Brok, voorlichting (tot 31-1-2004)

drs. P.G.T. Broekhoff, lid projectteam

drs. J.A. Knigge, financiële aspecten; secretaris projectteam

drs. P. van der Klooster, lid projectteam

mw. M.M. van der Kruk, medewerker PR en communicatie (vanaf 17-3-2004)

mw. N. Kuit, voorlichting (a.i. vanaf 17-3-2004)

mr. L. Lieuwes, juridische aangelegenheden

Algemene Commissies

Amateurkunst en Cultuureducatie

voorzitter

mw. drs. E.H.A. Rozenboom

leden

P. den Ouden

P. Röttger (wegens persoonlijke omstandigheden niet betrokken bij cultuurnota-advisering)

mw. V.E.R. van de Wiel-Tax (wegens persoonlijke omstandigheden niet betrokken bij cultuurnota-advisering)

F.P. Wielders

dr. M.A.W. Gerding (toegevoegd uit algemene Commissie Archieven)

extern adviseurs

mw. drs. M.P. van Bakelen

G. Severien-Niessen

secretariaat
mw. drs. W. in 't Veld

Archieven

voorzitter
mw. drs. A.H. Netiv
leden
mr. dr. H.K. Fernandes Mendes
dr. M.A.W. Gerding
mw. drs. C.L. Schönfeld RE RI
drs. T.H.P.M. Thomassen
secretariaat
mw. drs. M.C. Windhorst

Beeldende Kunst en Vormgeving

voorzitter
H. Holtappels
leden
drs. G. Beumer
dr. J. Boomgaaard
drs. S. Huijts
mw. drs. A.S.J. Kamstra
mw. C.A. Schwartz (heeft niet deelgenomen aan de
cultuurnota-advisering, † 8 april 2004)
ir. M. Vroom
extern adviseur
M. Bruinsma
secretariaat
mw. M.M.J. van Lennep

Bibliotheken

voorzitter
drs. L. Voogt
leden
drs. W.S. Huberts

mw. M.J. Louppen-Laurant
H. Middelveld
secretariaat
mw. drs. C.M. Schulz

Dans

voorzitter
mw. F. van Dijk-de Bloeme
leden
drs. G. den Hartog
G. van der Hoff
mw. M. van Steen
G.J.A. Tonen
secretariaat
mw. drs. K. Brummel

Film

voorzitter
mw. drs. S.C.F. van Voorst
leden
mw. drs. W.E. van Aalst
B.P. Conen
drs. A.K. Selçuk
W. Thijssen
secretariaat
mw. drs. M.J.F. Bernink

Intercultureel Cultuurbeleid

voorzitter
P. Ballings
leden
F. Bach Pareja
G. de Boer
drs. B. Top extern adviseurs
mw. M. Sahraoui

mw. A.M. Kho
secretariaat
drs. A. Buijze
projectmedewerker
mw. S. Delfgaauw (a.i.)

Internationaal Cultuurbeleid

voorzitter
mw. drs. A.S.J. Kamstra
leden
drs. G. Brugmans
mw. drs. J.H. van Otterloo
mw. dr. V. von Saher-Peusch
mw. prof. mr. I.C. van der Vlies
secretariaat
drs. A. Buijze
projectmedewerker
mw. S. Delfgaauw (a.i.)

Landschapsarchitectuur, Architectuur en Stedenbouw

voorzitter
mw. ir. M.A.A. Schoenmakers
leden
mw. drs. E.M. Agricola
ir. P.J. van Beek
ir. F. M. Claus
ir. W. Patijn
secretariaat
drs. P. van der Klooster

Letteren

voorzitter
mw. drs. R.J.F. Gianotten
leden
drs. M. Benzakour

mw. A. Soepboer
dr. R. van Stipriaan
dr. Th.L. Vaessens
secretariaat
mw. drs. G. van Dalen

Media

voorzitter G.J. Hulshof
leden
drs. J. Greven
dr. C.P.M. van der Haak
dr. M. Schwarz
mw. dr. M. Wermuth
secretariaat
mw. drs. M.J.F. Bernink (wnd tot 15-2-2004)
mw. drs. A.J. Janssen (vanaf 15-2-2004)

Monumenten en Archeologie

voorzitter
mw. drs. I.B.S. van Koningsbruggen
leden
dr. H.A. Groenendijk
drs. J.C.A. Kolen
ir. E.M. Kylstra
dr. ing. R. Stenvert (mobiel erfgoed)
secretariaat
drs. P. van der Klooster
mw. ir. J.M.M. Nuijten (mobiel erfgoed)

Musea

voorzitter
dr. R.R. Knoop
leden
mr. H. Bongers
mw. drs. C.E.M. Reinders

mw. drs. M.E.A. de Vries
drs. L.F.T. Wartna
drs. K.A. Weeda
secretariaat
mr. drs. J.J.E. Prins
mw. drs. Y.M. Ezendam

Muziek en Muziektheater

voorzitter
P. Ballings
leden
mw. J. de Heer
V. Henar
Y. Honing
R. Jonker
mr. drs. J.A.C. van der Linden
drs. J.B.M. Verbugt
extern adviseurs
R. van der Leij (jazz- en improvisatiemuziek)
mw.B. Plug (popmuziek)
secretariaat
drs. R. Berends
projectmedewerkers
mw. mr. drs. H.M.B. Brouwer
mw. drs. S. de Munk
Ph. Fruytier (a.i.)
mw. drs. M.J.H. van den Hoogen (a.i.)
mw. K. Versluijs (a.i.)

Theater

voorzitter
C.S. Alons
leden
drs. J. Arpots
G. Dijkstra

R. de Graaf
mw. drs. J. Mijnhijmer
mw. A.H. Rottier
mw. A.H. Til
secretariaat
drs. P.G.T. Broekhoff
Projectmedewerkers
mw. drs. A. Hof
mw. drs. B.M. Ferdinand
drs. L.W. Reijs (a.i.)

Ad hoc Commissies

Ad hoc commissie Bovensectoraal

voorzitter
mw. F. van Dijk-de Bloeme
leden
mw. drs. A.S.J. Kamstra
ir. W. Patijn
drs. L. Voogt
secretariaat
drs. A. Buijze
projectmedewerker
mw. S. Delfgaauw (a.i.)

Ad hoc commissie Bovensectoraal Podiumkunsten

voorzitter
C.S. Alons
leden
drs. J. Arpots
P. Ballings
mw. M. van Steen
mw. F. van Dijk-de Bloeme (fondsen)
R. Jonker (fondsen)

secretariaat
drs. R. Berends
drs. P.G.T. Broekhoff
mw. drs. K. Brummel
drs. L.W. Reijs (a.i.)

Ad hoc commissie eCultuur

voorzitter
dr. M. Schwarz
lid
dr. R.R. Knoop
extern adviseur
drs. G.D. Rijken
secretariaat
drs. H.E. van Nieuwpoort

Commissierapporteurs

(voorstellings- resp. concertbezoekers
Podiumkunsten)

Dans

mw.L. Wiertz

Muziek en Muziektheater

mw. dr. K. Bijsterveld
A. Fiumara
mw. K. Guinee
mw. A. Hogenstijn
P. Janssen
R. van der Leij
J. Lijbaart
A. Manassen
W. van Manen
D.H.M. Nelissen
mw. A.C. Plug

J. Tchong
B. Wijtman
drs. T. Wind

Theater

mw. E. Attinger
mw. S. de Boer
E.W. Geerlings
mw. N. de Graaf
mw. G. Hilte
mw. A. Herfst
mw. J. Hoolboom
mw. A. de Jong
mw. A. Koch
mw. A. Kodde
mw. A. Koerselman
mw. M. Pals
J. Tjon A Fong
mw. H. Verheugd

Bedrijfsvoering

ing. R.J.M. van Beek, hoofd bedrijfsvoering;
lid projectteam
mw. H. van der Poll, medewerker bedrijfsvoering;
plv. hoofd bedrijfsvoering
mw. E.F.E. van Deursen, documentalist
mw. C.M. Di Lella-Chiaramonte, secretariael
medewerker
W. Martens, medewerker post en archiefzaken
mw. S. Maulabux-Moennoe, huishoudelijk
medewerker; catering
R. van der Meer, medewerker facilitaire diensten
mw. C.A. Otto-van der Linde, huishoudelijk
medewerker

mw. C.S. Rondeel, telefoniste/receptioniste
mw. R.O.M. van Rossum-de Bont, documentalist
mw. M.M. van der Sprong-Rieken,
managementassistent
mw. S. Terlemis, secretariael medewerker
L.M.C. Timmers, systeembeheerder
mw. A.F. van de Velde-van Dam († 9 april 2004)
telefoniste/receptioniste
mw. I.M. Vermeer, managementassistent
mw. C. Vrolijk, medewerker bedrijfsvoering

Bijlage 7 Persoonlijke betrokkenheid van Raads- en commissieleden

Overzicht betrokkenheid van Raads- en commissieleden bij culturele instellingen

Het hier volgende overzicht geeft aan welke Raads- en commissieleden overeenkomstig het bepaalde in de artikelen 10, derde lid, en 26 van het Reglement Raad voor Cultuur niet hebben deelgenomen aan de bespreking en besluitvorming van subsidieverzoeken/beleidsplannen van welke culturele instellingen.

Onder betrokkenheid wordt niet alleen functionele betrokkenheid, zoals bedoeld in het eerste lid van

artikel 10 van het Reglement Raad voor Cultuur verstaan, maar ook de gevallen, waarin een lid om persoonlijke reden er de voorkeur aan heeft gegeven om niet aan de beraadslaging over een bepaald subsidieverzoek deel te nemen. Voor nadere bijzonderheden wordt verwezen naar de, bij dit overzicht gevoegde, brief van de voorzitter van de Raad van 16 december 2003, nr. rc-2003.6708/1. Commissieleden, die bij de werkzaamheden van meer dan één commissie betrokken zijn geweest, zijn alleen vermeld bij de commissie waartoe zij primair behoren.

Raadsleden

C.S. Alons

P. Ballings

H. Holtappels

Naam instelling

Maurits Binger Film Instituut
DasArts
De Voorziening

Paradiso Amsterdam
Productiehuis Paradiso-Melkweg
Fabchannel
Stichting ZO (Cosmic Theater, Paradiso, Imagine IC)
Grote Prijs van Nederland
Noorderslag
Virtual Institute for Research on Mediaculture
Amsterdam
Vereniging Nederlandse Poppodia
Samenwerkende Leidseplein Theaters

Nederlands Instituut voor Mediakunst
Dutch Fashion Foundation
Fashion at Arnhem
Virtueel Platform en Virtual Institute for Research on
Mediaculture Amsterdam en de daarbij betrokken

	instellingen: Doors of Perception, De Balie, Studio voor Electro-Instrumentale Muziek, Paradiso Amsterdam, Waag Society, Submarine Media en V2_Organisatie Mediamatic World Wide Video Festival Impact Smart Project Space
G. Hulshof	AT5 Stimuleringsfonds Nederlandse Culturele Omroepproducties Grachtenfestival Cinekid Nederland
R. Jonker	Prosis (Osiris Trio) ASKO ensemble Schönberg Ensemble
dr. R.R. Knoop	Rijksmuseum van Oudheden Stichting voor de Nederlandse Archeologie Nederlandse Vereniging van Archeologen Conny Janssen Danst Leidse Poort (gezamenlijk project van Naturalis, Rijksmuseum voor Volkenkunde, Rijksmuseum van Oudheden)
mw. drs. E.H.A. Rozenboom	Theaterwerk NL InterArt Toneelgroep Oostpool De Kunstbende
dr. M. Schwarz	De Balie All Media

mw. prof. mr. I.C. van der Vlies

ATANA, Stichting Bestuurlijke Diversiteit
Netwerk Diversiteit

drs. L. Voogt

Museum van het Boek/Museum
Meermannno-Westreenianum

Commissieleden

Naam instelling

Amateurkunst en Cultuureducatie

F.P. Wielders

Volksbuurtmuseum

School der Poëzie

Museum Jan Cunen

Theater & Educatie

mw. drs. M.P. van Bakelen (extern adviseur)

Archieven

mr. dr. H.K. Fernandes Mendes

NiNsee - Nationaal instituut Nederlands
slavernijverleden en erfenis

Imagine IC

Nederlands Centrum voor Volkscultuur

Vereniging voor de Documentaire

Informatievoorziening en het Archiefwezen

Archiefschool

dr. M.A.W. Gerding

mw. drs. C.L. Schönfeld

drs. T.H.P.M. Thomassen

Beeldende kunst en Vormgeving

drs. G. Beumer

Casco

De Vleeshal

Marres

Stichting Kunst en Openbare Ruimte

The One Minute Stichting

Museum Het Domein

Vivid Vormgeving

Droog Design

De Beyerd

dr. J. Boomgaard

S. Huijts

ir. M. Vroom

M. Bruinsma (extern adviseur)

Dans

drs. G. den Hartog
G. van der Hoff
mw. M. van Steen
G.J.A. Tonen

Dansgroep Krisztina de Châtel
Dansateliers
Holland Dance Festival
Introdans

Film

mw. drs. W.E. van Aalst

drs. A.K. Selçuk

FORUM
International Documentary Filmfestival Amsterdam
Cinemien
Worm

Intercultureel cultuurbeleid

F. Bach Pareja

G. de Boer

mw. A.M. Kho (extern adviseur)

mw. M. Sahraoui (extern adviseur)

Fonds voor Amateurkunst en Podiumkunsten
Productiehuis Paradiso-Melkweg
RAST, Nederlands-Turks Theater Atelier
Sferra
Multicultureel Podium Mozaïek
Netwerk Diversiteit
Walter Maas Huis
Gate Foundation
De Balie
Mira Media
Roots & Routes

Internationaal cultuurbeleid

drs. G. Brugmans

mw. drs. J.H. van Otterloo
mw. dr. V. von Saher-Peusch

Internationale Architectuurbiënnale Rotterdam
Het Nederlands Architectuurinstituut
Kunst en Jeugd in Europa
Fonds voor de Letteren

Landschapsarchitectuur, Architectuur & Stedenbouw

ir. F.M. Claus

Archiprix

Letteren

dr. R. van Stipriaan

Bijbel in de Nederlandstalige Cultuur
Nederlands Letterkundig Museum en
Documentatiecentrum
Literaire Activiteiten Amsterdam

dr. Th. Vaessens

Media

drs. J. Greven

NCRV
Wereldomroep

Monumenten & archeologie

ir. E.M. Kylstra

dr. J.C.A. Kolen

Convent van Gemeentelijke Archeologen
Archeologische Monumentenwacht
Stimuleringsfonds voor Architectuur

Musea

mr. H. Bongers

Wereldmuseum Rotterdam
Natuurmuseum Rotterdam
Chabotmuseum Rotterdam
Kunsthal Rotterdam
Kunsthal Rotterdam
Museum voor Communicatie
KinderKunsthal Rotterdam (Villa Zebra)
Natuurmuseum Rotterdam
Rijksmuseum het Zuiderzeemuseum
Netwerk Nationaal Historisch Museum

drs. L.F.T. Wartna

drs. K.A. Weeda

Muziek en Muziektheater

mw. J. de Heer

Nationaal Jeugd Orkest
Slagwerkfestival The Big Bang
Liszt Concours
Samponé Music Productions (Fra Fra Sound)
Earth Beat Entertainment BV
Jazz in Motion
Wereldmuziek in Nederland

V. Henar

Y. Honing

mr. Drs. J.A.C. van der Linden

drs. J.B.M. Verbugt

De Vijf Windstreken
Iraqi Maqam Ensemble
Paradiso Amsterdam
The Barton Workshop
Stichting Intro
Nationaal Jeugdorkest en hieraan gerelateerd: Gelderse
Muziek Zomer

Theater

G. Dijkstra

R. de Graaf

Toneelgroep De Appel
Alba Theaterhuis
Dood Paard
Keesen & Co
Mug met de Gouden Tand
Plotloos Drama (Nieuw West)
Dasarts
Productiehuis [Frascati]
Liberia (Space)
Het Syndicaat
Het MUZtheater
Hetveem theater
Het Huis van Bourgondië
Made in da Shade
Volksbuurtmuseum
Atelier Delphine
Gasthuis, werkplaats & theater
Growing up in Public
Het Syndicaat
Alaska

mw. drs. J. Mijnhijmer

mw. A.H. Rottier

Jeugdtheatercentrum Den Haag (Stella Den Haag)
Braches CS
Terschellings Oerol Festival
Vakblad voor de Podiumkunst (TheaterMaker)
Theaterwerkplaats Generale Oost
Toneelgroep Drang

mw. A.H. Til

Ad hoc commissie eCultuur

drs. G.D. Rijken (extern adviseur)

Theater Artemis

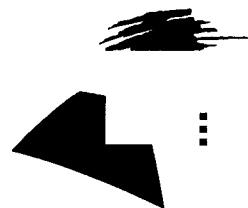
Theatergroep Boulevard 's-Hertogenbosch

Vereniging van Openbare Bibliotheken

Het Rijksmuseum

Mondriaan Stichting

Stichting Prensela

Aan

De leden van de Raad en de commissies

Onderwerp

Persoonlijke betrokkenheid bij beleidsplannen culturele instellingen

R J Schimmelpennincklaan 3

Postbus 61243

2506 AE Den Haag

Telefoon 070 - 310 66 86

Telefax 070 - 361 47 27

E-mail cultuur@cultuur.nl

Geachte leden,

Datum

16 december 2003

Nummer

rc-2003.6708/1

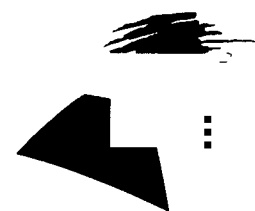
In het kader van de voorbereiding van de advisering over de beleidsplannen en subsidieverzoeken van de culturele instellingen vraag ik uw aandacht voor het volgende.

Zoals bekend, dient de Raad de grootst mogelijke zorgvuldigheid in acht te nemen met betrekking tot de onafhankelijkheid en integriteit van zijn advisering. Het eerste vloeit voort uit de formele positie van de Raad als onafhankelijk adviesorgaan van de rijksoverheid, het tweede uit het feit, dat de Raad als bestuursorgaan uitsluitend op zakelijke gronden tot advisering behoort te komen, of, zoals de wet (artikel 2.4 Algemene wet bestuursrecht) dit uitdrukt, zijn taak zonder vooringenomenheid, dus zonder aanzien des persoons heeft te vervullen.

Dit laatste houdt in, dat de Raad er voor moet zorgen, dat niemand uit zijn organisatie, die een persoonlijk belang bij een advies zou kunnen hebben, zijn advisering zou kunnen beïnvloeden. Onder "persoonlijk belang" wordt niet alleen een individueel belang gerekend, maar ook de situatie, dat iemand, naast zijn Raadswerk, tegelijkertijd direct of indirect persoonlijk betrokken is bij een instelling, waarvan het beleidsplan bij de Raad ter advisering op tafel ligt.

In het algemeen kan gesteld worden, dat naar mate de advisering concreter wordt - en bij de advisering over de beleidsplannen is daarvan zeker sprake - de noodzaak bestaat om aan het aspect van persoonlijk belang en persoonlijke betrokkenheid extra aandacht te geven. Wat voor Raadsleden geldt, geldt uiteraard ook voor degenen, die aan de commissiewerkzaamheden deelnemen (commissieleden en externe adviseurs).

De wettelijke verplichting om zonder vooringenomenheid te adviseren is nader uitgewerkt in de artikelen 10 en 26 van het Reglement Raad voor Cultuur.

Hierin is, kort samengevat, vastgelegd, dat als in de Raad of zijn commissies een kwestie aan de orde komt, waarbij een lid ook persoonlijk betrokken is of kan zijn, betrokkene niet aan de beraadslaging en de besluitvorming over dat onderwerp deelneemt (aan het slot van deze brief zijn alle relevante wettelijke bepalingen in extenso opgenomen). Deze bepalingen dienen ruim te worden opgevat: het gaat er niet alleen om feitelijke belangenverstrengeling te voorkomen, maar ook om de schijn ervan te vermijden.

In het Algemene deel van het Cultuurnota-advies 2001-2004 is voor de eerste keer in een overzicht (bijlage 3) vermeld welke Raads- en commissieleden om de hierboven aangegeven reden *niet* aan de bespreking van de beleidsplannen van welke instellingen hebben deelgenomen. De ervaring heeft uitgewezen, dat deze bijlage een belangrijke bijdrage aan de verantwoording van de totstandkoming van dat advies kan worden toegeschreven. Het is uiteraard de bedoeling om bij het a.s. Cultuurnota-advies ook zo'n overzicht op te nemen. Net als de vorige keer zal dit overzicht uitsluitend de namen van de betrokken raads- en commissieleden in relatie tot de desbetreffende instellingen vermelden. De reden van hun betrokkenheid wordt derhalve niet opgenomen.

Pagina

2

Nummer

rc-2003.6708/1

Wanneer sprake is van een persoonlijk belang is lang niet altijd eenduidig en dus eenvoudig aan te geven.

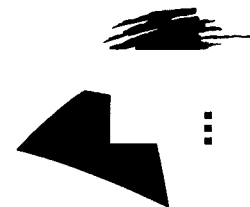
In een aantal gevallen is het zonder meer duidelijk: men is actueel bestuurslid of directeur van een subsidievragende instelling, dan wel daarbij momenteel in dienst als werknemer of anderszins daarvoor beroepshalve (bijvoorbeeld op contractbasis) werkzaam. In feite is dit een absoluut criterium: als men een actuele relatie heeft met een instelling, sluit dit zonder meer deelname aan de beraadslaging en besluitvorming van het desbetreffende beleidsplan uit.

In andere gevallen is de situatie diffuser. Het gaat dan vooral om de vraag of men zelf zijn positie jegens een instelling zodanig acht, dat men er beter aan doet om zich te onthouden van deelname aan de behandeling van een bepaald beleidsplan.

Enkele willekeurige voorbeelden.

- hoewel er geen actuele (functionele) betrokkenheid met de instelling (meer) bestaat, heeft men daarmee wel een zekere binding (bijvoorbeeld in de sfeer van persoonlijke contacten en adviezen);
- de aard en mate van betrokkenheid van personen uit het eigen netwerk, bijvoorbeeld verwanten, bij een instelling kan een (indirecte) band met die instelling opleveren;
- vanuit een andere positie dan het raadswerk heeft men al blijk gegeven of moeten geven van een bepaalde (persoonlijke of functionele) opvatting over een bepaalde instelling.

Dit zijn, kortom, dus vrijwel altijd situaties, waarbij een Raads- of commissielid eerst bij zichzelf te rade zal moeten gaan of, met het oog op de vereiste zorgvuldigheid en integriteit van de advisering, deelname aan de bespreking van het desbetreffende beleidsplan opportuun zou zijn.

Om in het kader van de Cultuurnota-advisering nader zicht te krijgen op de actualiteit van het aspect van de persoonlijke betrokkenheid, verzoek ik u allen aan de hand van bijgaand overzicht betreffende de om advies voorgelegde beleidsplannen na te gaan of men met een instelling een, en zo ja welke binding heeft, die als "persoonlijke betrokkenheid" zou moeten worden aangemerkt.

Daarbij maak ik een onderscheid tussen raads- en commissieleden.

Pagina

3

Nummer

rc-2003.6708/1

./.

Omdat alle door de commissies voorbereide preadviezen over de beleidsplannen uiteindelijk aan de Raad worden voorgelegd, verzoek ik de raadsleden de gehele lijst te bezien.

Voor commissieleden geldt, dat zij alleen die instellingen behoeven te bezien, waarvan de beleidsplannen in hun commissies besproken zullen worden. Het gaat hierbij overigens niet alleen om de plannen, die uitsluitend in de commissie zullen worden besproken, maar ook om de plannen die de commissie op titel van co-advisering of toetsing zal behandelen. Voor commissieleden is derhalve alleen een op de werkzaamheden van hun commissie afgesteld overzicht bijgevoegd.

./.

Bij twijfel of een bepaalde binding in de categorie "persoonlijke betrokkenheid" valt, verzoek ik de raadsleden hierover met mij en de commissieleden met de voorzitter van de desbetreffende commissie contact op te nemen.

./.

Voor uw reactie verzoek ik u gebruik te maken van bijgevoegd antwoordformulier. Het door u ingevulde en ondertekende formulier zie ik graag uiterlijk vóór 22 december a.s. tegemoet.

Het bijgevoegde overzicht bevat alle voor u relevante beleidsplannen, die thans aan de Raad om advies zijn toegezonden. Het kan echter zijn, dat het ministerie van OCW nog enkele andere plannen zal voorleggen. Indien dit het geval zal zijn, zal ik u hierover met hetzelfde verzoek zo snel mogelijk informeren.

Het ligt in de bedoeling, dat aan de hand van de ontvangen reacties zo snel mogelijk wordt bezien of er door de persoonlijke betrokkenheid van commissieleden ten aanzien van de vereiste deskundigheid in bepaalde gevallen lacunes ontstaan, waarin alsnog zal moeten worden voorzien. Uiteraard zal ik hierover eerst overleg plegen met de desbetreffende commissievoorzitters.

Zoals gezegd, neemt in geval van persoonlijke betrokkenheid het desbetreffende lid geen deel aan de beraadslaging en besluitvorming over het betrokken beleidsplan. Hij zal daartoe de vergaderruimte verlaten. Diens afwezigheid bij dit onderdeel van de vergadering zal expliciet in het verslag ervan worden vermeld. Na terugkomst in de vergadering worden geen mededelingen gedaan over de afloop van de discussie en het terzake genomen besluit. Ik ga er bovendien van uit, dat het desbetreffende lid ook niet buiten de vergadering over dat beleidsplan met andere commissieleden (en omgekeerd) zal spreken.

Eerst wanneer aan de hand van de vastgestelde conceptadviezen zal moeten worden gesproken over de integrale afweging en prioritering krijgt een lid inzage in het conceptadvies over de instelling, waarbij hij persoonlijk betrokken is. De afzonderlijke conceptadviezen staan dan immers niet meer ter discussie, terwijl voor een goede en zorgvuldige discussie over de zoëven bedoelde aspecten het uiteraard noodzakelijk is, dat alle leden over dezelfde informatie beschikken.

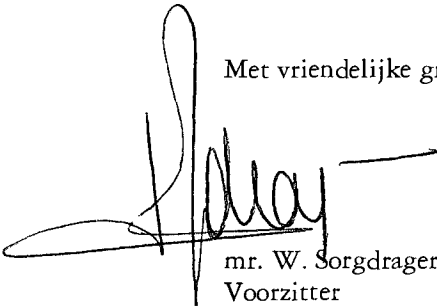
Pagina

4

Nummer

rc-2003.6708/1

Met vriendelijke groet,

mr. W. Sorgdrager
Voorzitter

dr. J.A. Brandenburg
Algemeen secretaris

Artikel 24 Algemene wet bestuursrecht

1. Het bestuursorgaan vervult zijn taak zonder vooringenomenheid
2. Het bestuursorgaan waakt ertegen, dat tot het bestuursorgaan behorende of daarvoor werkzame personen die een persoonlijk belang bij een besluit hebben, die besluitvorming beïnvloeden.

Artikel 10 Reglement Raad voor Cultuur

1. Indien in een vergadering kwesties aan de orde komen, waarbij een lid van de Raad middellijk of onmiddellijk een eigen belang heeft of kan hebben of wanneer het gaat om belangen van rechtspersonen waarbij hij als lid van het bestuur, adviseur, commissaris of functionaris is betrokken, woont hij de beraadslagingen en de besluitvorming over het desbetreffende onderwerp niet bij.
2. In geval van twijfel of sprake is van de in het eerste lid bedoelde situatie, besluit de voorzitter of het betrokken lid van de Raad de beraadslagingen en de besluitvorming over het desbetreffende onderwerp al dan niet kan bijwonen.
3. *Indien de in het eerste en tweede lid bedoelde beraadslagingen en besluitvorming leiden tot een advies, wordt in dat advies of in een dat advies begeleidend schrijven mededeling gedaan van de wijze waarop het eerste onderscheidenlijk tweede lid toepassing heeft gevonden*

Overeenkomstig artikel 26 van het reglement geldt artikel 10 ook voor de commissies.

